



CORNELIU STOICA

ZILE DE FOC LA PORTILE ORASULUI TÂRGU-OCNA

CENTENARUL LUPTELOR DE LA
COSNA ȘI CIREȘOAIA
(1917-2017)



ISBN PDF: 978-606-622-429-1
<https://biblioteca-digitala.ro>



Cavalerii Ordinului
„Mihai Viteazul” decorați
pentru fapte de vitejie
în luptele de la Oituz,
Coșna și Cireșoaia
(1916–1917)



Ordinul „Mihai Viteazul”, clasa a III-a; avers și revers

Pentru fapte remarcabile de vitejie pe câmpul de luptă s-au acordat distincții militare: ordine, cruci și medalii, ierarhizate în grade și clase. Ofițerii români și străini (francezi și ruși), care s-au remarcat în luptele de la Oituz, Coșna și Cireșoaia, au fost decorați cu Ordinul „Mihai Viteazul” (doi, clasa I-a, 4, clasa a II-a și 25, clasa a III-a). Din totalul celor 315 ofițeri români și 78 străini decorați, 23 de ofițeri români și doi străini și-au legat numele de aceste locuri.



MS Regele Ferdinand I —
Comandantul de Căpetenie al
Armatei, Cap al Ordinului Militar
„Mihai Viteazul”

Clasa a I-a:

General Constantin PREZAN
General Henri Mathias BERTHELOT

Clasa a II-a:

General Constantin PREZAN
General Alexandru AVERESCU
General Eremia GRIGORESCU
General Henri Mathias BERTHELOT

Clasa a III-a:

General Constantin PREZAN
General Eremia GRIGORESCU

Locotenent-colonel Dumitru
GHERGULESCU

Locotenent Gheorghe ENESCU
Sublocotenent (rz.) Mircea
BRUTEANU

General Alexandru AVERESCU
Căpitan Ghișă DEMETRIADE
General Arthur VĂITOIANU
General Henri Mathias BERTHELOT
General Alexandr RAGOZA
Locotenent Radu KORNE
Colonel Marcel OLTEANU
Colonel Nicolae RUJINSCHI
Căpitan Gheorghe M. IONESCU-
SINAIA

Căpitan Teodor RADU
Căpitan Constantin PANTAZI
Căpitan Dumitru VRÂNCEANU
Locotenent (rz.) Alexandru
SLĂTINEANU
Maior Virgil BĂDULESCU
Căpitan Traian CERCHEZ
Locotenent-colonel Gheorghe
RUJINSCHI
Sublocotenent Nicolae BOZIANU
Locotenent (rz.) Mihail VĂGĂUNESCU
Colonel Ioan TARNOVSCHI
General Mihai OBOGEANU

Enumerarea s-a făcut în ordinea acordării
ordinului (cronologic).

CORNELIU STOICA

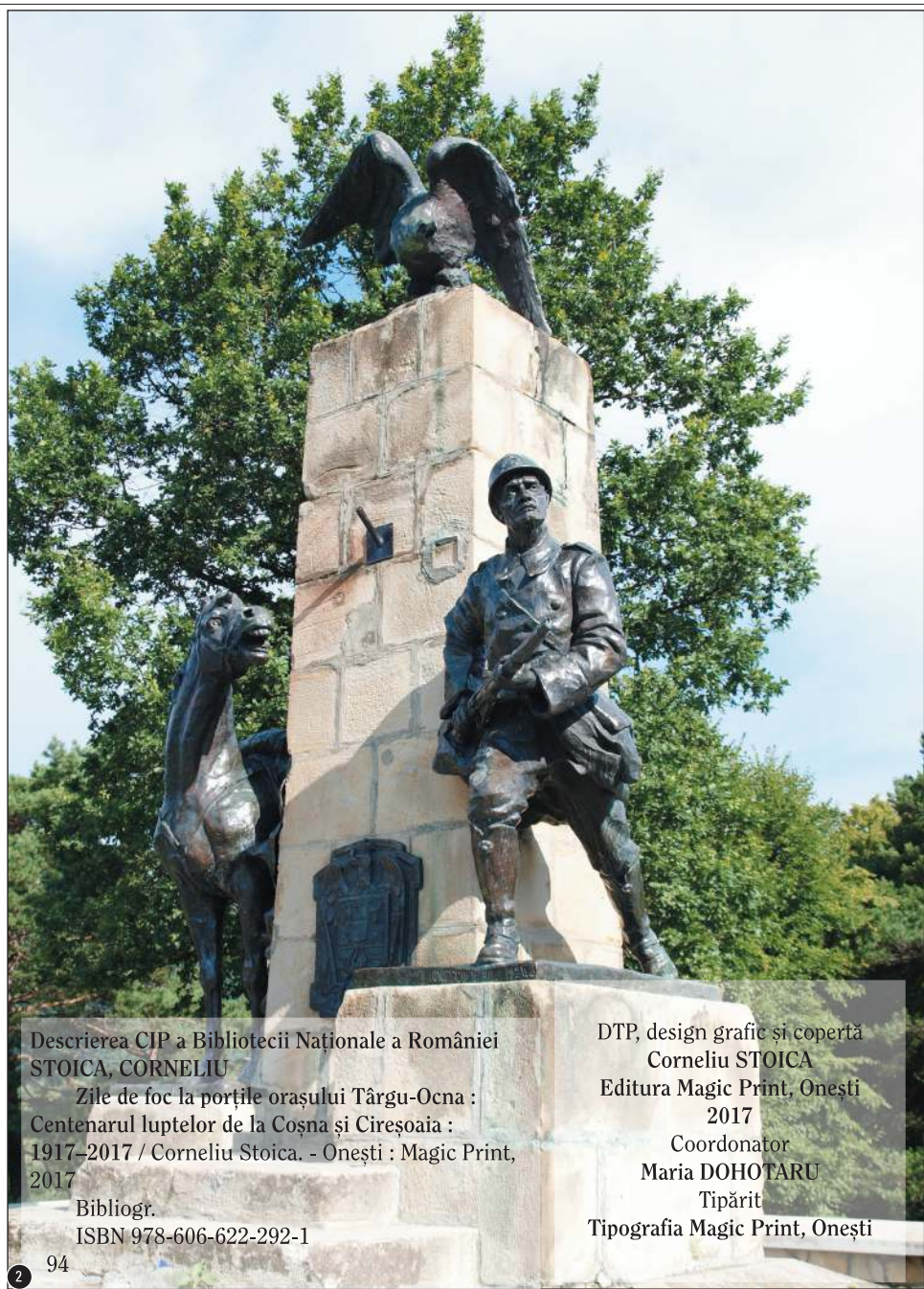
**ZILE DE FOC LA PORȚILE
ORAȘULUI TÂRGU-OCNA
CENTENARIUL LĂPTELOR DE LA
COȘNA ȘI CIREȘOIA
(1917–2017)**



EDITURA MAGIC PRINT

Onești, 2017

Lucrare apărută cu sprijinul Consiliilor Locale
și ale Primăriilor Slănic-Moldova și Târgu-Ocna



Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
STOICA, CORNELIU
Zile de foc la porțile orașului Târgu-Ocna :
Centenarul luptelor de la Coșna și Cireșoia :
1917-2017 / Corneliu Stoica. - Onești : Magic Print,
2017

Bibliogr.

ISBN 978-606-622-292-1

94

DTP, design grafic și copertă
Corneliu STOICA
Editura Magic Print, Onești
2017

Coordonator
Maria DOHOTARU
Tipărit
Tipografia Magic Print, Onești

EROI PENTRU ETERNITATE

Culmile înalte ale Coșnei (789 m) și Cireșoaiei (772 m), parte a Masivului Nemirei, puncte de belvedere asupra văilor Oituzului, Slănicului și Troțușului, dincolo de frumusețea și liniștea nefirească a locurilor, transmit un fior greu de definit călătorilor. Privirea descoperă zigzagul vechilor tranșee, cicatrici care nu s-au vindecat până astăzi. Puțini dintre cei ce poposesc pe aceste locuri știu că acum un secol, fiecare petec de pământ de aici a fost teatrul celor mai crâncene și sângeroase confruntări fiind ud de sângele a mii de ostași români. Trupe de elită germano-austro-ungare, bine antrenate și echipate, s-au confruntat cu trupe române, sprijinite de Misiunea Militară Franceză condusă de generalul Henri Mathias Berthelot și de trupe rusești. Coșna a devenit ultima redută de apărare a Moldovei, iar pe Cireșoaia s-a dat ultima bătălie majoră de pe frontul românesc în vara anului 1917. Aici, la porțile sudice ale orașului Târgu-Ocna, în zilele de foc ale verii lui 1917, au luptat până la sacrificiul suprem mii de bravi ostași români.

Regele Ferdinand, generalii Alexandru Averescu, Arthur Văitoianu, Mihail Schina, Nicolae Rujinschi, dar și ofițeri precum colonelul Marcel Olteanu, maiorul Virgil Bădulescu și mulți alții au insuflat ostașilor români forța de a rezista inamicului și de a apăra fiecare petec din pământul sfânt al patriei.

Căliți în focul bătăliilor, încurajați de

comandanții lor în ceasuri de vremenică disperare, ostașii români, infanteriști, cavaleriști, grăniceri, vânători de munte, artileriști, dar și confesori (preoți) sau medici militari, crescuți în frica lui Dumnezeu și a legilor țării, au sfidat dușmanul, au sfidat moartea. Orgoliul german a fost grav rănit de încăpățânarea ostașilor români de a nu se lăsa înfrânți.

Luptele de la Coșna și Cireșoaia, gemene prin ținta inamicului, ocuparea orașului Târgu-Ocna și apoi a Moldovei, au fost „*piatra de încercare și, în același timp, lespedeza funerară a atâtor și atâtor regimente măcinate de uraganul de foc! Chenar de sânge nobil și curat, prelins de-a lungul vremii, din trupul Moldovei rănite; sigiliu mortuar, care pecetluiește pentru noi cartea războiului*” (Ioan Missir). Aici și-au câștigat dreptul la neuitare ostașii Diviziilor 1 și 7 Infanterie, 1 Cavalerie, Batalionului de Vânători de Munte ș.a., aici prin sacrificiul lor suprem pentru patrie, Constantin Brăileanu, Ghighi Demetriade, Constantin Mușat, Ion Grămadă, ca și miile de ostași, mulți anonimi, care au căzut pentru Tron și Patrie, au devenit Eroii pentru Eternitate.

În memoria celor 14.000 de eroi „*sortiți să lupte și să moară*” (general Al. Averescu) în luptele de la Oituz, Coșna și Cireșoaia, miilor de eroi necunoscuți care „odihnesc” pe aceste plaiuri încărcate de istorie, le dedic această carte.

SFÂRȘIT DE EPOCĂ



❶ Carte poștală ilustrată de la începutul secolului trecut. *Salutări din Tg. Ocna, Vedere generală cu fosta ruină Negri, Casa Borisov și Podul peste Trotuș (1912).*

Nimic nu prevestea încă norii grei care se vor abate asupra orașului în anii care vor urma. Afacerile erau încă prospere, prăvăliile își ademeneau clienții cu mărfuri dintre cele mai diverse și tentante pentru o clientelă tot mai selectă. Orașul, administrat de primari pricepuți, făcea o bună impresie. Parcurile, restaurantele, principalele străzi comerciale cunoșteau animația unei lumi dornice să trăiască tot mai bine.

La sfârșitul lunii iunie 1911 a avut loc la Iași al XV-lea Congres medical pe țară. După terminarea lucrărilor congresului, cei 40 de medici și cadre universitare întreprind o excursie la Târgu-Ocna și

Slănic, unde vizitează izvoarele minerale, parcurile și împrejurimile. Cu această ocazie s-a pus o piatră comemorativă în parcul „Nastasache” cu următoarea inscripție: „În ziua de 1 iulie 1911, membrii celui de al XV-lea Congres medical, ce a vut loc la Iași și cu prilejul excursiunii întreprinse la Târgul Ocna și Slănic, au vizitat această încântătoare localitate, loc de tămăduire și de reculegere, fixând placa aceasta spre amintire”.

Această lume, lipsită parcă de griji, avea să cunoască ororile războiului, avea să facă sacrificii enorme în numele idealului de întregire națională, avea să

sufere, avea să moară. „La belle époque” își trăia ultimile zile și parcă nimeni de atunci nu credea că nu se vor mai întâlni niciodată cu ea.

Norii negrii se adunau deja deasupra Europei. Aproape o jumătate de secol bătrânul continent a cunoscut o perioadă de aparentă liniște, fără conflicte militare și cu o viață cotidiană liniștită și tihnită. Cele 2 războaie balcanice (1912–1913) nu au fost decât prologul Primului Război Mondial (1914–1918).

Prin 1914, la Târgu-Ocna s-a organizat cercetașia, care reunea în „Cohorta Trotușul” elevii de liceu dar și din alte școli. Ea va fi desființată odată cu terminarea războiului, în 1918.

În 1915, timp de 3 săptămâni, pe platoul de lângă Biserica romano-catolică „Sf. Gheorghe”, și-a avut tabăra geambarea pe țară a cercetașilor¹. Peste doar doi ani, aceeași cercetași vor transporta răniții și vor fi ei înșiși victime ale războiului.



🕒 Un ultim pahar, o ultimă conversație tihnită. Barbu Jinga și prietenul său într-un restaurant de pe strada Carol I (2 febr. 1916). Peste câteva luni România va intra în război. „Frumoasa epocă” era pe cale să dispară.



🕒 Carte poștală ilustrată de la începutul secolului trecut. Târgu-Ocna – Strada Carol I (1906). Era cea mai animată zonă a orașului în urmă cu peste un secol

— ROMÂNIA ÎN RĂZBOIUL ÎNTREGIRII NEAMULUI (1916–1919)

După doi ani de neutralitate (1914–1916), sub presiunea Puterilor Antantei care prin formula „*acum, ori niciodată*” solicitau intrarea României în război, se semnează între cele două părți o Convenție politică și o Convenție militară (4/17 August 1916)¹.

La 14/27 august 1916, România a declarat război Austro-Ungariei, intrând în vâltoarea Primului Război Mondial. A doua zi, în Manifestul regal dat țării, se arăta: „*După vremi îndelungate de nenorociri și grele încercări, înaintașii noștri au reușit să întemeieze Statul român prin Unirea Principatelor, prin Războiul Independenței, prin munca lor neobosită pentru recunoașterea națională. Astăzi, ne este dat să întregim opera lor, închegând pentru totdeauna ceea ce Mihai Viteazul a înlăptuit pentru o clipă: Unirea românilor de pe cele două părți ale Carpaților*”². Începea, scria câțiva ani mai târziu Constantin Kirițescu, „*Sfântul război pentru liberarea fraților subjugăți și pentru întregirea neamului*”³.

Participarea țării noastre la războiul pentru întregire națională a durat exact trei ani (august 1916 – august 1919) și a cunoscut, după părerea noastră, 6 perioade:

a) Ofensiva armatelor de Nord, 1 și 2 române în Transilvania (15/28 august –



↪ Regele Ferdinand I (1914–1927). Va inspecta, în mai multe rânduri, frontul de la Oituz, Coșna și Cireșoaia

18 septembrie/1 octombrie 1916) și defensiva Armatei 3 române în sudul țării (18/31 august – 23 septembrie/6 octombrie 1916), cu succese inițiale, dar de scurtă durată.

b) Campania militară din 1916 pentru apărarea trecătorilor Carpaților (13/26 septembrie – 18/31 decembrie 1916), cu pierderea Dobrogei, Olteniei și Munteniei, retragerea în Moldova pentru supraieșuirea statală.

c) Campania militară din 1917 (9/22



🕒 Hartă germană, cu reprezentarea grafică a principalilor combatanți din timpul Primului Război Mondial, în funcție de forțele combatante antrenate în conflict

1 iulie – 29 august/11 septembrie 1917), marcată de marile biruințe de la Mărăști, Mărășești și Oituz.

d) Armistițiul militar (26 noiembrie/9 decembrie 1917 – 28 octombrie/9 noiembrie 1918), cu prevederile punitive ale tratatului de pace de la București, nerecunoscut de regele Ferdinand I.

e) Reintrarea României în război (27 octombrie/9 noiembrie – 11/24 decembrie 1918), cu sprijinirea mișcărilor pentru unire din Bucovina și Transilvania.

f) Campania militară împotriva Ungariei (7/20 noiembrie 1918 – 7/20 august 1919), soldată cu ocuparea Budapestei.

Timp de 3 ani armata română a parcurs un drum sinuos, plin de primejdii. „De la Turtucaia, la Budapesta...

Este drumul de la înfrângere la biruință, de la umilire la mândrie, de la catastrofa ce amenința viitorul unui neam, până la sărbătoarea măreață a învierii” (C. Kirițescu).

La intrarea României în război, situația era defavorabilă, pe fronturile din vest, est și cel italian ofensivele Antantei fuseseră stopate, iar germanii au putut transfera 40 de divizii pe frontul din Transilvania.

Marele Stat Major român a elaborat un Plan de campanie (iulie 1916), cunoscut și sub numele de Ipoteza „Z”, care preconiza operații militare pe două fronturi: ofensivă strategică în Transilvania, cu 3 armate (de Nord, 1 și 2) și defensivă strategică, cu Armata 3, contra Bulgariei. Planul de campanie al Puterilor Centrale (august 1916) preve-



☞ Uniformele folosite de trupele române în timpul Războiului Întregirii Neamului (1916–1919): Regimentele de infanterie, Batalioanele de vânători, Regimentele 1 și 9 Roșiori



☞ Uniformele ofițerilor români în timpul Războiului Întregirii Neamului (1916–1919): Locotenent de artilerie, Căpitan de Infanterie, General de Brigadă, General de Divizie, Maior de Roșiori, Administrator locotenent

dea desfășurarea operațiilor militare în două etape: a) întârzierea ofensivei române din Transilvania și ofensivă în Dobrogea; b) ofensivă în Transilvania și invadarea teritoriului românesc pentru scoaterea României din război⁴.

Deși a angajat forțe militare superioare numeric inamicului, ingerințele politice majore în conducerea armatei, incompetența, impostura, lașitatea și chiar trădarea din partea unor ofițeri români, ca și pregătirea și dotarea precară a trupelor pentru război, explică înfrângerile severe suferite de armatele române în campania militară din 1916.

La debutul participării la război au fost mobilizați 833601 de oameni, din care 658088 în armata de operații (Armatele de Nord, 1, 2 și 3)⁵. Din totalul efectivelor armatei operative, infanteria



10 Uniformele soldaților și ofițerilor de infanterie bosniaci din Armata austro-ungară

reprezenta 81%, cavaleria 4%, artileria 9%, alături de care existau trupe de căi ferate și Serviciul sanitar. În ianuarie 1917, după o campanie cu mari pierderi umane, efectivele armatei române însumau 2656 ofițeri, din care 8 generali, 123228 trupă, din care doar



11 Uniformele soldaților și ofițerilor austro-ungari din Regimentele 7, 8 și 9 Dragoni, socotite unități de cavalerie de elită



📍 Armata română trece Carpații (15/28 august 1916)

73675 combatanți⁶. Rolul Misiunii militare franceze condusă de generalul Henri Mathias Berthelot, care cuprindea 430 ofițeri, din care 74 medici, și 1150 trupă, prezentă de la începutul anului 1917, a fost însemnat în procesul de reorganizare a armatei române⁷. Înaintea debutului marilor confruntări militare din vara lui 1917, efectivele armatei române se ridică la circa 700000 de oameni, din care peste 512000 în armata de operații, cuprinzând 207 batalioane de infanterie (plus 60 de marș), 110 escadroane de cavalerie și 243 baterii⁸. Din septembrie 1917, trupele germane și austro-ungare trec în apărare de-a lungul arcului carpatic. Din noiembrie 1917, România izolată de aliați, încheie armistițiul de la Focșani (26 noiembrie/9 decembrie 1917), iar peste puține luni, tratatul de pace de la București (24 aprilie/7 mai 1918), cu prevederi grele și demobilizarea armatei,

care mai păstra doar 15 divizii de infanterie și 2 de cavalerie. Pe 27 octombrie/9 noiembrie 1918, armata română reia operațiile militare cu un efectiv de 163240 de ostași⁹. Pe 10/23 noiembrie 1918, unități ale diviziilor 7 infanterie și 1 vânători trec vechea frontieră pe la Ghimeș-Palanca și Prisăcani-Tulgheș susținând lupta pentru unitate națională a românilor din Transilvania și Bucovina. Luptătorii de la Mărășești și Oituz se vor întoarce la vatră după ce mai întâi vor ocupa Budapesta, în august 1919.

Bilanțul celor aproape 1200 de zile de confruntări militare cu forțele inamice este impresionant. Cei peste 1000000 de luptători s-au acoperit de glorie în luptele de apărare a trecătorilor carpatine (în toamna anului 1916), la porțile de apărare a Moldovei (la Mărășești și Oituz, în vara lui 1917)

sau în pusta maghiară (în vara anului 1919).

Pierderile de război s-au ridicat la 600000 de ostași (339117 morți sau dispăruți, 75941 mutilați și 200000 grav răniți, 116000 de prizonieri sau dispăruți în luptă, circa a zecea parte din populația României și 2,67% din pierderile statelor implicate în război. Am pierdut cam tot atâția civili (circa 650000). Unul din trei ostași mobilizați în timpul războiului și-a sacrificat viața pentru salvarea țării și înfăptuirea mărețului ideal a întregirii naționale.

Am prezentat succint momentele importante ale participării României la Războiul Întregirii Neamului (1916–1919). În paginile care urmează ne vom opri la evenimentele istorice care au avut loc pe aceste meleaguri și care au înscris luptele de la Oituz, alături de cele de la Mărășești, în cartea de aur a istoriei noastre naționale.

Bătălia de la Oituz, începută în 28 septembrie/12 octombrie 1916, a durat timp de doi ani, până în 29 august/11 septembrie 1917 și a cunoscut trei faze: 1) 28 septembrie/12 octombrie–14/27 octombrie 1916; 2) 28 octombrie/10 noiembrie – 2/15 noiembrie 1916; 3) 26 iulie/8 august – 29 august/11 septembrie 1917. În zilele de foc din vara anului 1917, Coșna și Cireșoia au fost ultimile redute de apărare ale frontului de la Oituz. Alături de Mărășești, valea Oituzului a fost poarta de apărarea a Moldovei prin care trupele germano-austro-ungare, cu toată superioritatea tehnico-tactică nu au putut înfrânge puterea de rezistență a trupelor române din această zonă.

La începutul războiului, potrivit planului strategic stabilit (Ipoteza Z), majoritatea trupelor române au trecut la ofensivă pe frontul Carpaților. Grupul Oituz (general de brigadă Nicolae Petala, comandantul Brigăzii 15 infanterie) a acționat de-a lungul văii Oituzului, eliberând în zilele de 15/28–17/30 august 1916 localitățile Poiana Sărată, Oituzul, Brețcu și Târgu Secuiesc¹⁰. Acțiunile ofensive ale trupelor române au durat 40 de zile (15/28 august–18 septembrie/1 octombrie). Schimbarea raportului de forțe în Transilvania (constituirea Armatei a 9-a și a Armatei a I-a austro-ungară), contraofensiva germano-austro-ungară, au obligat trupele române să treacă în apărare, de-a lungul Carpaților.



↻ Locotenentul Nicolae Macarie a fost primul ofițer român căzut în luptă cu inamicul, în dimineața zilei de 15/28 august 1916, pe teritoriul satului Poiana Sărată

OITUZ – TERMOPILE AL ROMÂNILOR

(28 sept./11 oct. 1916–9/22 aug. 1917)

Prima bătălie de la Oituz (28 sept./11 oct. –14/27 oct. 1916)



14 Generalul Eremia Grigorescu, comandantul Diviziei 15 Infanterie, devenită „Divizia de fier”, intră în legendă în luptele de la Oituz din 1916

Prima bătălie de la Oituz (28 septembrie/11 octombrie – 14/27 octombrie 1916) purtată între trupele române ale Grupului Oituz, format din Divizia 15 Infanterie și Divizia 2 Cavalerie, comandat de generalul Eremia Grigorescu, desfășurate în sectorul cuprins între văile Cașinului și Uzului, și trupele germano-austro-ungare ale Grupului von Schmettow, format din Divizia 71 Infanterie austro-ungară, Divizia 1 Cavalerie austro-ungară și Divizia 3 Cavalerie germană, comandat de generalul Eberhard von Schmettow¹¹. Încă din 12/25 septembrie 1916, Marele Stat Major German prevedea și „o acțiune imediată cu infanterie și cavalerie puternică prin trecătoarea Oituz spre T. Ocna, pentru a tăia comunicațiile românilor cu Moldova, împiedicând astfel și afluirea întăririlor rusești spre Muntenia”¹². Forțele române, concentrate în zona Oituzului, au purtat lupte grele de apărare pe aliniamentul vărfurilor Șandru, Cernica, satul Poiana Sărată și izvoarele Cașinului, iar sub presiunea Diviziei 74 infanterie austro-ungară pe unul nou:



📍 **Generalul Eremia Grigorescu pregătind apărarea în zona pasului Oituz (octombrie 1916)**

Slănic, vârful Păltiniș, Hârja, pădurea Vrânceanu. Cel mai puternic atac a fost cel din 5/18 octombrie, în prezența arhiducelui Carol de Habsburg și a prim-ministrului ungar Istvan Tisza, soldat cu un eșec¹³. Prin atacuri la baionetă, timp de câteva zile (6/19–13/26 octombrie), sub comanda fermă a generalului Eremia Grigorescu, ostașii Diviziei 15 Infanterie resping inamicul, câștigând renumele de „Divizia de fier”. Acum s-a născut deviza „Pe aici nu se trece!”. În 13/26 octombrie se consemna: „*Inamicul a fost respins peste frontieră pe întregul front al diviziei*”¹⁴. A doua zi, pe 14/27 octombrie, generalul Arz von Straussenburg, comandantul Armatei I austro-ungare, își recunoștea eșecul în luptele purtate la trecătorile Carpaților Orientali.

COMANDANȚI ROMÂNI

Comandant al Armatei de Nord

Comandant al **Grupului Oituz**

🔴 Generalul **Eremia GRIGORESCU**

Comandanți de divizie

Divizia 15 Infanterie

🔴 General de brigadă **Eremia GRIGORESCU**

Divizia 2 Cavalerie

🔴 General de brigadă **Nicolae SINESCU**

Comandanți de brigadă

Brigada 15 Infanterie

🔴 Colonel **Vasile PIPERESCU**

Brigada 38 Infanterie

🔴 General de brigadă **Nicolae RUJINSCHI**

COMANDANȚI AI PUTERILOR CENTRALE

Comandant al Armatei a 9-a Germane

🔵 General de infanterie **Erich von FALKENHAYN**

Comandant al **Grupului von Schmettow**

🔵 General locotenent **Eberhard von SCHMETTOW**

Comandanți de divizie

Divizia 71 Infanterie austro-ungară

🔵 General maior **Anton Goldbach von**

SULITABORN

Divizia 1 Cavalerie austro-ungară

🔵 General maior **Eugen Ruiz de Roxas**

Divizia 3 Cavalerie germană

🔵 General locotenent **Eberhard von SCHMETTOW**

A doua bătălie de la Oituz (28 oct./10 nov. – 2/15 nov. 1916)

Adoua bătălie de la Oituz (28 octombrie/10 noiembrie – 2/15 noiembrie 1916) purtată între trupele române ale **Grupului Oituz**, comandat de generalul Eremia Grigorescu, format din Divizia 15 Infanterie, întărit cu unități din Divizia 2 Cavalerie și Divizia 8 Infanterie, constituite în 6 detașamente tactice (*Slănic, Cernica, Oituz, Stăneica, Măguricea, Cașin*) și **Grupul von Gerok**, comandat de generalul Friedrich von Gerok, format din Divizia 71 Infanterie austro-ungară, Divizia 1 Cavalerie austro-ungară și Divizia 8 bavareză, a avut ca obiectiv respingerea ofensivei germano-austro-ungare. Generalul Eremia Grigorescu avea la dispoziție Regimentul 29 Infanterie din Divizia 8 Infanterie pentru a fi folosit doar „în caz de mare nevoie”¹⁵, iar generalul Friedrich von Gerok avea în rezervă Divizia 24 Infanterie austro-ungară, la Târgu Secuiesc, și Divizia 3 Cavalerie germană în caz de succes în zona Oituzului.

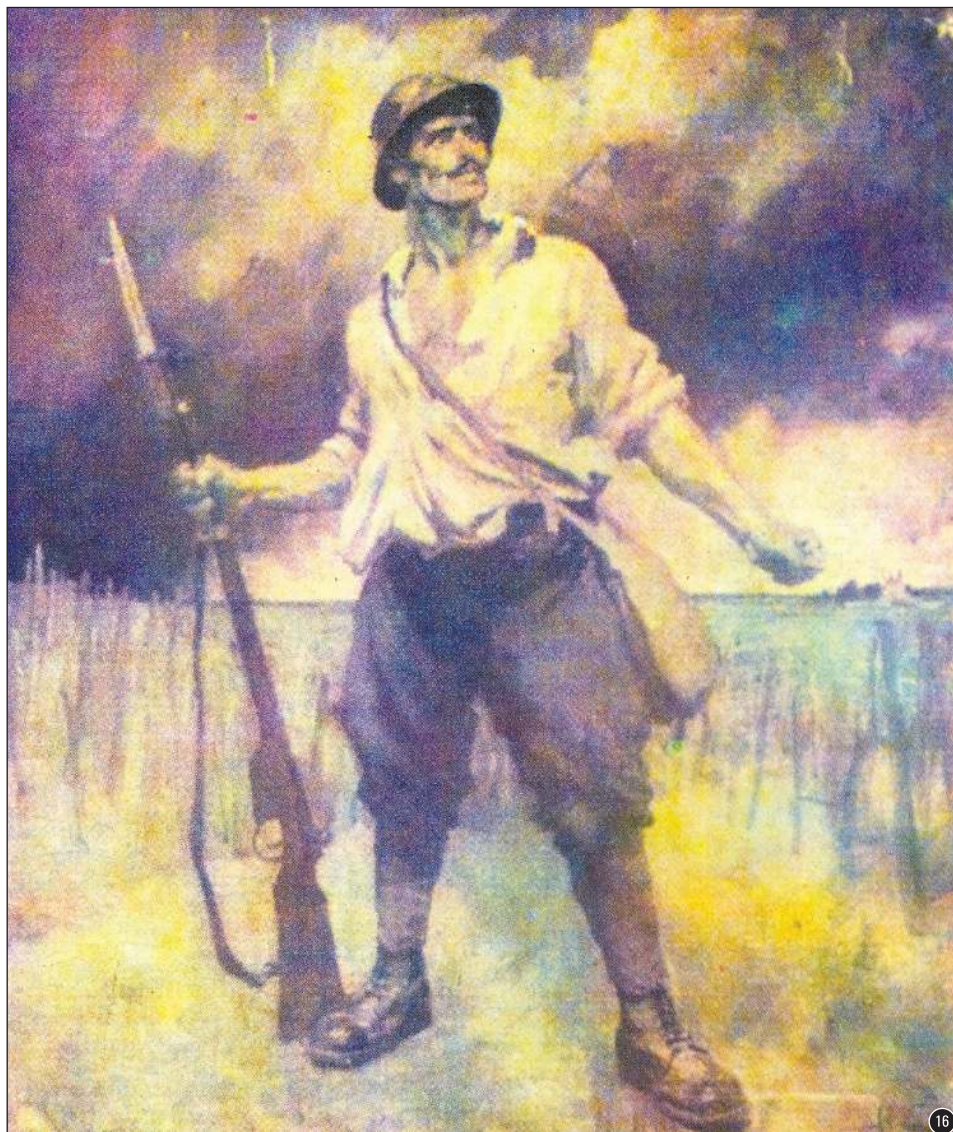
În luna octombrie s-au dat lupte grele pe valea Oituzului. Satul Hârja a fost ars în întregime. Divizia 71 austro-ungară se găsea la sfârșitul lunii la doar 12 km de Târgu-Ocna.

Timp de trei zile (29–31 octombrie/11–13 noiembrie, cele 6 detașamente tactice ale **Grupului Oituz** au atacat pozițiile inamicului pe toate cele 6 direcții de acces (între văile Slănicului și

Cașinului) provocând inamicului pierderi grele și obligându-l să-și mobilizeze toate forțele. Cele mai aprige confruntări au fost pe vărfurile Lupoaiței, Cireșoia, Grozești (Oituz), Fata Moartă, Sticlăria, unde au căzut numeroși eroi¹⁶. La Cireșoia a căzut eroic locotenentul Mihai Foișoreanu, din Regimentul 27 Infanterie, conducându-și compania într-un ultim asalt¹⁷. Inamicul reușise să ocupe doar vârful Cernica după lupte de o mare violență și pierderi semnificative. După 3/16 noiembrie, forțele **Grupului Oituz** au trecut în defensivă pe întreaga sa fașie de front (între văile Slănicului și a Cașinului).

Generalul Eremia Grigorescu a reușit, dând dovadă de multă hotărâre, să interzică accesul trupelor inamice pe valea Oituzului. După mai bine de o lună și jumătate de zile de lupte aprige neîntrerupte, apărătorii trecătorii Oituz, puteau să spună cu mândrie că au respectat consemnul „*Pe aici nu se trece!*”. Nici tentativele, de la sfârșitul anului 1916, al noului grup de armate, format din divizii germane și condus de generalul Gerok, nu au avut mai mult succes. Începute de unguri și terminate de bavarezi fără succese notabile, luptele de la Oituz din toamna lui 1916, dar și din vara anului următor, vor consacra această zonă ca un veritabil Termopile al românilor.

La sfârșitul campaniei militare din



❶ „Pe aici nu se trece!” —pictură de Ary Murnu. Imagine emblematică pentru bătălia Oituzului

1916, elogiind ostașii români, Alexandru Marghiloman nota în decembrie 1916: „Soldatul român era o minune și trăgea bine; adeseori germanii au fost siliți să

întrebuințeze două companii pentru a stăpâni vreo 15 soldați români”¹⁸.

Urmau câteva luni de acalmie înaintea marilor bătălii din vara anului 1917.

A treia bătălie de la Oituz (26 iul./8 aug. –29 aug./11 sept. 1917)

Anul 1917 începea cu o perioadă de circa 6 luni de război de poziție, în condiții dificile. Sergentul voluntar Constantin Ionescu nota în al său *Jurnal de război* că: „iarna anului 1917 a fost cumplită, cu zăpezi și geruri mari, ostașii noștri erau goi, încălțați cu opinci, obosiți de luptă, bolnavi. [...] Până în aprilie, zilnic mureau cu sutele ostași și populație civilă, în special copii. A fost o luptă grea cu această moarte albă, cum a fost denumită pe atunci”¹⁹.

Iarna și primăvara anului 1917 au fost perioade de intensă pregătire a armatei române, de înzestrare tehnică și de instruire temeinică. În același timp s-au luat măsuri pentru susținerea materială a războiului. Un rol important va reveni și misiunii militare franceze conduse de generalul Henri Mathias Berthelot prezentă de multe ori pe frontul de la Oituz. Lucru explicabil dacă ne gândim la importanța strategică a acestei zone și la amploarea luptelor desfășurate aici în vara lui 1917.



📮 Carte poștală ilustrată, *Mărășești – Oituz – Trotuș, iarna pe front 1916–1918*, Editura Soc. Invalizii de Război din Bacău, C. 1918. Iarna 1916–1917 a fost cea mai grea pentru combatanții ambelor tabere. „Moartea albă” a secerat mii de vieți

Păstrarea zonei Bacăului în afara teatrului de război și valorificarea intensivă a resurselor de țiței și cărbuni din această regiune au constituit, cu siguranță, preocupări prioritare ale comandamentului suprem și ale guvernului român. Constantin I. Istrati, ministrul industriei și comerțului, cerea generalului Constantin Presan, șeful Marelui Stat Major, la 10/23 februarie 1917, „ca frontul să înainteze pe valea Slănicului și la Comănești, ca astfel aceste exploatări să nu fie tulburate și calea de comunicație la Târgu-Ocna împiedicată”²⁰.

În martie 1917 a fost întocmit primul plan complet de campanie a frontului de către comandamentul româno-rus. Marele Cartier General român nu a exclus posibilitatea ca forțele austro-ungaro-germane să atace, în devans, în sectoarele Târgu-Ocna și Moinești, dispunând ca Armata a 2-a să fie gata să acționeze și în apărare.

Concomitent cu declanșarea bătăliilor de la Mărăști și Mărășești, Grupul Gerok a dezlănțuit o puternică ofensivă în sectorul Oituz, atacând frontul apărât de diviziile 7 și 6 infanterie române, cu intenția de a ocupa localitățile cele mai importante de pe valea Troțușului, Târgu-Ocna și Onești, și apoi de a ajunge la Adjud. Inamicul a hotărât să dea lovitura principală, în lungul șoselei din valea Oituzului, pe direcția Ferăstrău, Grozești, Onești.

Se confruntau în această zonă: Armata a 2-a română, condusă de generalul Alexandru Averescu, reprezentată prin Corpul 4 armată, care avea dispusă Divizia 7 Infanterie, între valea Doftea-



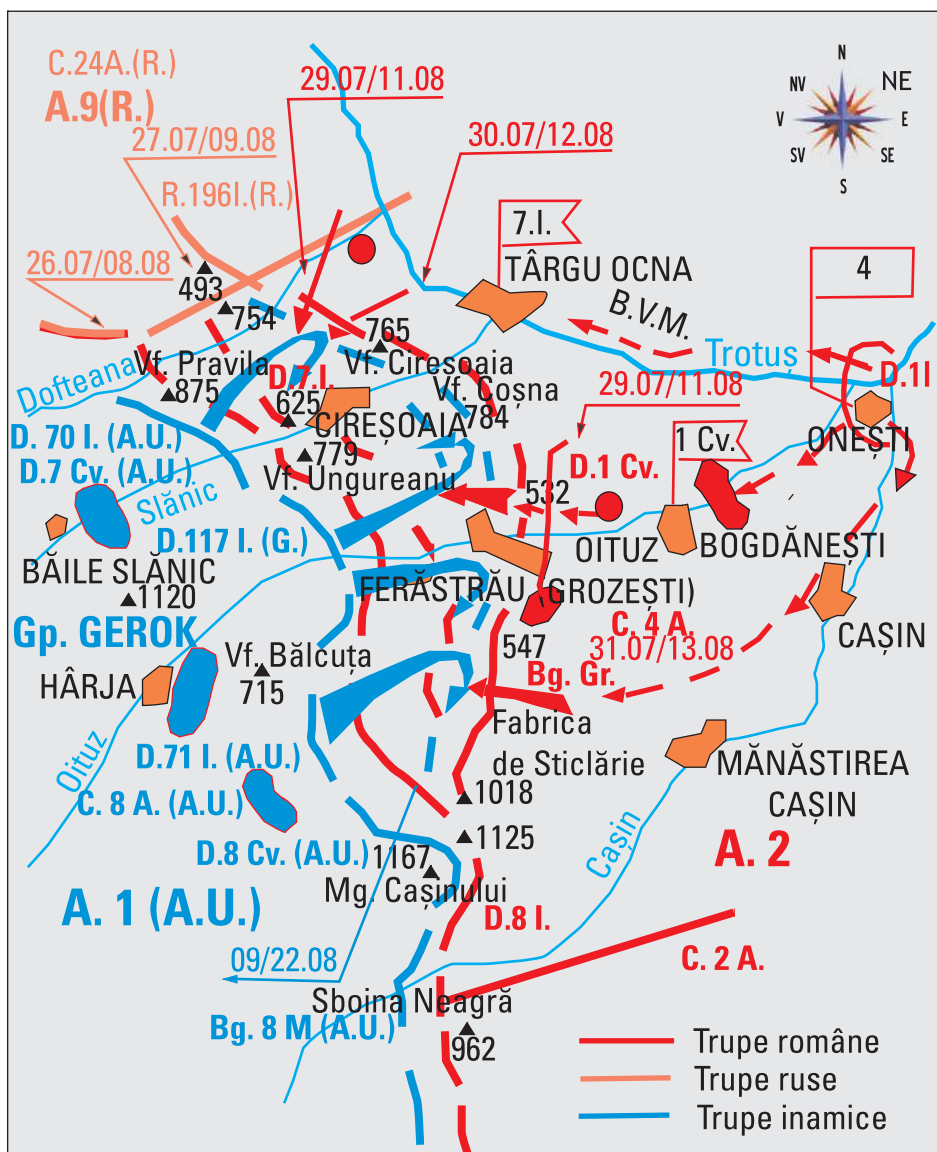
☞ Tun de 105 mm, pe frontul Oituzului, în 1917

nei și valea Oituzului, cu Corpul 8 austro-ungar, condus de arhiducele Joseph, alcătuit din Divizia 71 austro-ungară. Inamicul mai păstra în rezervă Diviziile 7 și 8 Cavalerie austro-ungare. În sectorul Oituz au fost aduse și numeroase trupe germane de elită, între care batalionul Alpin Württemberg, Regi-



☞ Generalul Henri Mathias Berthelot a coordonat Misiunea Militară Franceză, care și-a început activitatea de reorganizare și instruire a armatei române începând cu luna februarie 1917

CENTENAR COȘNA–CIREȘOAIA 2017



📍 Luptele de apărare ale trupelor române de pe frontul de la Oituz (28 iulie/8 august–9/22 august 1917). Redesenată după harta din *Istoria militară a poporului român*, vol. V, București, Editura Militară, 1988, p. 616



📍 **Post de comandă pe frontul de la Oituz. Sunt consultate hărțile topografice militare și se trasează planurile operative de luptă**

mentele 11 și 12 din Divizia 117 germană și două regimente din Divizia 7 cavalerie austro-ungară²¹. Această puternică grupare militară era sub comanda generalului Rohr și trebuia să încercuiască și să înfrângă Armata a 2-a română și Armata a 4-a rusă și să ocupe întreaga Moldovă. În zona loviturii principale dușmanul dispunea de forțe și mijloace de luptă superioare (3,5/1 în infanterie și 3,8/1 în artilerie)²².

În ziua de 22 iulie/4 august 1917, inamicul a executat patru incursiuni de recunoaștere spre vârful Ungureanu, toate respinse. În același timp, artileria adversă, folosind piese de calibru mare, a ținut sub foc pozițiile Regimentului 14 infanterie și a bombardat orașul Târgu-Ocna, provocând incendii și pagube materiale²³.

COMANDANȚI ROMÂNI

Comandant al Armatei a 2-a română

🔴 General de corp de armată **Alexandru AVERESCU**

Comandant al **Corpului 2 armată română**

🔴 Generalul de divizie **Arthur VĂITOIANU**

Comandant al **Corpului 4 armată română**

🔴 Generalul de divizie **Gheorghe VĂLEANU**

Comandanți de divizie

Divizia 1 Infanterie

🔴 General de brigadă **Dumitru STRĂTILESCU**

Divizia 6 Infanterie

🔴 General de brigadă **Nicolae ARGHIRESCU**

Divizia 7 Infanterie

🔴 General de brigadă **Nicolae RUJINSCHI**

Divizia 8 Infanterie

🔴 General de divizie **Ioan PĂTRAȘCU**

Divizia 1 Cavalerie

🔴 General de divizie **Mihail SCHINA**

COMANDANȚI AI PUTERILOR CENTRALE

Comandant al Armatei I austro-ungare

🔵 Arhiducele **Joseph August de AUSTRIA**

Comandant al **Corpului 8 armată austro-ungar**

🔵 General **Franz Rohr von DENTA**

Comandant al **Grupului Gerok**

🔵 General **Friedrich von GEROK**



21

☛ Trupe de infanterie, la poalele Muntelui Coșna, în așteptarea unui atac inamic (1917)

Prima etapă a bătăliei de la Oituz (26 iulie/8 august– 5/18 august 1917) a început printr-un puternic atac declanșat de grupul Gerok pe valea Oituzului, reușind o pătrundere periculoasă în dispozitivul trupelor noastre.

La 26 iulie/8 august, după lupte îndârjite, duse în sectorul Slănic, dușmanul a reușit să cucerească vârful Pravila. Pentru forțele noastre din această zonă situația devenise critică. Principalele forme de teren pe care se sprijinea apărarea regimentelor din eșalonul întâi al diviziilor 7 și 6 infanterie (Ungureanu, Pravila, Bălcuța, Manașcu) fuseseră cucerite de inamic.

Unitățile germane (Divizia 117 Infanterie) și austro-ungare (Divizia 71 Infanterie) înaintau, spre ultimul șir de înălțimi ce le despărțeau de orașul Târgu-

Ocna (Coșna și Cireșoia), la nord, și de cele de la sud de valea Oituzului, care, odată cucerite, le-ar fi permis o debarșare ușoară spre Onești și ar fi periclitat grav stabilitatea forțelor noastre din zona Mărășești²⁴.

S-au amenajat în grabă puncte de rezistență pe dealurile Năneasa, Cireșoia, Matiușca, Muncelu, Leșunțu și Chioșurile. Ofensiva inamică avansa greu pentru că după cum afirma chiar arhiducele Joseph: „românii opun pretutîndeni o rezistență foarte dărză și cedează terenul numai pas cu pas și adeseori se apără cu contraatacuri foarte puternice”²⁵.

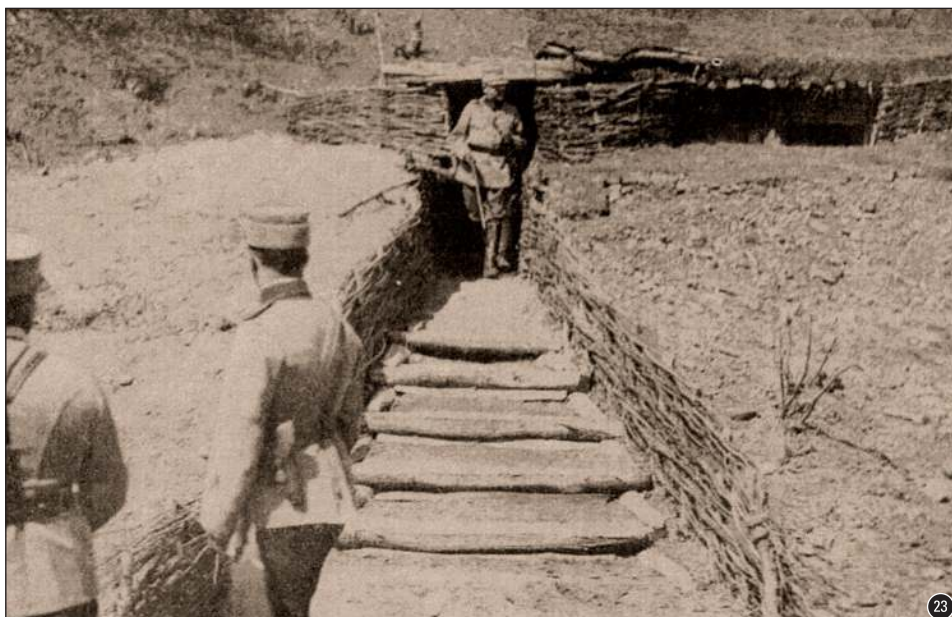
Presată puternic de adversar, aflată tot timpul sub un foc violent de artilerie, Divizia 7 Infanterie nu a putut păstra pozițiile și s-a retras cu

pierderi mari spre Slănic și muntele Coșna (cota 789), păstrând legătura cu trupele noastre de la dreapta Diviziei 6 Infanterie, care se mențineau pe dealul Matusca. În acest timp, trupele noastre au luptat cu eroism fără seamăn, au contraatacat neconștient cu baioneta la armă, încercând să oprească înaintarea inamicului.

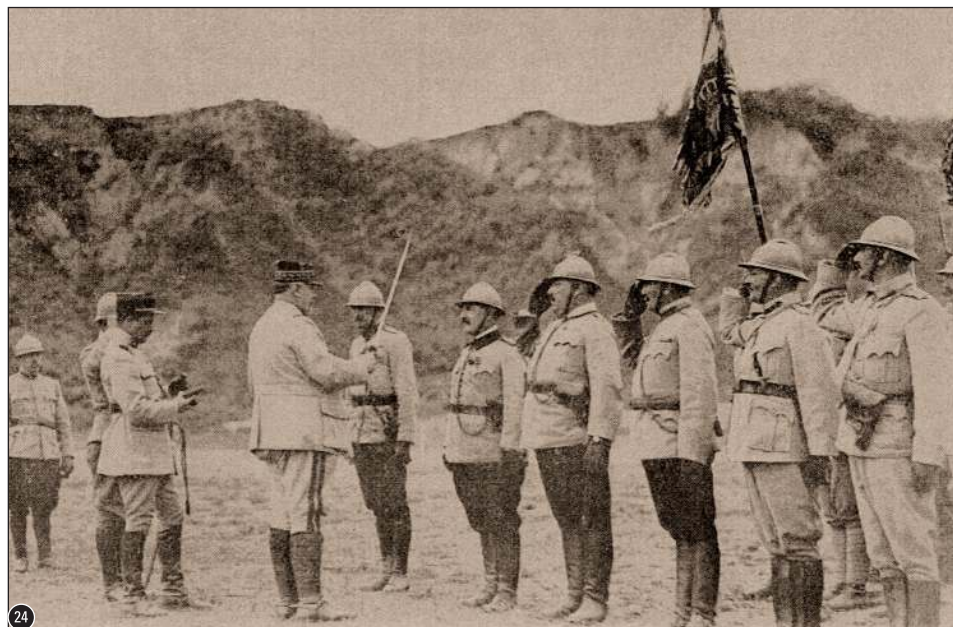
În ziua de 27 iulie/9 august, după ce atacurile succesive ale Diviziei 70 Honvezi asupra Pravilei eşuează, trupele austro-ungare reușesc să ocupe dealul Ungureanu, obligând Regimentul 15 Infanterie să se retragă pe aliniamentul Pârâul Sărat–dealul Muncelu–dealul Cireșoia (cota 772). A doua zi, Brigada 207 Honvezi atacă înălțimile dominante ale zonei, vârful Coșnei și Cireșoiaiei, în încercarea de a ajunge la Târgu-Ocna,



📍 Generalul Friedrich von Gerok, comandantul trupelor inamice din zona Oituzului



📍 Majestatea Sa Regele Ferdinand în tranșee pe frontul de la Oituz (15 iunie 1917)



◀ Generalul Henri Mathias Berthelot remite Legiunea de Onoare mai multor ofițeri (Onești, 10 iunie 1917)

pentru a controla astfel căile de comunicație de pe Valea Troțușului²⁶.

În timp ce la Mărășești fusese oprită ofensiva germană, pe frontul de la Oituz situația devenise critică.

Generalul Alexandru Averescu a cerut Marelui Cartier General să-i trimită ajutoare. „*Presiunea inamicului pe frontul diviziilor 6 și 7 infanterie întrece puterea lor de rezistență*”²⁷. A fost trimisă Divizia 1 Cavalerie care trebuia să ajungă la Onești pe 29 iulie/11 august, promițându-i generalului Averescu un batalion rus care se afla la Târgu-Ocna și un regiment rusesc ce urma să vină de la Buhuși, unități care însă n-au mai sosit. În noaptea de 27 spre 28 iulie (10 spre 11 august) 1917 la Târgu-Ocna trebuia să sosească Batalionul de Vânători de Munte, pus la dispoziția Corpului 4 armată. Cu aceste

forțe Armata a 2-a trebuia să restabilească „*cu orice preț situația la aripa sa dreaptă, împiedicând pe inamic să intercepteze comunicațiile din valea Troțușului*”²⁸.

Asupra localităților Târgu-Ocna, Nicorești, Bogdănești, asupra căii ferate din valea Troțușului, gărilor și șoselei naționale se abăteau neconținut proiectilele artileriei germane. Localitățile Târgu-Ocna și Grozești sunt bombardate cu sălbăticie în aceste zile. S-au purtat lupte grele pe vărfurile Coșna și Cireșoia, în vestul satului Grozești, timp de mai multe zile. În crâncenele confruntări din zona Oituzului, Corpul 4 armată român s-a remarcat prin combativitatea și rezistența dusă la extremă. Între 26 iulie/8 august și 9/22 august 1917,

efectivele trupelor noastre s-au redus cu 12.350 de luptători. La rândul său, inamicul a înregistrat pierderi grele. Numai în luptele pentru vârful Coșna, cota 789 m, Divizia 70 Infanterie austro-ungară a pierdut circa 1.700 de soldați²⁹.

După 9/22 august 1917 luptele de pe frontul de la Oituz au scăzut în intensitate. Corpul 8 armată austro-ungară reușise să realizeze un intrând, stăpânind înălțimile care dominau Oituzul și Slănicul; valea Trotușului se afla sub focul artileriei inamice de pe vârful Ciresoia și Coșna.

Cea de-a doua etapă a bătăliei de la Oituz (6/19 – 9/22 august 1917) cores-

punde unor lupte înverșunate duse de trupele române pentru a respinge o nouă tentativă a inamicului de a străpunge apărarea noastră în punctele Coșna și Sticlărie, la sud de Grozești.

În bătălia de la Oituz am pierdut circa 12000 de luptători (1800 morți, 4850 răniți și 5700 dispăruți), iar inamicul a avut la rândul său pierderi severe (1700 de morți și răniți a avut Divizia 70 Infanterie austro-ungară doar pe Coșna)³⁰. Mărășești și Oituz au fost, în campania din anul 1917, porțile de fier ale Moldovei, salvând ființa statului român și pregătind astfel Marea Unire din 1918.



⌚ Majestatele Sale Regele Ferdinand și Regina Maria, decorând ofițerii și soldații, care s-au distins în luptele de la Oituz (29 august 1917)

COȘNA – ULTIMĂ REDUȚĂ

(26 iul/8 aug. – 9/22 aug. 1917)

Muntele Coșna (789 m altitudine) este ultima prelungire a Masivului Nemira spre valea Trotușului, situată pe interfluviul dintre văile Slănicului și Oituzului, dominând întreaga zonă, aflată la circa 5 km sud de orașul Târgu-Ocna. Acum un secol, muntele era în mare parte împădurit, dar avea și povârnișuri golașe. Aici a fost dat, ca în vara lui 1917, după ce armata germană a feldmareșalului Mackensen a fost oprită



26
➔ **Generalul Alexandru Averescu,**
comandantul Armatei a 2-a române (1917)

definitiv de Armata 1 română, condusă cu determinare de generalul Eremia Grigorescu, să se decidă pe parcursul a doar două săptămâni soarta statului român. Aici, și la Cireșoaia (cota 772 m), devenite porțile de apărare ale orașului Târgu-Ocna, dar și ale Moldovei, s-au dat lupte pe viață și pe moarte, zi și noapte, fiecare petec de pământ fiind apărat până la sacrificiul suprem.

În zona centrală a văii Oituzului, din zona Grozești, activau forțe ale Grupului Gerok (aripa de sud a Armatei I austro-ungare, conduse de generalul Franz Rohr von Denta), reprezentate de Divizia a 117-a germană (regimentele 11 și 12), condusă de generalul von Seydel, Batalionul alpin Württemberg, condus de locotenentul Erwin Rommel (6 companii de pușcași, 3 companii de mitraliori, câte o companie de aruncătoare de mine și de sanitari, cu un efectiv total de 1500 de soldați) și 2 regimente din Divizia a 7-a austro-ungare³¹. Împotriva acestei concentrări de forțe inamice, care viza spargerea frontului în lungul văii Oituzului și ocuparea satului Onești, nod rutier, simultan cu ofensivă în lungul văii Slănicului și ocuparea orașului Târgu-Ocna, Armata a 2-a română, condusă de generalul Alexandru Averescu, se baza pe Divizia 7 Infanterie, comandată de generalul Nicolae Rujinski, constituită



📍 Trupe germane luând cu asalt pantele abrupte ale muntelui Coșna, în 8 august 1917

din Brigada a 13-a, comandant colonel Darvari, cu regimentele 15 și 27 infanterie, Brigada a 14-a, comandant colonel Colori, cu 2 regimente, Regimentul 4 vânători, 2 regimente de marș, Brigada a 7-a de artilerie (Regimentul 4 artilerie și obuziere)³². În primele 3 zile de ofensivă puternică din acest sector, când inamicul ocupă înălțimile dominante (Coșna, cota 789 m și Cireșoia, cota 772 m) vor veni în ajutor și Divizia 1 Cavalerie, comandant general Mihail Schina, Brigada 3 Grăniceri, comandant colonel Marcel Olteanu și Batalionul Vânătorilor de Munte, comandant maior Virgil Bădulescu.

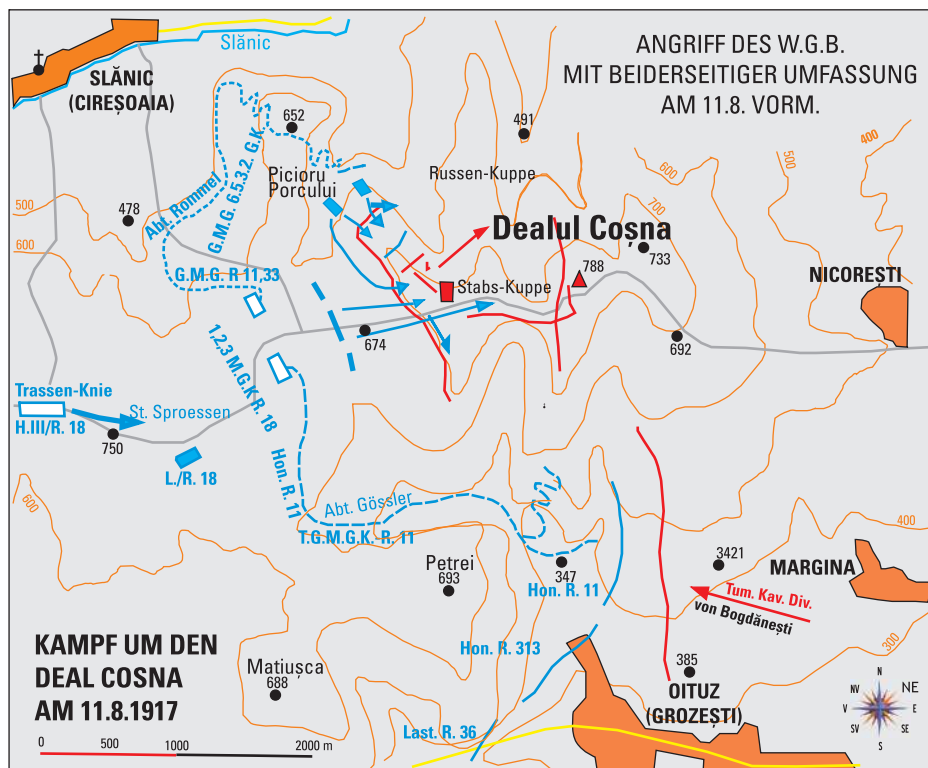
La 26 iulie/8 August începe ofensiva Grupului Gerok pe frontul Oituzului. După lupte îndârjite, duse în sectorul Slănic, dușmanul a reușit să cucerească

UNITĂȚI MILITARE ROMÂNEȘTI

- Armata a 2-a română
- Corpul 4 armată român
- Divizia 7 Infanterie
- ▶ Regimentul 16 Infanterie
- ▶ Regimentul 17 Infanterie
- ▶ Regimentul 22 Infanterie
- ▶ Regimentul 4 Artilerie și Obuziere
- ▶ Regimentul 7 Vânători
- ▶ Batalionul Vânătorilor de Munte
- Brigada 3 Grăniceri
- Divizia 2 Cavalerie
- ▶ Regimentul 1 Călărași
- ▶ Regimentul 5 Roșiori
- ▶ Regimentul 9 Roșiori
- ▶ Regimentul 1 Bicicliști
- ▶ Regimentul 2 Bicicliști

UNITĂȚI MILITARE GERMANO-AUSTRO-UNGARE

- Armata I-a austro-ungară
- Corp 8 armată austro-ungar
- Divizia 71 Infanterie austro-ungară
- Divizia 117 Infanterie germană
- ▶ Brigada 15 Bavaria
- ▶ Regimentul 11 Infanterie
- ▶ Regimentul 12 Infanterie
- ▶ Regimentul 18 Vânători Alpini
- ▶ Batalionul Vânători Alpini Württemberg



↳ **Luptele de pe Muntele Coșna (cota 789), din ziua de 11 august 1917, zi critică pentru trupele românești din acest sector de luptă. Redesenată după harta germană *Kampf um den Deal Cosna am 11.8.1917***

vârful Pravila. Pentru forțele noastre din această zonă situația devenise critică. Principalele forme de teren pe care se sprijinea apărarea regimentelor din eșalonul întâi al diviziilor 7 și 6 infanterie (Ungureanu, Pravila, Bălcuța, Manașcu) fuseseră cucerite de inamic.

Unitățile germane (Divizia 117 Infanterie) și austro-ungare (Divizia 71) înaintau, spre ultimul șir de înălțimi ce le despărțeau de orașul Târgu-Ocna (Coșna și Cireșoiaia), la nord, și de cele de la sud de valea Oituzului, care, odată cucerite, le-ar fi permis o debușare ușoară spre Onești și ar fi periclitat grav stabilitatea forțelor

noastre din zona Mărășești³³.

Presată puternic de adversar, aflată tot timpul sub un foc violent de artilerie, Divizia 7 Infanterie nu a putut păstra pozițiile și s-a retras cu pierderi mari spre Slănic și muntele Coșna (cota 789), păstrând legătura cu trupele noastre de la dreapta Diviziei 6 Infanterie, care se mențineau pe dealul Matiușca. În acest timp, trupele noastre au luptat cu eroism fără seamăn, au contraatacat neconținut cu baioneta la armă, încercând să stăvilească înaintarea inamicului. De pe Coșna, trei companii românești au

contraatacat viguros, dar au fost respinse de focul puternic al inamicului. În fruntea uneia dintre ele se afla căpitanul Paul Berge, ofițer francez atașat pe lângă Regimentul 16 Infanterie, care a căzut ucis de gloanțe, strigând soldaților în românește: „Înainte băieți, mereu înainte!”³⁴.

În confruntările din 26 iulie/8 august, de pe dealul Coșna, cade prizonier sublocotenentul Camil Petrescu, care comanda un pluton din Compania 7 a Regimentului 16 Infanterie Suceava. După ce compania sa a respins mai multe atacuri inamice și a rezistat unor tiruri de artilerie de o violență extremă a fost silit să se replieze. Este capturat de soldații din Regimentul 18 Vânători Alpini, ce aparținea de Brigada 15 Bavaria, și dus inițial în lagărul de la Râșnov. Pe drum „am văzut — povestește viitorul prozator — cum treceau rezerve de infanterie și artilerie inamice, a început apoi a sosi un număr extraordinar de mare, ceea ce provoca îngrijorarea tuturor, mari transporturi de răniți care nu mai aveau loc prin spitale. Erau complect surprinși de rezistența românească”³⁵. Mai târziu, după război, scriitorul Camil Petrescu, în articolul „La Oituz prin foc și fier” nota: *Muntele Ungureanu, 8 august. Peste noapte germanii s-au mai potolit, dar azi s-au sculat mai de dimineață trimițându-ne din zori salutul lor cu obuze de 305 mm. Artileria lor varsă foc și pară peste Ungureanu, un brâu de foc asupra noastră ca ei să nu mai aibă nevoie de ajutoare. Obuzele de 305 mm scot copaci din rădăcini, sfărâmă codrul, stejarii bătrâni plesnesc în*



↻ Generalul de divizie Gheorghe Văleanu, comandantul Corpului IV Armată (1917)



↻ Generalul Nicolae Rujinschi, comandantul Diviziei 7 Infanterie (1917)



📍 Locotenentul german Erwin Rommel în transeele săpate pe versantul sud-vestic al Coșnei (1917)

bucăți, în explozia lor se ivesc fântâni arteziene, Vezuviul se mută aici și-și deschide craterul său. Stânci, schije care au căzut din cer fac să se zguduie pământul. Fumul înecă suflarea, ochii lacrimează. În vijelie firele telefonice se rup și se leagă până la prânz, apoi iar se rup. Nimeni nu cutează să le lege. E de prisos. Pe la 3, în flancul stâng al regimentului nostru pe Valea Oituzului, țăcănesc slab mitralierele noastre, dar ele se pierd în haosul de foc. De peste culmi încearcă să se apropie o mână de ostași de-ai noștri în ajutor, dar ei se pierd în fum și pulbere, în grindina de fier a obuzelor. Zboară haine, trupuri, în aer. Nu știm ce se întâmplă, ce se mai petrece, peste tot e un iad”³⁶.

A doua zi, Brigada 207 Honvezi atacă înălțimile dominante ale zonei, vârfurile

Coșnei și Cireșoiaiei, în încercarea de a ajunge la Târgu-Ocna, pentru a controla astfel căile de comunicație de pe Valea Trotușului”³⁷.

În sprijinul atacurilor cavaleriștilor, în ziua de 10 august, 4 avioane din escadrila F2, comandată de căpitanul aviator Panait Cholet, au bombardat și mitraliat pozițiile inamice de pe Coșna și Poiana lui Boboc. În avangardă, căpitanul pilot Mircea Zorileanu, la bordul avionului F40, a survolat linia frontului, deasupra cavaleriștilor români, strigând cu putere: „*Ura! Înainte băieți! Trăiască cavaleria!*”^{37a}.

În timp ce la Mărășești fusese oprită ofensiva germană, pe frontul de la Oituz situația devenise critică. Generalul Alexandru Averescu a cerut Marelui Cartier General să-i trimită ajutoare. „*Presiunea inamicului pe frontul diviziilor 6 și 7 infanterie întrece puterea lor de rezistență*”³⁸. A fost trimisă Divizia 1 cavalerie care trebuia să ajungă la Onești pe 29 iulie/11 august, promițându-i generalului Averescu un batalion rus care se afla la Târgu-Ocna și un regiment rusesc ce urma să vină de la Buhuși, unități care însă n-au mai sosit. În noaptea de 27 spre 28 iulie (10 spre 11 august) 1917 la Târgu-Ocna trebuia să sosească Batalionul de Vânători de Munte, pus la dispoziția Corpului 4 armată. Cu aceste forțe Armata 2 trebuia să restabilească „*cu orice preț situația la aripa sa dreaptă, împiedicând pe inamic să intercepteze comunicațiile din valea Trotușului*”³⁹.

În ziua de 29 iulie/11 august s-a ajuns la o situație extrem de grea și

încordată la aripa dreaptă a Armatei 2 române. În același timp, trupele germane și austro-ungare au atacat violent pozițiile apărate de Brigada 14 infanterie, care constituiau flancul stâng al divi-ziei române și dezvoltând ofensiva, au pus stăpânire pe dealurile Coșna și Știbor, ultima lor barieră în calea spre valea Trotușului.

Despre aceste confruntări relatează mai târziu, în *The Romanian campaign*, celebrul feldmareșal Erwin Rommel⁴⁰. În acea zi, locotenentul german comanda o subunitate a Batalionului de Vânători Alpini Württemberg, a cărei direcție de atac era dinspre culmea Picioru Porcului spre Vârful Coșna (cota 789). El preciza, că atât aliații cât și germanii considerau acest vârful un „*veritabil cuib de vultur*”. El avea să scrie în jurnalul său: „*Pe frontul de est, vara lui 1917 a găsit forțele germane blocate în zonă. Numai o spulberare a întregului front ar putea elibera trupele pentru lupta decisivă din Vest*”⁴¹. Timp de două săptămâni, între 8 și 19 august, el a avansat încet, dar sigur, cu cele șase companii de sub comanda sa, către Dealul Coșna – cota 789, ultima redută a României. Situația se schimba de la o zi și de la o oră la alta, pe măsură ce una sau alta din tabere câștiga teren pe dealul abrupt, plin de tranșee, împădurit pe o parte și golaș pe cealaltă. Se succedau rapid baraje dure de artilerie, schimburi de grenade, atacuri om la om. Două mii de oameni aveau să piară doar din partea română. Rommel a scris pe larg în memoriile sale despre cele două săptămâni de confruntare încleștată și a desenat schițe cu pozițiile forțelor com-



☞ Colonelul Marcel Olteanu, comandantul Brigăzii 3 Grăniceri, în timpul luptelor de pe Coșna (august 1917)



☞ Generalul Mihail Schina, comandantul Diviziei 1 Cavalerie (august 1917)



33

📍 **Vânătorii de munte într-un nou contraatac asupra pozițiilor germane (august 1917)**

batante. În jurnalul său de război nota: „Masiv și abrupt, vârful Dealului Coșna se profila la orizont în lumina răsăritului. El era obiectivul atacului. Santinelele române vorbeau, își dre-geau vocea, tușeau și fluierau în timp ce noi ne apropiam metru cu metru. Erau plasate la intervale de 30–40 de metri, dar nu reușeam să le vedem din cauza tufișurilor dese”. O zi mai târziu scria: „Urcușul pe pantele abrupte în fierbințeala de august, cu ranițele grele și cu armele, a fost un efort teribil. Am înaintat încet pe terenul extrem de dificil. Inamicul de la capătul pădurii primise întăriri și curând eram în luptă cu câteva zeci de mitraliere. Nu se punea problema să continuăm pe porțiunea de iarbă, fără acoperire; în starea noastră de oboseală aveam probleme să ne menținem poziția. Trupele românești

stăteau pe vârful Muntelui Coșna și am intrat sub foc intens de mitralieră. Curând, companiile au venit la cartierul general. Erau complet epuizate”⁴². O zi mai târziu nota: „Avangarda detașamentului meu s-a pus în mișcare. Domnea confuzia; grenadele explodau pretutindeni, focuri de armă se încrucișau prin tufișuri, iar obuze de artilerie grea explodau în apropiere. Câteva salturi prin ceață și fum și eram în tranșeul inamic. Românii se grăbeau către noua lor poziție pe o cărăruie prin pădure, secerați de câteva mitra-liere de calibru mare. Am alergat la vale cât ne țineau picioarele. Obuzele Howitzer creau un baraj, iar mitralierele loveau în plin. Inamicul din fața noastră fugea; nu ne dădeam seama cât de

aproape suntem, pentru că niciun foc de armă nu ne împiedica înaintarea. Mulți români morți și răniți zăceau în jur"⁴³. Pe 19 august, după zece zile de înaintare prin văi împădurite, geniul tactic al locotenentului Rommel a câștigat poziția dominantă de la cota 789. Deși rănit la brațul stâng, el și-a continuat misiunea de rupere a liniilor românești.

Asupra localităților Târgu-Ocna, Nicorești, Bogdănești, asupra căii ferate din valea Trotușului, gărilor și șoselei naționale se abăteau neconținut proiectilele artileriei germane. Localitățile Târgu-Ocna și Grozești sunt bombardate cu sălbăticie. Locuitorii orașului Târgu-Ocna sunt nevoiți să părăsească în grabă locuințele și să ia drumul bejeniei.

Ca măsuri de prevedere, punctele de comandă ale Corpului 4 armată și

Divizia 7 infanterie (cu sediul în casa Borisov) au fost mutate din localitățile Târgu-Ocna și Onești. La fel s-a întâmplat și cu punctul de comandă rus aflat în clădirea fostei Maternități, din vecinătatea Bisericii „Răducanu”.

Au sosit primele întăriri care au fost imediat angajate în luptă. Două batalioane au fost dirijate către flancul drept al Diviziei 7 infanterie, unde, printr-un contraatac viguros, la baionetă, au reușit să oprească înaintarea trupelor inamice și să recucerească o parte din terenul pierdut. La Onești a sosit generalul Al. Averescu, comandantul Armatei 2 române, care, adunând ofițerii Diviziei 1 cavalerie, abia sosiți în acest sector, le-a spus: *„La cererea mea, ați fost întorși din drum și aduși într-o noapte pe aceste plaiuri istorice, în clipe de grea cumpănă pentru soarta țării. Vrăj-*



📍 Compania de Bicicliști ai Diviziei 1 Cavalerie. Frații Dimitrie și Ioan Dimăncescu, în primul rând, ultimii din dreapta (1917)



☛ **Căpitanul Constantin Brăileanu, comandantul escadronului 1 din Regimentul 10 Roșiori**

mașul bate puternic, de 3 zile, la poarta Oituzului și la ora aceasta frontul este rupt între diviziile 6 și 7 infanterie, creindu-se un gol de peste 6 km. Aceste mari unități ale căror regimente au luptat eroic și fără odihnă trei zile și trei nopți, suferind mari pierderi, și-au consumat toate disponibilitățile, folosindu-le pentru contraatacuri. Nici Marele Cartier nu mai dispune de trupe și, chiar de ar avea, ele n-ar fi putut ajunge aici așa de repede ca voi. Dușmanul, ajutat de teren și bine sprijinit de o artilerie puternică, presează fără încetare, în ideea inițială de a pătrunde pe valea Trotușului, întorcând astfel dreapta Armatei 2 și amenințând serios chiar și comunicațiile Armatei 1, care luptă din greu la Mărășești. V-am schițat acest tablou întunecat, în care n-am exagerat nimic, ca să vă dați seama

ce consecințe ar avea reușita manevrei inamicului și ca să desprindeți gravitatea momentului, importanța misiunii și urgența intervenției diviziei de cavalerie în oprirea avalanșei dușmane. Arătați lămurit soldaților voștri pentru ce vă aflați aici, ca să se deprindă și ei cu gândul că au fost sortiți să lupte și să moară pentru salvarea patriei”⁴⁴.

Îmbărbătați de acest îndemn patriotic și conștienți de răspunderea ce apăsa pe umerii lor, soldații Diviziei 1 cavalerie s-au avântat în luptă cu eroism.

În aceeași zi de 29 iulie/11 august, la ora 19, contraatacând prin surprindere, la baionetă, ei au respins forțele inamice, producându-le grele pierderi. În scurt timp au fost alungate trupele germane de la Poiana lui Boboc, Ștîbor și de pe pantele de est ale muntelui Coșna.

Aici a căzut și Constantin Brăileanu, comandantul escadronului 1 din Regimentul 10 roșiori, răpus de o grenadă, strigând până în ultima clipă: „Înainte, băieți”.

După patru zile de crâncene înfruntări, unitățile militare de la flancul drept al Armatei 2 române reușiseră să oprească înaintarea inamicului.

Pe 30 iulie/12 august 1917, nota mai târziu Alexandru Marghiloman în cartea sa *Note politice 1897–1924*: „Comunicatul de azi dimineață spune că inamicul a fost aruncat în văile Slănic și Oituz „der zäh sich wehret” (care se apără cu turbare) și mai jos, vorbește de atacurile disperate, de șapte ori reînoite. Cu toate acestea, aliații au succesul de partea lor, iar

trupele cari rezistaseră așa de bine în văile Cașinului, Oituzului și Slănicului, sunt acum în retragere. E vorba, probabil, de atacul anunțat de două zile și la Șușița – direcțiunea Panciu – Adj. Trupele Averescu amenință să aibă retragerea tăiată. Austro-germanii s-ar afla chiar înaintea Târgului Ocna. – Lipsurile trecute sunt cu prisosință împlinite”⁴⁵.

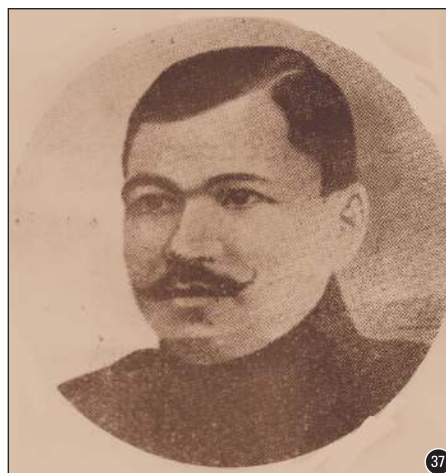
S-a hotărât pentru 31 iulie/13 august o contraofensivă de mare amploare. Divizia 7 Infanterie trebuia să continue atacurile în zona Cireșoia, în cooperare cu unitățile din Divizia 7 Infanterie rusă, iar Divizia 1 Cavalerie, întărită cu două batalioane din Regimentul 22 Infanterie, cu două batalioane de grăniceri și cu două baterii de artilerie de la diviziile 6 și 7 infanterie, trebuiau să înfrângă rezistența inamicului de pe muntele Coșna și să dezvolte apoi ofensiva pe direcția localității Slănic⁴⁶.

În aceeași zi, regimentele Diviziei 1 Cavalerie și câteva subunități de grăniceri au asaltat pozițiile inamicului de pe muntele Coșna (cotele 789 și 703). Luând piețiș pantele abrupte dintre Coșna și satul Grozești (Oituz), cavaleriștii și grănicerii au zdrobit dârza rezistență a adversarului și au pus stăpânire pe muntele Coșna⁴⁷.

În fruntea escadronului său, din Regimentul 9 Roșiori, căpitanul Ghighi Demetriade, cade eroic, împreună cu toți cei 4 comandanți de pluton din subordine; ultimile lui cuvinte sunt: „Tot înainte, băieți !”⁴⁸. Tot acum a căzut la datorie, luptând eroic cu o singură mână, aruncând cu mare precizie grenadă după grenadă și legendarul



☛ Căpitanul Ghighi Demetriade, din Regimentul 9 Roșiori, căzut eroic la atacul cotei 703 (sub Coșna), la 31 iulie/13 august 1917



☛ Caporalul Constantin Mușat, din Regimentul 2 Grăniceri, căzut eroic în luptele de pe Coșna, la 31 iulie/13 august 1917



38

📍 Regele Ferdinand, generalul Alexandru Averescu, generalul Henri Mathias Berthelot, și alți ofițeri români, pe muntele Coșna (august 1917)

Constantin Mușat⁴⁹. Grav rănit în luptele de la Râpa Roșie, din 16 decembrie 1916, caporalul grănicer, cu un braț amputat, a cerut să nu fie reformat, ci trimis din nou pe front ca aruncător de grenade. El își motiva astfel cererea: „Casa mea, familia se află sub călcâiul dușmanului. Vă rog să mă lăsați să plec din nou pe front”⁵⁰. Jertfa caporalului Mușat a rămas ca o pildă mișcătoare de înțelegere a datoriei către țară „dincolo de marginile fixate și de legile firii și de ale oamenilor”⁵¹.

Ziua de 31 iulie/13 august 1917 a rămas ca o zi de neuitat în istoria Brigăzii de grăniceri. Colonelul Marcel Olteanu, comandantul Brigăzii 3 Grăniceri, referindu-se la luptele care s-au dat pentru cucerirea Coșnei arăta că: „Sunt fericit de a fi avut un moment, dar un moment greu, sub comanda mea Regimentul 2 grăniceri. Acest regiment mi-a dat un neprețuit

concurș, s-a aruncat cu avânt, curaj și destoinicie asupra pozițiilor inamicului și, disprețuind moartea, cu pierderi grele, a atins și ocupat obiectivul dat prin ordine, fixându-se cu tărie. Cinste lui și cinste comandantului de regiment care a știut să-l pregătească pentru asemenea fapte de război”⁵².

Bătălia din 31 iulie/13 august 1917 a fost cea mai încrâncenată, după cum sublinia în memoriile sale Alexandru Marghiloman: „13 august. – Bătălia e formidabilă. Aceasta rezultă și din comunicatul nemțesc și din cel românesc. Pe Oituz, Aliații au luat Grozești și se pare că obiectivul trupelor care înaintează pe aci și acela al trupelor care se află în fața Târgului Ocna, este de a atinge Onești, nod de comunicație. Încăierarea generală și sânge-

roasă”⁵³.

Până spre seara zilei de 31 iulie/13 august, în sectorul Oituz, raportul de forțe se schimbase în favoarea trupelor noastre care opriseră orice încercare de pătrundere inamică spre valea Trotușului. În următoarele zile, până la 5/18 august, nu s-au desfășurat lupte în zonă. Numai aviația germană a întreprins recunoașteri și a aruncat bombe asupra orașului Târgu-Ocna⁵⁴.

A doua etapă a bătăliei de la Oituz (6/19–17/30 august 1917) a constat într-o puternică ofensivă inamică pe un front îngust și anume, muntele Coșna.

La 6/19 august, Grupul Gerok a reluat ofensiva la Oituz. După o pregătire de artilerie care a durat 3 ore, vizându-se mai cu seamă pozițiile trupelor române de pe muntele Coșna (cotele 789 și 703), la ora 11 inamicul a pornit la atac în valuri succesive. Cu mari pierderi, Batalionul alpin Württemberg a reușit

totuși să pătrundă la joncțiunea dintre regimentele 1 călărași și 5 roșiori. Atacate și copleșite de superioritatea numerică a dușmanului, lovite neîntre-rup de focul artileriei și mitralierelor, ele au fost silite să părăsească vârful Coșna, disputând terenul pas cu pas.

Trupele noastre s-au repliat până la pantele sud-estice ale Coșnei și s-au consolidat pe o linie ce cuprindea: cota 532, Poiana lui Boboc, est de cotele 734 și 730⁵⁵.

Atacul Corpului 8 armată austro-ungară din 6/19 august nu s-a soldat, cu toate eforturile depuse, decât cu cucerirea muntelui Coșna.

În perspectiva unei posibile înfrângerii dezastruoase, generalul Alexandru Averescu a ordonat urgent ca Regimentele 1 și 2 Bicicliști din Divizia 1 Cavalerie să oprească înaintarea inamicului pe muntele Coșna.

Iată cum descrie locotenentul Dimitrie



🕒 Vânătorii de munte, în tranșee, în poziție de tragere, pregătiți pentru un nou atac inamic (1917)



40
 Ⓜ Locotenentul Dimitrie Dimăncescu, din compania de cicliști ai Diviziei 1 Cavalerie, rănit în luptele de pe Coșna (19 august 1917)

Dimăncescu, în jurnalul său de război, intervenția companiilor de bicicliști din Divizia 1 Cavalerie: „Când am ajuns la Poiana lui Boboc, o mână de case țărănești, pe 19 august, cota 789 era pe punctul de a fi pierdută de Regimentul 9 Roșiori. După-amiaza târziu, am primit ordin să contraatac și, cu un elan extraordinar, am urcat pe vârf, respingându-i pe nemți. Era doar o victorie temporară, căci ei au pregătit contraatacul printr-un baraj de artilerie. Am fost obligați, la rândul nostru, să ne retragem spre sat, cu nemții pe urmele noastre. O unitate de infanterie ne-a sărit în ajutor și am trecut la contraatac înainte ca inamicul să ajungă în sat. Soldații noștri au cucerit cota 789 din nou, fără să știe cum avea să se încheie acest du-te-vino. În noaptea aceea, au avut loc șase atacuri și contra-

atacuri. Germanii nu au reușit să treacă de trupele Diviziei 1. Într-un timp, într-o altă vale la nord de Coșna, un regiment de vânători de munte respingea trupele germane la Muntele Cireșoia”⁵⁶.

Într-o misiune de cercetare, luând locul fratelui său Ioan, locotenentul Dimitrie Dimăncescu, este rănit și internat la Onești, Iași și Bacău. Căpitanul Bădulescu îi trimite vești de pe front: „Dragă Dimăncescu, După ce am mai rămas câteva zile la Poiana lui Boboc, din cauza pierderilor ne-am retras pentru două zile ca să-mi reorganizez unitatea și am fost repartizati la Brigada 2 Cavalerie. Împreună cu un batalion de la 7 Vânători, am atacat Zona 383. După patru atacuri sângeroase, am rămas cu doar patru oameni din companie. Pierderile au ajuns la 121 de morți și răniți și 14 răniți ușor, neevacuați – în total 135. Sunt profund mâhnit de pierderea oamenilor noștri, pe care îi vom răzbuna. Cu dragoste frățească, Cpt. Bădulescu”⁵⁷.

Pentru respingerea inamicului de pe această înălțime, de pe care amenința valea Troțușului, generalul Alexandru Averescu a întărit Divizia 1 Cavalerie cu două batalioane de grăniceri și cu Regimentul 17 Infanterie constituind un detașament, sub comanda colonelului Mihail Obogeanu, care trebuia să reocupe, în ziua de 7/20 august, vârful Coșna. La data de 7/20 august, cu începere de la ora 5³⁰, un intens foc de artilerie asupra pozițiilor dușmane (cotele 789 și 703), au prefațat contraatacul forțe-lor noastre care a

fost declanșat la ora 7. Între timp, însă, inamicul se întărește puternic prin lucrări genistice și își aduce forțe de rezervă. Apărarea sa solidă și activă a oprit înaintarea trupelor noastre în fața cotelor 730, 692, adică la 1 km est de vârful Coșna, cota 789). Încercările repetate ale infanteriștilor, grănicerilor și cavaleriștilor, și nu puține, de a străpunge pozițiile dușmane nu și-au atins scopul urmărit. Faptele de eroism ale ostașilor noștri sunt nenumărate. Grupul de atac român a pierdut în cursul luptelor 9 ofițeri și 508 soldați, morți și răniți. Trupele inamice au contraatacat atât ziua, cât și noaptea, în ziua de 7/20 și în noaptea de 7/20 spre 8/21 august⁵⁸. Trupele noastre și-au păstrat cu hotărâre pozițiile, contraatacând în momentul în care Detașamentul colonelului Obogeanu a fost întărit cu Batalionul de Vânători de Munte. Ultima încercare a austro-germanilor de a rupe frontul nostru, în acest sector era zdrobită. *„Românii au luptat ca lei. Dacă atacul ne-ar fi reușit, le-am fi cucerit ultima redută. Bătălia de la Mărășești-Oituz a fost un eșec pentru noi”*, scria mai târziu generalul Siegner, comandantul Brigăzii 1778 Infanterie germană⁵⁹. Despre această bătălie, istoricul american Charles Upson Clark scria: *„Mackensen a fost înfrânt. Cu o armată majoritar germană, a fost oprit de curajul pur, dublat de o abilă strategie... Mackensen trebuia să găsească un singur punct slab și tot frontul de 120 de kilometri ar fi căzut; Moldova s-ar fi alăturat Munteniei, Poloniei, Nordului Franței și Belgiei. Dar nu l-a găsit”*⁶⁰. În crân-



Generalul Franz Rohr von Denta, comandantul Armatei a I-a austro-ungară, a înregistrat un eșec total pe frontul Oituzului, în vara anului 1917

cenele confruntări din zona Oituzului, Corpul 4 armată român s-a ridicat la înălțimea misiunii încredințate. Între 26 iulie/8 august și 9/22 august 1917, efectivele trupelor noastre s-au redus cu 12.350 de luptători. La rândul său, inamicul a înregistrat pierderi grele. Numai în luptele pentru vârful Coșna, Divizia 70 Infanterie austro-ungară a pierdut circa 1.700 de soldați⁶¹. După 9/22 august 1917 luptele de pe frontul de la Oituz au scăzut în intensitate. Corpul 8 armată austro-ungar reușise să reali-zeze un intrând, stăpânind înălțimile care dominau Oituzul și Slănicul; valea Trotușului se afla sub focul artileriei inamice de pe vărfurile Cireșoia și Coșna.

CIREȘOAIIA – ULTIMA LUPTĂ

(26 iul/8 aug. – 29 aug./11 sept. 1917)

La 26 iulie/8 august, după lupte îndârjite, duse în sectorul Slănic, dușmanul a reușit să cucerească vârful Pravila. Pentru forțele noastre din această zonă situația devenise critică. Principalele forme de teren pe care se sprijinea apărarea regimentelor din eșalonul întâi al diviziilor 7 și 6 infanterie (Ungureanu, Pravila, Bălçuța, Manașcu) fuseseră cucerite de inamic.

Unitățile germane (Divizia 117 Infan-



42 Generalul Arthur Văitoianu, a condus ultimul atac al trupelor române din zona Cireșoaiia, epilogul Războiului de Întregire Națională (sept. 1917).

terie) și austro-ungare (Divizia 71 Infanterie) înaintau, spre ultimul șir de înălțimi ce le despărțeau de orașul Târgu-Ocna (Coșna și Cireșoaiia), la nord, și de cele de la sud de valea Oituzului, care, odată cucerite, le-ar fi permis o debarcare ușoară spre Onești și ar fi periclitat în mod grav stabilitatea forțelor noastre din zona Mărășești⁶².

S-au amenajat în grabă puncte de rezistență pe dealurile Năneasa, Cireșoaiia, Matiușca, Muncelu, Leșunțu și Chioșurile. Ofensiva inamică avansa greu pentru că după cum afirma chiar arhiducele Joseph August de Austria: „românii opun pretutindeni o rezistență foarte dârză și cedează terenul numai pas cu pas și adeseori se apără cu contraatacuri foarte puternice”⁶³.

În ziua de 29 iulie/11 august s-a ajuns la o situație extrem de grea și încordată la aripa dreaptă a Armatei 2 române. Inamicul a reluat cu putere ofensiva pe întregul front al Diviziei 7 Infanterie. Diviziile 70 Infanterie și 7 Cavalerie austro-ungare au reușit să scoată din pozițiile de apărare unitățile de la flancul drept al diviziei române și să cucerească vârful Cireșoaiia, amenințând să taie legătura trupelor noastre cu trupele ruse vecine din dreapta. Pe timpul desfășurării acestei acțiuni, Regimentul 15 Infanterie Războieni a opus o rezistență



43

📍 Trupe austro-ungare ocupând vârful Pravila, iar de aici următoarea lor țintă, vârful Cireșoia (772 m)

eroică pe dealul Cireșoia, unul din stâlpii apărării române. S-a distins în aceste lupte batalionul 1, din rândul căruia a căzut și plutonierul Nicolae Șerban. Fiind atacată puternic frontal și supusă unui bombardament nimicitor de artilerie, învăluită pe la flancul stâng, unitatea a fost silită să se replieze în valea Troțușului.

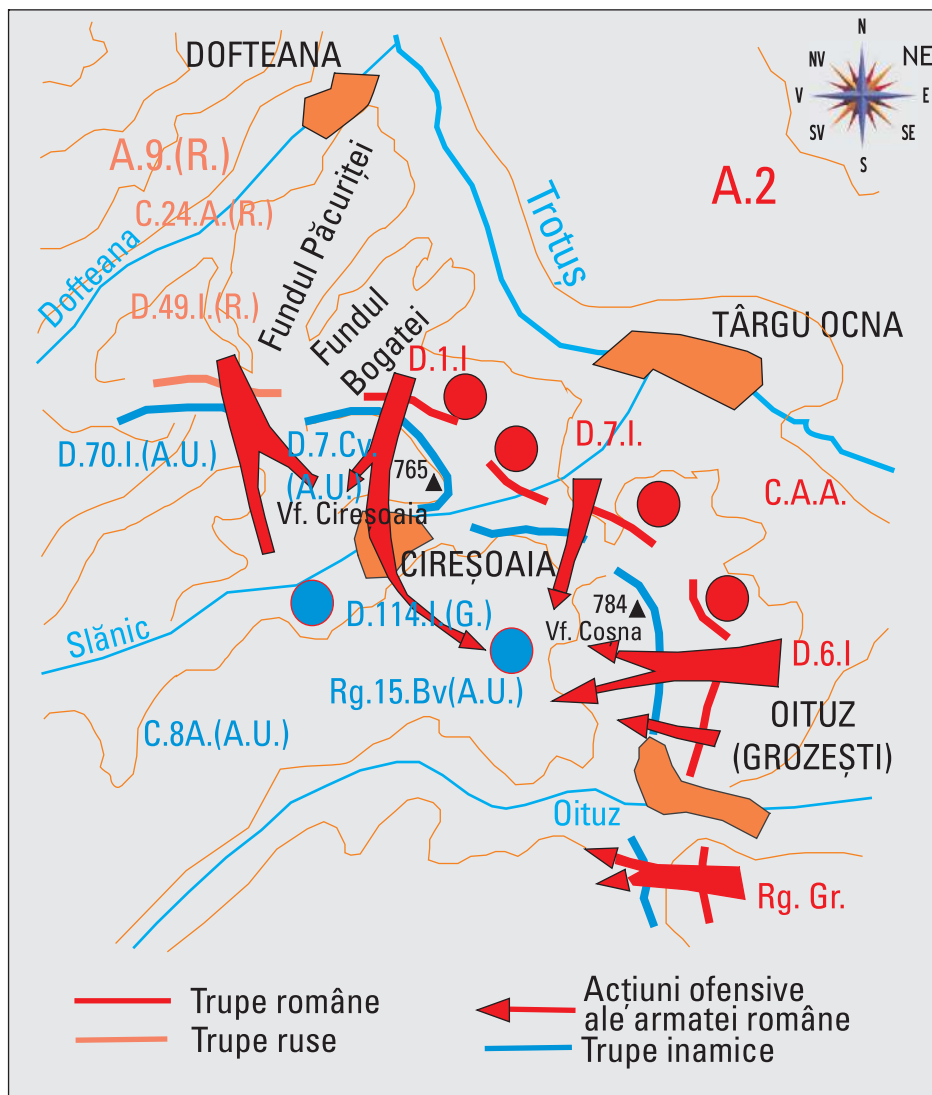
Spre seara zilei de 11 august, după trei ore de rezistență îndârjită, detașamentele noastre încep să se retragă. O parte dintre ele ajung pe dreapta Troțușului. Regimentul 27 Infanterie este în Bogata; un detașament este pe Măgura; un alt detașament se găsea pe malul stâng al Troțușului, la sud de Poieni. Patrurile inamice au ajuns până la vest de Poieni și Mosoare.

Batalionul de Vânători de Munte, comandat de maiorul Virgil Bădulescu,



44

📍 Generalul Siegmund von Benigni, comandantul Corpului VIII austro-ungar, care avea misiunea să ocupe orașul Târgu-Ocna (1917)



📍 Luptele purtate de trupele române pentru cucerirea înălțimilor Cireșoia și Coșna (27 aug./9 sept.–29 aug./11 sept. 1917). Redesenată după harta din *Istoria militară a poporului român*, vol. V.



45

📍 Vânătorii de Munte în marș spre vârful Cireșoia (august 1917)

sosit de la Târgu Neamț, găsește în zona dealul Brăteștilor o călăuză în persoana lui Elisei Ursac, un cioban în vârstă de 66 de ani, din Poieni, care se oferă să-i ducă până sub Cireșoia fără ca inamicul să prindă de veste⁶⁴⁷. Traseul urmat a fost prin Vâlcele, Cucuieți, prin spatele Drăcoaiei, Bogata, spre vârful Titirezu.

În ziua de 30 iulie/12 august, la ora 16, unitățile Diviziei 7 Infanterie și Batalionul de Vânători de Munte, în cooperare cu Regimentul 196 rus, au primit ordin să contraatace și să recucerească muntele Cireșoia (cota 772). Batalioanele Regimentului 27 infanterie au urcat în grabă pantele nord-estice ale dealului Vrânceanu, în timp ce vânătorii de munte, având în stânga batalionul din Regimentul 15 Infanterie, au înaintat pe muntele Măgura spre Cireșoia, sprijiniți de focul bateriilor de artilerie din

UNITĂȚI MILITARE ROMĂNEȘTI ȘI RUSE

Armata a 2-a română

Corpul 4 armată român

→ Divizia 1 Infanterie

▶ Regimentul 15 Infanterie

▶ Regimentul 17 Infanterie

▶ Regimentul 18 Infanterie

▶ Regimentul 27 Infanterie

▶ Regimentul 31 Infanterie

▶ Regimentul 4 Artilerie

▶ Regimentul 8 Obuziere

▶ Regimentul 1 Vânători

▶ Regimentul 8 Vânători

→ Divizia 7 Infanterie

▶ Regimentul 16 Infanterie

▶ Regimentul 17 Infanterie

▶ Regimentul 22 Infanterie

▶ Regimentul 41 Infanterie

▶ Regimentul 4 Artilerie și Obuziere

▶ Batalionul de Vânători de Munte

→ Divizia 1 Cavalerie

→ Divizia 7 Infanterie rusă

▶ Regimentele 195 și 196 Infanterie ruse

UNITĂȚI MILITARE GERMANO-AUSTRO-UNGARE

Armata I-a austro-ungară

Corp 8 armată austro-ungar

→ Divizia 70 Infanterie austro-ungară

→ Divizia 71 Infanterie austro-ungară

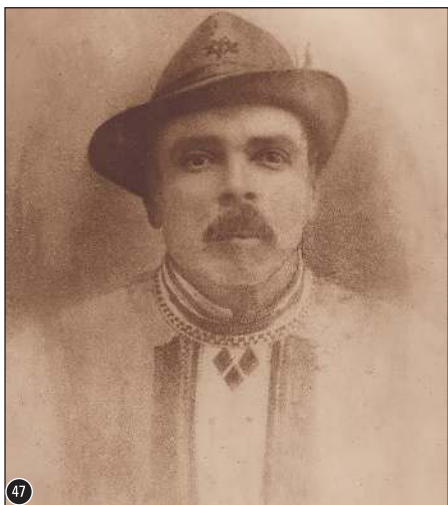
→ Divizia 7 Cavalerie austro-ungară

→ Divizia 117 Infanterie germană



46

➤ **Majorul Virgil Bădulescu, comandantul Batalionului Vânătorilor de Munte, acoperiți de glorie la Cireșoia și Coșna (august 1917)**



47

➤ **Elisei Ursac, călăuza Batalionului de Vânători de Munte, în atacul asupra vârfului Cireșoia (cota 772)**

pozițiile de pe celălalt mal al Trotușului. Desfășurându-se din mișcare pentru asalt, vânătorii de munte și infanteriștii cu baionetele la arme au zdrobit rezistențele inamicului și, la căderea serii, pozițiile de pe înălțimile Vrânceanu, Măgura, Grohotișului, inclusiv Cireșoia se găseau sub controlul trupelor române. Unitățile Diviziei 70 infanterie fuseseră obligate să se retragă în dezordine. Câteva sute de soldați și ofițeri din tabăra adversă au fost făcuți prizonieri. Între ostașii români căzuți la datorie se numără și cel despre care locotenent-colonelul Ganea, comandantul Regimentului 27 Bacău, scria în Ordinul de zi nr. 30 din 17/30 august 1917 următoarele: „În ziua de 12 august a.c., la atacul care s-a dat pe Valea Arinișului și Cireșoia, locotenentul Sion Alexandru, comandantul Companiei I-a din acest Corp s-a distins prin bravura și avântul cu care a condus compania sa ce se găsea în linia întâi. Prin exemplul său personal, a împins compania tot înaintea, punând inamicul pe fugă până când, în cele din urmă, locotenentul Sion Alexandru cade rănit grav și evacuat, încetează din viață. Deși căzut și grav rănit, gândul său se îndrepta tot către companie și spunea locotenentului său, Stancoveanu: „Să duci compania mai departe!”⁶⁵.

Ziua se încheia cu un succes incontestabil al trupelor române. Comunicatul oficial al Marelui Cartier General, din seara zilei de 30 iulie/12 august 1917, arăta că: „În regiunea muntoasă dintre valea Doftenei și a Putnei, toate atacurile pe care inami-

cul le-a dat în văile Slănicului și Oituzului, fără a ține seama de pierderi, au fost respinse. Trupele noastre de infanterie și cavalerie, contraatacând în urmă pe inamic, l-au pus pe fugă în dezordine și au ocupat mai multe înălțimi. S-au luat peste 600 de prizonieri și 4 mitraliere”⁶⁶.

În aceste zile dificile, escadrila F2, comandată de Panait Cholet, a bombardat cu violență pozițiile inamicului. Caporalul Ernst Schwarzböck din Regimentul 115 Infanterie, căzut prizonier, făcea destăinuirii despre eficacitatea bombardamentului aerian asupra Dealului Cerdac: „Bombele lansate de avioanele românești au căzut asupra noastră și tranșeea s-a prăbușit peste noi. Ne lipeam de fiecare ridicătură de pământ, schijele șuierau sinistru și răspândeau moartea printre camarazii



Virgil Ignat, fost comandant de pluton în 1917, în Batalionul de Vânători de Munte



Luptele de pe Cireșoia. Pictură de N. Nica (august 1977), aflată în Monumentul Eroilor – Măgura



50

🕒 **Atacul Regimentului 27 Infanterie, imaginat de pictorul N. Petrovici (Monumentul Eroilor – Măgura)**

mei. O grupă întregă care străbătea un șanț vecin a fost nimicită într-o clipă. Apoi au început să se reverse rafalele mitralierelor de bord și obuzele artileriei și cerul explodă și pământul se cutremură. Au apărut primele accese de nebunie și câțiva soldați au luat-o la fugă și s-au aruncat drept în mijlocul iadului de oțel arzător... ”^{66a}

Iată, cum ne povestește Gheorghe Iordachi, din Vâlcele, pe atunci soldat în Regimentul 27 Infanterie Bacău, participarea sa la bătălia de la Cireșoia din 30 iulie/12 august: „Cireșoia... Acest nume va sta poate în istoria neamului nostru alături de Călugăreni, Războieni, Plevna etc., ca pildă de sacrificiu a poporului nostru. Seara, prin amurg, o luăm în sus spre Dofteana și până în ziua am luat în primire tranșeele rușilor, de pe muntele Cheșcheș. Era o noapte senină, care te făcea să renunți și la somn și la tot, numai să-i poți gusta farmecul unei nopți

de vară. Dar n-am avut acest noroc. Doar am instalat santinelele îndoite, înaintea tranșeelor și au și început să bată tunurile inamice. Băteau rețelele de sârmă, să facă breșe, pe unde să se poată strecura, la atacul tranșeelor noastre. Urla pădurea de bubuituri și acest zgomot asurzitor se rostogolea în valuri pe valea Slănicului în jos, ca un uragan. Se făcea ziua, tunurile amuțise, dar le ia locul celelalte bubuituri de grenade, de arme. Inamicul a pornit la atac cu infanteria. Auzeam cum scrâșnesc foarfecii, tăind sârma de rețele. Noi trăgeam în plin, dar cei ce cad, sunt înlocuiți și numărul lor e același în tot momentul. Atacul a durat toată ziua. Ni s-a adus cazanul de mâncare, pe linia tranșeelor. Pe seară cerul se îmbracă cu nori cenușii, așa că, odată cu amurgul, se lasă o noapte întunecoasă, de nu-ți vedeai mâna. Și aceasta a fost în favoarea

noastră, că situația a fost de așa natură, încât a trebuit să ne retragem. Ne-am retras spre valea Doftenei și retragerea asta de pas cu pas, bucată cu bucată de pământ din trupul țării noastre, a costat sacrificii și a durat până în ziua de 30 iulie 1917, când ne-am oprit în marginea satului Bogata. Aici ne-am făcut măști, pe liziera pădurii, dinspre munți. La câțiva pași, Trotușul spumega furios. Parcă spunea povești din bătrâni. Noi stăteam în măști și așteptam ceva; o revanșă cu ora douăsprezece. Generalul rus, prinț de Rogoza, comandantul Armatei a IV-a ruse, era un om uscățiv, cu o barbă neagră, care îi dădea o distinsă înfățișare, umbla pe linia frontului și ne spunea cuvinte amestecate: „Vine ajutor, prapal nemți”. În dosul dealului Muncelul, dinspre satul Vâlcele, maior Florian așezase



📍 General Mihai Todicescu, comandantul Corpului 4 Vânători de Munte



📍 Postul de comandă al Regimentului 27 Infanterie Bacău, unul din actorii principali la Cireșoia



53

📍 Vânătorii de munte luând cu asalt pantele abrupte ale vârfului Cireșoia (august 1917)

câteva baterii de artilerie, care începuse să bubuie înfiorător. Primim ordin să mâncăm rația de rezervă, apoi să lăsăm în tranșee o parte din lucrurile de care nu aveam nevoie. Ne luăm cu noi numai armele, cartușele și mantaua în bandulieră. Artileria noastră încetează. Pe muntele Măgura se aud împușcături de arme, grenade, bombarde. Venise Batalionul de vânători de munte, sub comanda maiorului Bădulescu. Pornim și noi la atac. Colonelul cu carabina în mână în fruntea batalionului nostru II, o luăm pe povârnișul Arineșului, cu rezerve, două batalioane, care erau în linia I. Gornîștii tuturor unităților sună atacul. Armele și mitralierele pârâie, făcând un zgomot de nu se mai auzea nici în cer și nici pe pământ. Atacul se porni în valuri în linie de plutoane. Dar linia frontului se lungește, după teren și se subțiază, rămânând o singură linie. Am intrat și noi batalionul de rezervă în linia I-a, când inamicul fiind luat pe flanc, de batalionul vânătorilor de munte, a rupt-o la fugă.

Tunurile lor prind a bate din valea Slănicului, care ne împrășca cu bombe grele. Nouă însă nu ne păsa de ele. În avântul ce luasem, viața nu ne mai aparținea. Pierdusem noțiunea timpului. Eram niște roboți care înaintau spre crestele Cireșoiei și a Vrânceanului. Prinse a se lăsa amurgul când batalionul nostru ocupa vârful dominant al Vrânceanului. Vânătorii de munte luase vârful Măgurei, iar pe Rupturi înaintau celelate două batalioane. Inamicul prins în clește, pe costișă, arunca tot ce avea și fugeau la deal, ca puii de iepuri. Întunericul nopții ne găsi pe plaiurile Cireșoiei, Vrâncea-nului, Măgurii. Orașul nostru scump, Târgu-Ocna, era salvat și cu el poarta ce duce spre inima Moldovei. Prizonierii spuneau că avuseseră ordin ca în aceea zi să ia masa la Târgu-Ocna, dar nu au reușit. Ne făceam măști pe pozițiile în care ne aflam și vegheam toată noaptea, printre gemetele răniților

care încă nu fuseseră strânși. Toată noaptea i-au transportat brancardierii. Când se iviră zorile, primim ordin să ne reconstituim, să trecem la unitățile noastre, căci în timpul luptei ne amestecaserăm”⁶⁷.

S-a hotărât pentru 31 iulie/13 august o contraofensivă de mare amploare. Divizia 7 Infanterie trebuia să continue atacurile în zona Cireșoia, în cooperare cu unitățile din Divizia 7 Infanterie rusă, iar Divizia 1 Cavalerie, întărită cu două batalioane din Regimentul 22 Infanterie, cu două batalioane de grăniceri și cu două baterii de artilerie de la diviziile 6 și 7 infanterie, trebuiau să înfrângă rezistența inamicului de pe muntele Coșna și să dezvolte apoi ofensiva pe direcția localității Slănic⁶⁸.

În dimineața zilei de 31 iulie/13 august, după un violent bombardament



➤ Generalul Gabriel Graf von Marenzi, comandantul Divizie 7 Cavalerie austro-ungară



➤ Prizonieri bosniaci capturați în cursul luptelor din vara anului 1917



56

◉ Mitraliori români în timpul luptelor de la Cireșoia (vara anului 1917)

de artilerie, unitățile Diviziei 7 Infanterie au pornit la atac, punând stăpânire relativ repede pe vârful Măgura și pe Cireșoia (cota 772). Trupele Diviziei 70 Infanterie austro-ungare, surprinse de atac, s-au retras în dezordine spre Slănic. Spre seară, inamicul a contraatacat cu rezerve aduse în grabă și a reușit să respingă Regimentul 195 Infanterie rus și să amenințe cu învăluirea trupelor Regimentului 27 Infanterie de la flancul din dreapta Diviziei 7 române. Pentru a evita încercuirea, acestea s-au repliat câteva sute de metri spre est, părăsind vârful Cireșoia. În aceeași zi, începând de la ora 8⁴⁰, pe frontul Diviziei 7 Infanterie au pornit la atac diviziile 70 și 7 cavalerie austro-ungare. Micile pătrunderi ale inamicului au fost lichidate prin contraatacurile Batalionului de Vânători de Munte. Aflat la un moment dat în rezerva diviziei, batalionul a primit ordin să contraatace spre cota 764, unde adversarul pătrunsese în pozițiile de apărare ale Regimentului 27 infanterie și înainta spre dealul Vrânceanu. La lăsarea întinericului, după o scurtă

pregătire de foc, vânătorii de munte, cărora li s-au alăturat și subunități din regimentele 27 și 15 infanterie, s-au avântat cu atâta vigoare asupra trupelor austro-ungare, încât acestea, surprinse de intensitatea atacului, s-au retras în panică spre valea Slănicului. Peste 150 de soldați și ofițeri din Regimentul 10 dragoni au fost făcuți prizonieri. Pierderile Batalionului de Vânători de Munte s-au ridicat la 3 ofițeri morți, 8 răniți, 42 soldați și subofițeri morți și 147 răniți⁶⁹.

După 9/22 august 1917 luptele de pe frontul de la Oituz au scăzut mult în intensitate. Corpul 8 armată austro-ungar reușise să realizeze un intrând, stăpânind înălțimile (Coșna și Cireșoia) care dominau Oituzul și Slănicul; valea Trotușului se afla sub focul direct al artileriei inamice de pe vârfurile Cireșoia și Coșna.

Analizând situația inamicului la acea dată, generalul Alexandru Averescu a considerat că punctul slab al Armatei I austro-ungare, aflată sub comanda



📍 Schitul Măgura Ocnei. Post de prim ajutor.
Pictură de N. Petrovici (1977)

arhiducelui Joseph August de Austria, era la Cireșoia. Aici, printr-o acțiune militară victorioasă se putea obține îndepărtarea dușmanului din zona Târgu-Ocna, Onești, și se deschidea accesul spre al doilea obiectiv, vârful Coșna (cota 789). Pentru această ofensivă au fost destinate 34 batalioane de infanterie (cu 238 mitraliere și 243 puști-mitraliere), 4 escadroane de cavalerie și 35 baterii de artilerie. Forțele germano-austro-ungare erau puternice (Divizia 70 Infanterie austro-ungară, Divizia 7 cavalerie austro-ungară, părți din Divizia 117 germană), care au realizat în această zonă 8 centre de rezistență, dintre care cele mai puternice erau cele de la Cireșoia (cota 772) și Coșna (cota 789).

Inamicul aflând de pregătirile pentru ofensivă ale românilor au trimis trupe

de rezervă la Cireșoia, întărind puternic puterea lor de apărare. Acest lucru va cântări greu în luptele sângeroase care se vor declanșa în această zonă.

Bătălia de la Cireșoia, ultima confruntare majoră de pe fronturile din Moldova, a început la 27 august/ 9 septembrie, ora 6, după o pregătire de artilerie care a durat 3 ore. Brigada 1 Infanterie, comandată de colonelul Mihail Obogeanu, a efectuat dinspre nord-est atacul cu regimentele 8 Vânători și 17 Infanterie în linia întâi, în lungul văilor Arinișu și Vrânceanu spre vârful Cireșoia.

În acest timp, generalul Arthur Văitoianu a ordonat Diviziei 1 Infanterie să se asigure spre flancul drept, unde acțiunea ofensivă a trupelor rusești se îndepărtase de la obiectivul comun, iar Divizia 7 Infanterie să atace cu Brigada 13 Infanterie pe direcția cotei 707 pentru a învâli Cireșoia. Atacul



58

📍 Poetul bucovinean Ion Grămadă, căzut eroic în luptele de la Cireșoia



59

📍 Căpitanul Ioan Missir, din Regimentul 8 Obuziere, autorul cărții de război *Fata Moartă*

îngreunat de natura terenului și lucrările genistice făcute de inamic se desfășura anevoios și cu mari pierderi. Spre seara acelei zile, trei companii din Regimentul 17 Infanterie au reușit să pătrundă în prima linie de tranșee inamică, dar au fost respinși.

În fruntea unuia dintre valurile de atac ale Regimentului 8 de Vânători a căzut voluntarul bucovinean Ion Grămadă⁷⁰. Cu câteva zile înaintea morții sale, fostul profesor al Liceului Militar de la Mănăstirea Dealu dar și cunoscut scriitor bucovinean, consemna: „*Adesea fac bilanțul vieții mele și mă întreb ce bine am făcut eu pe pământ. Și întotdeauna eu regret că n-am putut lucra mai mult, spre a aduce mai multă fericire altora. Căci atât rămâne după fiecare pe lumea asta: binele ce l-ai făcut altora. Încolo, totul e praf și cenușă, pe care le spulberă vântul [...] Mă gândesc foarte puțin la moarte și nu mă tem deloc de ea. Sunt pregătit s-o înfrunt*”⁷¹.

Multe alte gânduri, dorințe nespuse, încurajări pentru cei dragi, au scris zeci de ostași, ce luptau cu îndârjire pe aceste meleaguri cu un inamic puternic, pe scoarță de mesteacăn. Gânduri pierdute, gânduri recuperate, speranță și recunoștință peste timp.

La Cireșoia, inamicul continua să se mențină pe pozițiile cucerite. Era hotărât să se opună cu toată forța de care dispunea. A doua zi, 28 august/10 septembrie, s-a reluat ofensiva fără a se înregistra succese notabile. În a treia zi, la 29 august/11 septembrie, conform ordinului, s-a declanșat ofensiva împotriva înălțimilor Coșna și Cire-

șoia, respinsă însă cu grele pierderi pentru unitățile noastre: peste 1.200 de luptători⁷².

Scriitorul Ioan Missir, fost căpitan în Regimentul 8 Obuziere, în cartea sa intitulată *Fata moartă*, apărută în 1937, ne lasă câteva pagini pline de dramatism ale sângeroaselor confruntări de pe frontul de la Cireșoia.

„Luptele continuă la Coșna, prelungindu-se prin Cireșoia spre dreapta, unde germanii, cari coborâseră până pe malul Trotușului, au fost împinși îndărăt. Un contraatac disperat reia Bogata, culege prizonieri, decimează rândurile inamice și recucerește pas cu pas, baioneta la armă, tot ce se pierduse la început. Regimentul 27 Bacău, 15 Războieni, cavalerie descălicată și alte trupe de elită pierd zeci de ofițeri, sute și sute de soldați... Un an de sacrificii, cu perspective negre. Vânduți de prieteni, înconjurați de spioni cari află secretele operațiunilor înaintea noastră, întărim, mai mult cu credința, zidurile țării, care se clatină. Nu murmură nimeni, iar disprețul pe care românii noștri năcăjiți îl arată rușilor este certificatul cel mai sigur că te poți sprijini pe umărul lor, deprins cu povara. Căliți în focul frontului și sortiți unei chemări neobișnuite, în simplitatea lor, încurajați în ceasuri de fatală, dar vremelnică desperare, ai noștri nu țin răbojul lunilor depănate. Cel mult, nostalgia traiului simplu și ferit de complicații pune în viitor un mare semn de întrebare, răstălmăcit de fiecare, după capul său cinstit, în frica lui Dumnezeu și a legilor țării. Trează e toată mintea aceasta frământată de un



❶ Locotenent Gheorghe Ioan Prioteasa, din regimentul 43 Infanterie, rănit mortal în timpul bătăliei de la Cireșoia (sept. 1917)

singur gând; visuri nu-și face nimeni. Normal e să privești ziua de mâine fără nici un optimism; dar sfârșitul lui august 1917, luptele de la Cireșoia rămân piatra de încercare și, în același timp, lespedeza funerară a atâtor și atâtor regimente măcinate de uraganul de foc! Chenar de sânge nobil și curat, prelins de-a lungul vremii, din trupul Moldovei rănite; sigiliu mortuar, care pecetluiește pentru noi cartea războiului... (...) Numai urcând drumul în serpentină, care duce spre vârful Vrânceanului, săpat în malul lutos, poți judeca puterea contraatacului din iulie. Culeși în baionetă, mânați cu paturi de armă, sfârticați de granate, secerați de puștile mitraliere, germanii – două regimente – au fost complect desființați. Tirul de baraj, cu obuzele de 210 și 305, trimise de la



61

❶ Carte poștală ilustrată, *Monăstirea „Măgura” din Tg. Ocna*, Editura Librăria J. Flachs, Tg. Ocna, Alfred Adler, Fotograf Brassó, Circulată: anul 1901

peste 20 de kilometri, zădarnic irosește mii de bucăți de schijă înroșită. (...) Când ajungem la poala de pădure, de unde vom pleca să înlocuim toată linia întâia în vederea atacului ce-l dăm la Cireșoia, la umbra deasă și oarecum protectoare, ne potolim bătăile inimei, însemnând pe hârtie gândurile din urmă, spre cei lăsați departe. Cine-i copilul să nădăjduiască o salvare, când, trimiși să înlocuim batalionul maior Teodorescu din 15, după trei ceasuri de patrulare noap-tea, dăm peste un ofițer și vreo câteva zeci de soldați, cari ne întreabă cu priviri rătăcite dacă, în adevăr, le luăm locul? Schimbarea unităților se face noaptea, în șoapte, îndepărtând, pe cât se poate, orice zgomot. De strajă stă toată lumea! Mâne, 27 august, atacăm... Ordinele s-au primit. Ceasornicele tuturor comandanților, puse la punct. Legăturile pe dreapta, cu vânătorii de munte și pe stânga, cu 17

Mehedinți, făcute. Observatorul de artilerie, în linie cu noi. Telefoanele transmit din răstimp în răstimp ultimele recomandări. În tranșee, soldații sporovăiesc pe înfundate, cei apropiați sufletește împărtășindu-și dorințele. La șase și două minute, zeci de bubuituri aproape simultane deșteaptă pădurea: începe pregătirea de artilerie, în vederea atacului. (...) Artileria a tăcut. Ultimul obuz s-a spart „dincolo” într-un huiet izolat, ridicol... Inima bate ca un ciocan, izbind coșul pieptului. Cât va mai bate oare? Spre stânga, cel dintâi val din 17 Mehedinți a și ocupat tranșeea inamică. Spărturi de granate, un ultim răpăit de mitralieră; unii căzând; prizonieri alergând în urmă sub focurile șrapnelilor; oameni înnebuniți strigând „ura”...; nemții părăsind poziția și... peste tot, vine vestea că s-a

ocupat Cireșoia. Dar clipele trec, grele... (...) Odată cu contraatacul inamic, care-și reocupă poziția, un tir de baraj, de o violență nemaipomenită, zădărnicește orice apropiere sau orice intervenție amică. (...) Atacul se prăbușește. Se prăbușește și al doilea, la ora 14; și al treilea, la ora 18... Vânătorii de Munte, 17 Mehedinți, 1 Vânători, 1 Dolj, 18 Gorj, 27 Bacău, 31 Infanterie, 8 Vânători și câți alții plătesc neprecupețit tribut de vieți. Un batalion din armata rusă, rămas credincios și botezat de ei înșiși „batalionu di moarti rusăsc”, pleacă nebunește la atac în chiote sălbătice, ca să rămână spânzurat în rețele, ca niște paiate de cârpă... Coboară seară tristă de august. Din batalioane întregi, au rămas comandanți demoralizați, oameni aiurii și câmpul plin de morți și de răniți. Mort Spiru, în clipa care s-a ridicat la al doilea atac, împingându-și oamenii,

deși în față era zid de nepătruns; mort Grămadă, tânăr învățat bucovinean, voluntar... Camarazi încercați, prăbușiți înainte de a-i fi cunoscut țara... (...) Nici atacurile repetate din 29 august, risipă de vieți, fără rost, cu oameni știind că nu pot învinge trecând peste bariere imposibile, cu toate ordinele, paraordinele și supraordinele primite, nu schimbă nimic. Ba încă, însângerate, pierdute, unitățile se retrag în miez de noapte la vechile tranșee, noi trecând în locul lui 17, aproape nimicit. Grăbindu-ne să părăsim măștile în speranța unor tranșee apărute, schimbarea se face repede, dar zorile surprind ultimele plutoane în plin urcuș descoperit. De sus, de la câteva zeci de metri, germanii seceră, trimițând snopuri de gloanțe spre linia de măști, zgâriată în pământ subț nasul lor... Cei mai tineri, pierduți cu firea, nehotărâți o singură clipă, se prăbușesc fulgerați, morți ori schilozii



📌 Carte poștală ilustrată, *Cireșoia – Oituz, Cimitir din timpul luptelor din 1917*, Editură neprecizată, Circulată: anul 1919



❶ Carte poștală ilustrată, Tg. Ocna, Monumentul Eroilor, Editura H. Auchberg, Librărie și dep. de ziare, Tg. Ocna, Circulată: anul 1929

urlând de durere... Noroc cine a făcut un salt la vreme în vreuna din gropile de obuz aproape unele lângă altele... Gâfâind de emoție, binecuvântezi întâmplarea care ți-a purtat pașii în dreptul acestui adă-post, care, nu e vorbă, poate să-ți fie și mormântul... Imobilizați în măști, siliți să privim cel mult cerul și morții, să ne privim pe noi schimați la față și storși ca după boală; și să împărțăm muțește prin semne, câteva gânduri, așteptăm!"⁷³

Despre dramatismul confruntărilor de pe Cireșoia își amintește și locotenentul Theodor Radu, comandantul Companiei 2 Pușcași. „Lupta a fost înverșunată; ai noștrii zvârleau cu grenade în vale, puștile mitraliere clămpăneau și aveau ținte sigure, căci dușmanul în zăpăceala lui se pâlcuise căutând scăpare spre Rupturile, în partea unde Companiei 2 Pușcași zăvorăse valea. Atunci secția de

mitraliere din Compania 1 Pușcași care se află pe marginea de sud, a Rupturilor pe înălțime, între amândouă, companiile de foc, plimba focul ucigător al mitralierelor în toate părțile, mai întotdeauna în coasta dușmanului.” La Cireșoia a fost rănit mortal locotenentul Gheorghe Ioan Prioteasa din Regimentul 43 Infanterie. În luptele îndârjite pentru cucerirea Cireșoaii și Coșnei au sângerat din greu și ostașii Regimentului 15 Infanterie Războieni. Cel mai mare tribut de sânge l-a dat Regimentul 27 Infanterie Bacău, cu 30 de ofițeri și 1570 soldați căzuți la datorie⁷⁴. Mișcător este gestul sublocotenentului Toader Chirnoagă, comandantul companiei a 9-a din Regimentul 27 Infanterie Bacău, care, înainte de confruntarea cu inamicul de pe vârful Cireșoia, le citește soldaților scrisoarea trimisă de fostul lor comandant, căpi-tanul Nicolae Andreevici, rănit cu un an în urmă pe muntele Măgura și care se încheia cu cuvintele: „Fiți cu încredere în cei care vă comandă și nu dați înapoi”.

Sublocotenentul cade eroinic în atacul care a urmat⁷⁵. Tot pe Cireșoia cad la datorie 512 soldați din Regimentul 15 Infanterie Războieni, între ei și comandantul companiei a 5-a, Mihai Nistor, plutonierul Ioan Talpău și au fost răniți în luptă, locotenentul Alexandru Dumitrescu și sublocotenentul Teodor Ursu⁷⁶. Sublocotenentul Olănescu și 14 ostași din Regimentul 14 Dorobanți „Roman” cad eroinic, pe Măgura, în august 1917^{76a}.

Viitorul istoric și om politic, sublocotenentul Gheorghe I. Brătianu, din

Regimentul 4 Artilerie Roman, va participa la luptele sângeroase purtate de către armata română în luna august 1917 la Coșna și Cireșoia, pe care le evocă în lucrarea *File rupte din cartea războiului*, apărută în anul 1934. „Ultimul asalt, la Cireșoia, a fost extrem de greu și de sângeros. Prin desišul nepătruns al pădurii, pregătirea artileriei nu s-a putut face îndeajuns, iar când infanteria a pornit la ora hotărâtă, rețelele de sârmă erau întregi și mitralierele dușmane neatînse”⁷⁷. Rănit la braț în timpul ultimului asalt de la Cireșoia, sublocotenentul Gheorghe I. Brătianu a fost evacuat la ambulanța Diviziei I, ulterior fiind transportat cu trenul în orașul Bacău. Și tot în zona Cireșoia se va remarca și viitorul general Nicolae

Șova, care pentru faptele sale de arme, în cadrul Biroului Operații al Diviziei 7 Infanterie, va fi avansat la gradul de maior⁷⁸.

Confruntările sângeroase de la Cireșoia și Coșna, desfășurate de-a lungul a trei zile (27 august/9 septembrie–29 august/11 septembrie 1917), au reprezentat ultima bătălie majoră de pe frontul românesc. Cu toate rezultatele limitate înregistrate, ea rămâne ca o acțiune cu neîndoielnică valoare militară⁷⁹. Vor urma luni lungi de apărare pe poziții, cu confruntări sporadice și de mică amploare, până la sfârșitul războiului, în noiembrie 1918, când armata română va trece Carpații pentru realizarea marelui obiectiv, unitatea națională a tuturor românilor.



📍 Mănăstirea „Măgura Ocnei”, în apropierea Monumentului Eroilor (cota 504), este loc de reculegere și de pomenire a miilor de ostași români căzuți în luptele de pe Cireșoia, Vrânceanu și Măgura

Eroii bătăliilor de la COȘNA și



FERDINAND I, Rege al României (1914–1927). A fost căpetenia armatei române în timpul Războiului pentru Întregirea Neamului (1916–1919). A fost în repetate rânduri pe fronturile de la Oituz, Coșna și Cireșoaia, alături de generalii și de ostașii români.



GRIGORESCU Eremia, general de corp de armată, comandantul Diviziei 15 Infanterie la Oituz (1916) și a Armatei 1-a române la Mărășești (1917). Simbol al rezistenței armatei române. A lansat ordinele: *Pe aici nu se trece!* (Oituz) și *Nici pe aici nu se trece!* (Mărășești).



AVERESCU Alexandru, general de corp de armată, comandantul Armatei a 2-a pe fronturile de la Mărăști și Oituz (1917). A coordonat mișcările trupelor române în bătăliile de la Oituz, Coșna și Cireșoaia.



SCHINA Mihail, general de divizie, comandantul Diviziei 1 Cavalerie (august 1917). A jucat un rol important în apărarea pozițiilor strategice de pe muntele Coșna. Cavaleriștii descălecați au atacat în repetate rânduri pozițiile germane de pe Coșna.



BERTHELOT Henri Mathias, general, a condus Misiunea Militară Franceză prezentă pe frontul românesc încă din iarna lui 1917. Rol important în reorganizarea armatei române. Prezent pe frontul de la Oituz și Coșna.



VĂITOIANU Arthur, general de divizie, comandantul Corpului IV Armată (1917), a jucat un rol important în ultimele lupte de la Cireșoaia. Prezent, cu Regina Maria și familia regală, în 1918, pe locurile în care s-au dat luptele din anul 1917.



RUJINSCHI Nicolae, general de divizie, comandantul Diviziei 7 Infanterie (1917). Este unitatea militară care a trebuit să facă față ofensivelor germano-austro-ungare de pe Coșna și Cireșoaia din vara anului 1917.



TODICESCU Mihai, general, comandantul Corpului 4 Vânători de Munte, s-a remarcat în sângeroase confruntări de la Cireșoaia și Coșna, din iulie-august 1917.

Cireșoaia (iulie-august 1917)



OLTEANU Marcel, colonel, comandantul Brigăzii 3 Grăniceri, a rezistat și contraatacat, în ziua de 31 iulie/13 august 1917, pe Coșna, împotriva ofensivei trupelor de elită germane conduse de locotenentul Erwin Rommel.



MUȘAT Constantin, caporal, din Regimentul 2 Grăniceri, căzut eroic în luptele de pe Coșna, la 31 iulie/13 august 1917, în timp ce arunca grenade cu singura mână validă. Un simbol de sacrificiu suprem pentru țară.



BĂDULESCU Virgil, maior, comandantul Batalionului Vânătorilor de Munte, acoperit de glorie la Cireșoaia și Coșna (august 1917). Contraatacurile impetuoase ale vânătorilor de munte au salvat de multe ori situația de pe front.



GRĂMADĂ ION, voluntar, profesor, scriitor, din Regimentul 8 Vânători, căzut eroic în luptele de la Cireșoaia, în ziua 27 august/ 9 septembrie 1917, în ultima luptă importantă care s-a dat pe frontul românesc.



BRĂILEANU Constantin, căpitan, comandantul escadronului 1 din Regimentul 10 roșiori, moare eroica în fruntea ostașilor săi, în 29 iulie/ 11 August, într-un contraatac împotriva trupelor germane din zona dealului Știbor și Poiana lui Boboc, sub Coșna.



MISSIR, Ioan, scriitor, din Regimentul 8 Obuziere, autorul cărții de război *Fata Moartă*, în care sunt relatate cu talent și sensibilitate dramele războiului. A participat cu unitatea sa la ultimele confruntări militare de la Cireșoaia, din 1917.



DEMETRIADE (Ghichi) Gheorghe, căpitan din Regimentul 9 Roșiori, căzut eroic la atacul cotei 703 (sub Coșna), la 31 iulie/13 august 1917, în fruntea ostașilor săi. A fost înmormântat în cimitirul Bisericii „Sfântul Gheorghe”, din Tisești.



DIMĂNCESCU Dimitrie, locotenentul, din compania de cicliști ai Diviziei 1 Cavalerie, rănit în luptele de pe Coșna (19 august 1917). Impresiile de război le-a consemnat într-un jurnal făcut cunoscut prin realizarea documentarului *Hill 789 – The Last Stronghold* (2010).

— ORAȘUL TÂRGU-OCNA ÎN VÂLTOAREA RĂZBOIULUI (15/28 aug. 1916 – 11/24 dec. 1918)

Începutul războiului, cu 15/28 august 1916, afectase și populația orașului, chiar dacă în cursul acestui an nu va fi în zona confruntărilor militare. Parte din bărbați fuseseră mobilizați și pleaseră la unitățile lor militare. Cei mai mulți târgocneni au luptat în Regimentul 67 Infanterie, alții în regimentele 13 și 27 Infanterie, batalioanele 2 și 4 de Vânători de Munte, în regimentele 17 și 20 Artilerie ș.a. Săptămânile de confruntări violente de pe văile Oituzului și Slănicului, bubuitul neconținut al tunurilor, veștile alarmante despre iminenta spargere a frontului, a menținut o stare de nesiguranță printre locuitori. Mulți dintre ei s-au implicat în susținerea frontului, aflat în vecinătate, în funcție de posibilitățile materiale și de pregătirea lor profesională, unii au plecat voluntar pe front.

Primii târgocneni care au primit



📍 Casă distrusă, asemenea altor câteva sute, în timpul bombardamentelor din august 1917

decorații pentru fapte de bravură pe câmpul de luptă au fost: medicul Mircea Bruteanu (ordinul „Mihai Viteazul”, clasa a III-a, la 11.XI.1916) și locotenentul Gheorghe Enescu, din Regimentul 1 Grăniceri (ordinul „Mihai Viteazul”, clasa a III-a, la 7.XI.1916). Primul a reușit să scoată din mâinile inamicului 2 trenuri cu răniți și în altă ocazie un tren cu 250 de răniți, iar al doilea a asigurat legătura între unitățile române într-o situație devenită critică⁸⁰.

Asupra orașului Târgu-Ocna și a satelor Nicorești și Bogdănești, asupra căii ferate din valea Trotușului, gărilor și șoselei naționale se abăteau neconținut proiectilele artileriei germane, începând cu 22 iul./4 august 1917 și până în 29 aug./11 sept. 1917, când se încetează luptele de la Cireșoaia. Localitățile Târgu-Ocna și Grozești sunt bombardate cu sălbăticie. Locuitorii orașului Târgu-Ocna sunt nevoiți să părăsească în grabă locuințele și să ia drumul bejeniei. Cele mai grele momente au fost în perioada 26 iul./8 aug.–31 iul./13 aug. 1917, când s-au dat cele mai sângeroase lupte, însoțite de baraje de artilerie violente. Zile cumplite atât pentru ostașii din tranșee, dar și pentru locuitorii localităților din preajma frontului.

Ca măsuri de prevedere, în acele zile de cumpănă, punctele de comandă ale



📍 Târgu-Ocna. Efectele bombardamentelor din august 1917. Fotografie făcută în august 1918, la un an de la memorabile lupte de la Coșna și Cireșoia

Corpului 4 armată și Divizia 7 infanterie (cu sediul în casa Borisov) au fost mutate din localitățile Târgu-Ocna și Onești. La fel s-a întâmplat și cu punctul de comandă rus aflat în clădirea fostei Maternități, din vecinătatea Bisericii „Răducanu”.

Pe 17 august 1917, Alexandru Marghioloman nota: „*Lupta continuă uriașă, înfiorătoare. Nu se spune că trupele noastre cedează și că se retrag. În toate cazurile, e o retragere bine ordonată cu atacuri viguroase. Târgu-Ocna nu e luat. Comunicatul român din 12 (în „Pester Lloyd” sosit dimineață) afirmă că noi am reluat fabrica de sticlă. Acest comunicat confirmă că bătălia aceasta a fost cea mai mare din câte s-au dat pe frontul rus*”⁸¹. Trupele inamice au contraatacat atât pe lumina, cât și pe întuneric, în ziua de 7/20 și în noaptea

de 7/20 spre 8/21 august. Trupele noastre și-au păstrat cu hotărâre pozițiile, contraatacând după ce Detașamentul colonelului Obogeanu a fost întărit cu Batalionul de Vânători de Munte. Ultima încercare a germanilor și austriecilor de a rupe frontul nostru, în acest sector era zdrobită. De ciudă, inamicul începe să bombardeze cu furie orașul Târgu-Ocna. „*Obuze incendiare cad peste pașnicul târg părăsit de locuitorii săi, și aprind casele. Fum gros se întinde pe deasupra acoperișurilor și învelește orașul martir într-un vâl negru, străbătut de limbi de flăcări, al căror reflex înroșește apele limpezi ale Troțușului. Cartierul dinspre penitenciar e distrus cu desăvârșire, pradă instinctelor neroniene și răzbunării neputincioase a unui dușman deziluzionat și iritat de nesucces. Bătălia de la*



67

📍 Târgu-Ocna. Efectele puternicelor bombardamente din august–septembrie 1917. Un oraș distrus aproape în întregime (foto din 1918).

Coșna, ultim ecou al mării bătălii de la Oituz, se încheia la lumina sinistrală a incendiului orașului pustiit. Dar cu ea, se stinge definitiv și nădejdea străpunerii frontului românesc din Munții Oituzului și a cuceririi Văii Troțușului”⁸². Scriitorul Ion Missir, căpitan în Regimentul 8 Obuziere, în drum spre Cireșoaia pentru a participa la ultima bătălie de pe frontul românesc descrie drumul parcurs și starea localităților prin care a trecut cu unitatea sa. „Înspre Mărășești și dinspre Târgu-Ocna, divizii peste divizii germane caută să taie Moldova, prinzându-ne într-un gigantic clește de foc. Orice trupă disponibilă este adusă în grabă să astupe golurile ce se lărgesc din ce în ce. Într-acolo mergem și noi. Cu cât ne apropiem de front, cu atât mugetul nedeslușit al tunurilor crește. Din toate drumurile, spre

același punct, grăbesc soldați luați de pe alte fronturi subțiate. În camioane, căruțe ori pe jos, șoseaua suportă mii de suflete înfricoșate, din care multe se vor pierde în iureșul luptelor ce urmează. Ne încrucișăm cu șiruri de automobile sanitare, ce duc în goană, întinși pe târgi, sute de răniți. Sunt rămășițele grănicerilor și ale regimentelor de cavalerie descălicată, care au făcut minuni la Coșna și Târgu-Ocna. Porniți la un contra-atac, au reușit să dea peste cap un inamic de patru ori mai numeros. (...) Și acum, dacă stăvilim aici puhoiul, țara, atât cât a mai rămas, va răsufla. Luptăm cu greutate închipuit de mari. Perfidia și trădarea rusă îngăduie spionilor să-și facă meseria în ochii tuturor, aproape fără riscuri. În timp ce, pe frontul

Cașinului, o recunoaștere se plătea cu viața, la Târgu-Ocna, rușii beau apă din Slănicul ocupat de nemți! (...) Pe Valea Trotușului, prin locuri dosite, curg mereu regimente după regimente. O clipă nu conținut trosniturile și focurile sacadate ale mitralierelor de pe linia de luptă. Cantonați în târgul Trotușului, prin grădinile cu popușoi, pe subt copaci și pe subt șoproanele caselor, cu echipamentul pe oameni, gata de alarmă în orice clipă, abia după miezul nopții ne putem odihni, moțând, în acompaniamentul huruiturilor de che-soane ce trec pe șosea. Târgu-Ocna și Pârgăreștii evacuați rămân pradă bombelor incendiare și gazelor asfixiante. Oameni de bună condiție socială, mici gospodari ori chiar nevo-

iași nu se îndură să-și părăsescă gospodăriile decât sub amenințarea ordinelor. Trăind zile de groază și de lipsuri, prin piuniți și prin subterane, cu bucecele făcute, bătrâni și femei nădăjduiesc încă... Din case curate, frumoase, tivite cu flori și verdeață, n-au rămas decât ruine înnegrite, acoperișuri sparte, grămezi de moloz, prin care scociorăsc foștii proprietari căutându-și lucrurile pierdute ori bande de hoți, șacali ai neno-rocirei. Oameni, ieri bogați, se mulțumesc astăzi cu o pătură cazonă, cu o pâne de la trupă ori cu ciorba de la cazan. Copii speriați, scâncind și ținându-se de fustele mamelor, rătăcind cu privirile pierdute... Străzi pustii, pe care, în fugă, dacă se strecoară, ferindu-se de proiectile, câte un încăpățânat



📌 Carte poștală ilustrată, *Cimitir improvizat în zona Oituzului*, Editură neprecizată, Circulată: anul 1919



69

📍 Casa Borisov a fost, în vara anului 1917, sediul comandamentului Diviziei 7 Infanterie



70

📍 În această clădire a funcționat, pe timpul războiului, Statul Major al Armatei 9 ruse (1967) care vrea să moară în casa lui...”⁸³.

Locotenentul Radu Coșșă, eroul din romanul *Întunecare* a lui Cezar Petrescu, descrie o dimineață liniștită pe frontul de la Oituz, așa cum cum era în perioadele de calm dintre zilele de foc. „*Dimineața, o baterie reglează tirul. Munții se umplu de ăuțitul prăbușirilor în văgăuni. Împroașcă undeva un snop de pământ răscolit și*

așchii de stânci. Norii de fum se risipesc clătinați, ușor de vânt, ca o pânză sură. În șanțuri, oamenii caută unii la alții, cu priviri neliniștite, cu urechea atentă. Gradații trec cu buzele strânse. Ghiuleaua a trecut pe deasupra, spintecând aerul ca o bucată de postav sfâșiată. Apoi, iarăși tăcerea se cascadează. Atacul nu e pentru astăzi. Oamenii mocnesc în șanțuri, cu spatele rezemat în pământ și cu genunchii la gură. Numără ceasurile lungi, până la mâncare”⁸⁴.

După încetarea luptelor de pe frontul românesc, Virgiliu Ștef. Serdaru constată cu amărăciune: „*De-a lungul frontului au rămas ruinele marelui măcel. Târgul-Ocna, Grozești, localități frumoase și pline de viață sunt distruse din temelii, dărâmate, arse...”⁸⁵.*

Eroismul fără seamăn cu care au luptat trupele române, pentru cauza dreaptă a eliberării patriei a stârnit admirația contemporanilor care au elogiat faptele de arme ale celor care au învins la Marăști, Mărășești și Oituz.

„*Armatele române — remarca lordul Bessborough — luptă foarte curajos și tenace, contra unui inamic abil condus și cu echipament superior*”, iar ziarul „*Allgemeine Zeitung*” se vedea nevoit să recunoască: „*Luptele de la Focșani și Ocna sau bătălia de la Mărășești, cum îi zic românii, au devenit mândria armatei române în războiul mondial*”⁸⁵. Generalul Iuri Danilov, prim-adjunct al șefului Marelui Cartier General rus, aprecia: „*La 6 august, o grupare puternică aparținând forțelor generalului von*

*Mackensen, atacă sectorul nostru la Mărășești; două zile mai târziu, o ofensivă austriacă începu în direcția Ocna. Inamicul încerca să ne înăbușe; dar nu reuși, lovindu-se peste tot de rezistența încrâncenată a trupelor ruse și române*⁸⁶.

Și reputatul istoric francez Maurice Baumont, membru al Institutului Franței, aprecia elogios luptele purtate de români. „Se poate spune că aceste lupte eroice ale armatelor române desfășurate la Mărăști, Mărășești, Oituz ne reamintesc de luptele pe care Franța le-a dat pe Marna și la Verdun”⁸⁷.

În toamna anului 1917, istoricul Gheorghe I. Brătianu, atunci sublocotenentul în Regimentul 4 Artilerie Roman, scrie în *Cuvinte către români*,

că liniile frontului erau atât de apropiate încât a reușit să facă schimb de ziare cu un ofițer inamic⁸⁸. Tot istoricul relatează și prima vizită pe care Regina Maria a făcut-o în această zonă. „Regina a sosit fără veste în pădurile Cireșoaiei și a stărui să păsească până în șanțurile cele mai înaintate ale noastre. Camarazii mi-au arătat pe urmă locurile pe unde călcase postul trăgătorului de la margine de traseu, la câțiva metri de șanțul dușman, de care îl despărțea rețelele”⁸⁹.

Atât în lunile de foc ale luptelor de la Coșna și Cireșoaia, cât și în lunile și anii care au urmat marelui războiului, Regele Ferdinand I și Regina Maria au fost prezenți în repetate rânduri pentru a insufla dârzenie, sacrificiu pentru



Victoriile de la Mărășești și Oituz au permis trupelor române să intre victorioase, pe 18 decembrie 1918, pe sub arcul de triumf, amenajat pe Calea Victoriei din București, devenită capitala României Mari



72

Portretele Reginei Maria și a Regelui Ferdinand I, apărute în The New York Times, din 1 septembrie 1916

patrie, a pune la cale noi strategii de război cu generalii români și francezi, fie a alina suferințele răniților din spitalele militare, fie a locuitorilor atât de vitregiți.

Regina Maria descrie pe larg, în *Povestea vieții mele*, cele trei vizite pe care le-a făcut împreună, fie cu Regele Ferdinand, fie cu prințul Carol, pe aceste locuri legendare. În vizita din toamna lui 1917, amintită și de Gheorghe I. Brătianu, Regina Maria remarca: „A fost o plăcere să văd uimirea încântată a soldaților când

mă zăriră [...] Această vizită făcută soldaților mei, a fost o mare învățatură pentru mine, iar pentru ei o bucurie aproape cucer-nică”⁹⁰.

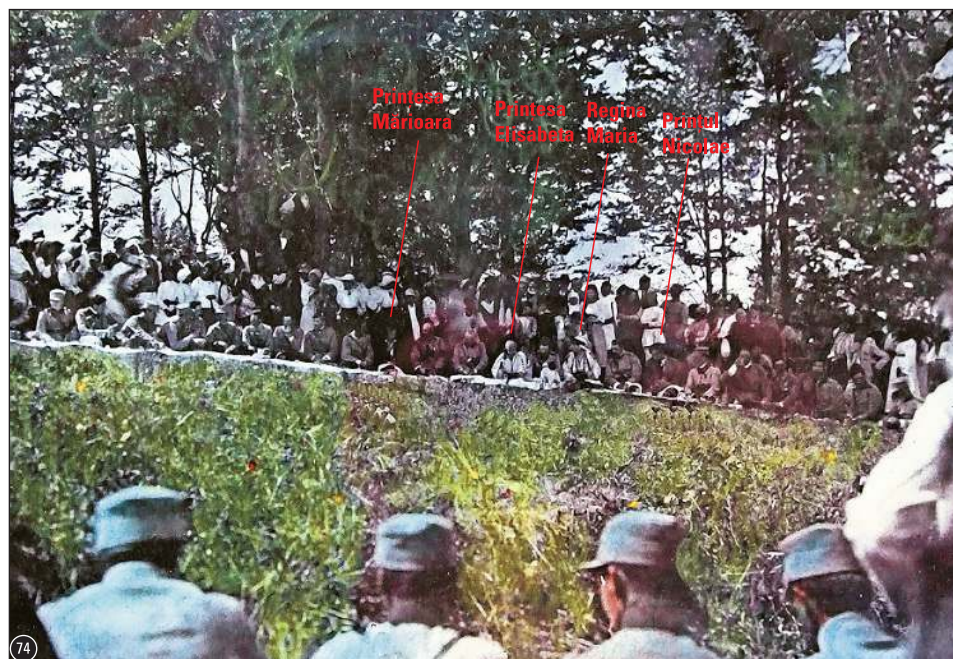
În primăvara anului 1918, pe 25 martie/7 aprilie, Regina Maria revine la Cireșoia. „Vizitarăm toate fostele poziții și generalul Văitoianu ne explică la fața locului, toate bătăliile. Mă simțeam ucigător de mâhniță încât și trupul mi-era obosit de atâta mâhnire.[...] Peste tot locul mici

morminte părăsite, fără nume, risipite ici și colo pe câmpul de bătălie, privind în veșnică singurătate splendidul peisaj de pe vârful muntelui. Acolo unde cursese sângele șiroaie, creșteau acum în stu-foase și mari răzoare, micșunele, parcă și-ar fi ales anume să înflorească pe locul unde își scurseseră sângele, atâtea trupuri tinere. Iarba și pajiștile erau toate cenușii de praf, contrastând ici și colo coloritul nemaipomenit de viu al micșunelelor. Poate că strălucitoarea lor culoare era datorită faptului că rădăcinile se hrăniseră cu sângele eroilor...[...] Pe atunci mă aflam într-o lume vie, fremătând de dorința arzătoare de a lupta. Fiecare soldat era sigur de puterea lui și aprins de râvna de a învinge pe dușman. Acum nu mai

sunt aici decât așezările părăsite... Părăsite, dar nu predate în urma unei lupte. Față în față cu tranșeele noastre, erau tranșeele dușmane, foarte aproape, depărtate abia de câțiva metri. Au ieșit din tranșee câțiva ofițeri austrieci, care ne-a salutat. Într-adevăr, e o stare de lucruri ciudate. Toate astea îmi îmbolnăvesc trupul și-mi ostenesc sufletul. Îmi simțeam lacrimile gata să curgă. De fapt îmi venea foarte greu să mă întorc pe aceste locuri. Singura mea mulțumire a fost să rostesc câteva rugăciuni lângă mormintele părăsite ale soldaților”⁹¹. Regina Maria fusese însoțită în această vizită memorabilă de Regele Ferdinand. Pe 6/19 august 1918, Regina Maria face cea de a treia vizită în zona Cireșoia și Coșna împreună cu princi-



📍 Regina Maria decorând un ostaș, în prezența generalului Alexandru Averescu (Târgu-Ocna, 30 august 1917)



74
 ❶ Vârful Vrânceanu. „Masa Reginei”, locul în care familia regală a servit masa cu ofițerii și soldații din zona Cireșoaia (6/19 aug. 1918)

pele Carol, principele Nicolae, principesa Elisabeta și principesa Maria. Sus, pe Cireșoaia, mormintele părăsite „au fost plivite și însemnate cu cruci albe de mesteacăn”⁹². Tot aici, într-o poiană, pe taluzul exterior al unui șanț circular (cu diametrul de 50 de m) familia regală a servit masa. Evenimentul a fost imortalizat de fotograful bârlădean Stanciu Kotetschi. Locul ales, atunci, s-a numit Masa Reginei. Regina participă la un parastas pentru eroi, oficiat probabil la biserica din Poieni. S-a înnoptat în Târgu-Ocna, iar a doua zi s-a vizitat culmea Coșnei.

Nicolae Iorga, marele istoric, în cele două volume de memorii ale sale, ne lasă câteva însemnări interesante: „30 august

1917. Sforțările noastre în regiunea Târgu-Ocna, continuă. 11 august 1917. Un ofițer venit de la Ocna, spune că dușmanul are înălți-mile până la 4 km de oraș. Ai noștri nu s-ar putea menține iarna sub focul lor neconținut și-ar fi siliți să încerce din nou a le lua. 13 oct. 1917. Nemții bombardează Ocna. 9 ianuarie 1918. Ocna e părăsită și distrusă”⁹³.

Orașul Târgu-Ocna a fost un oraș martir și lucrul acesta ar trebui afirmat cu putere și transmis generației tinere. Alături de Mărășești, Târgu-Ocna ar trebui declarat oraș-martir în timpul Războiului pentru Întregirea Neamului.



📍 **Primăria orașului Târgu-Ocna, Editura: neprecizată, Circulată: circa 1925**

În anii războiului, primăria orașului a primit ordin să amenajeze numeroase clădiri pentru organizarea spitalelor militare. Au funcționat câteva unități spitalicești, dintre care una amenajată la Schitul „Măgura”, iar alta în incinta Bisericii „Răducanu”. Alte unități spitalicești au fost amenajate la Primărie, în școli și case mai încăpătoare. O problemă dificilă a fost aceea a aprovizionării cu alimente a populației orașului, cât și a trupelor româno-ruse din zonă. Toate cheltuielile au fost suportate de primărie și populație.

Însemnate au fost pierderile edilitare cauzate de violentele bombardamente ale artileriei inamice.

Generalul Alexandru Averescu face mai multe inspecții, în vara lui 1917, în zona Târgu-Ocna. Pe 17/30 iulie 1917 ajunge până la Mosoare și-l interesează dealul

Măgura, care închide valea Slănicului. Pe 30 iulie/12 august 1917 urmărește, de pe un deal din vecinătatea Târgu-Ocnei, desfășurarea luptelor din acel sector. Cu prilejul acestor inspecții pe front, generalul Alexandru Averescu consemna: „Am trecut prin Târgu-Ocna; o adevărată jale. Cea mai mare parte din case dărâmate”⁹⁴.

Au fost distruse acum clădirea primei școli publice, parte din fosta casă a lui Costache Negri, fostele amenajări din parcul „Nastasache”, avariata grav Biserica „Sf. Nicolae”, iar centrul orașului a suferit stricăciuni însemnate.

În anul 1918, Primăria face un raport către Prefectura județului Bacău în care arată situația dificilă în care se găsea orașul. „La data intrării în război, orașul Târgu-Ocna, avea cam 2.000 de case. Toate casele din oraș au suferit din cauza războiului. Parte din clădiri au



📍 CPI, Târgu-Ocna, Vedere generală cu ruinele Bisericii Sf. Nicolae, Editura Ad. Maier & D. Stern, București, Circulată: anul 1928

fost complet distruse, prin bombardamentul artileriei grele, bombe incendiare și bombardamentele aviației inamice, altele au fost în parte distruse, iar restul au fost ruinate și devastate de armate, care au locuit orașul înainte și în timpul evenimentelor. Toate împrejurările locuințelor au fost distruse. Din casele vechi se mențin puține și ele au avut și au nevoie de reparațiuni radicale”⁹⁵. Se solicita sprijin material pentru refacerea localității, sprijin care va întârzia mai mulți ani. Pentru aceste pierderi edilitare importante s-au promis despăgubiri care, însă, nu s-au mai dat.

Astfel, generalul Alexandru Averescu, imediat după război, din balconul primăriei, a subliniat într-o cuvântare ținută în fața locuitorilor din Târgu-Ocna că: „În timpul grelelor lupte ce am avut aici, am

primit veste de la inamic, că, dacă vrem să nu mai bombardeze orașul, să nu mai tragem cu tunurile noastre în dosul frontului lor. I-am promis că vom îndoi, înzeci numărul proiectilelor, ceea ce am și făcut. Am căpătat victoria cu sacrificarea târgului, vă dau însă asigurarea că pe ruinele proaspete încă, vom reclădi alt oraș mai frumos, mai mândru de cum a fost”⁹⁶.

Promisiunile generalului Alexandru Averescu s-au adevărat doar în parte, multe dintre ele aveau menirea de a contribui la creșterea popularității sale în timpul alegerilor electorale. Abia prin 1928, în timpul guvernului Alexandru Averescu, orașul va primi ceva sprijin financiar pentru refacerea orașului, sume care s-au dovedit a fi

insuficiente.

Monumentele de pe Coșna (ale sergentului Constantin Mușat și ale vânătorilor de munte), Cireșoia, Măgura, cimitirele de la Poieni și de la Biserica „*Sf. Nicolae*” sunt mărturia recunoștinței generațiilor care au urmat față de jertfele celor 14.000 de ostași români căzuți în vara lui 1917 pentru apărarea gliei străbune.

Dintre ostașii Regimentului 27 Infanterie Bacău, care au sângerat din greu în lunile de foc ale lui 1917, s-au numărat și târgocenii: căpitan Petre Dumache, locotenentii Ștefan Fabius, Ion Tudorache, Petre Munteanu, sublocotenentul Ion Palade, soldații Gheorghe Manole, Vasile Grigoroiu, Ștefan Constantinescu și mulți alții.

Numele unor eroi precum: caporalul Constantin Mușat⁹⁷, poetul bucovinean

Ion Grămadă⁹⁸, locotenentii Gheorghe Ioan Prioteasa, Gheorghe Enescu și Alexandru Dumitrescu, sublocotenentul Emil Pălăgeanu, medicul Mircea Bruteanu, plutonierul Ioan Talpău sau bătrânul Ursac Elisei din Poieni, călăuza Batalionului de vânători de munte, a miilor de ostași români care timp de un an (august 1916–august 1917 au zdrobit orice încercare a trupelor inamice de a atinge vales Trotușului au devenit nemuritoare⁹⁹.

Începând din 1919, s-a creat o tradiție locală de comemorare a eroilor în fiecare an, la „*Înălțare*” și pe 7 august. Oficialități, profesori, elevi, locuitori mergeau la Poieni, Cireșoia sau Coșna și depuneau coroane de flori la mormintele celor căzuți. Mulți ani, de-a rândul, au fost prezenți și foști combatanți din timpul războiului, care au luptat pe



🕒 Inaugurarea Cimitirului Eroilor, de la Poieni. În prim plan, Elisei Ursac (1934)



78
 Ⓜ Carte poștală ilustrată, *La tranșeele Regina Maria. Cireșoia 1916–1918. „Doamne Dumnezeu! Păzește și întărește hotarele întregite și prin sacrificiile noastre!*, Editura Soc. Invalizii de război din Bacău, Circulată: anul 1941

aceste meleaguri. Veneau la Târgu-Ocna companii de onoare din Regimentul 27 Infanterie Bacău și Batalionul 2 Vânători de munte din Brașov, împreună cu fanfare militare, pentru a omagia pe ostașii acestor unități militare care au înscris pagini de legendă în cursul marilor bătălii din anul 1917.

În ziua de 4 martie 1935, „Liga culturală – secțiunea Oituz” organizează o acțiune relatată de ziarul „Universul” din 7 august 1933, care scria: „Serbarea de la Oituz la care era mobilizată toată învățătorimea și intelectualitatea acestor mândre regiuni muntoase s-a desfășurat într-un cadru de vis și epopee, urmându-i a doua zi o impunătoare procesiune la „Mauzoleul Eroilor” de pe muntele Măgura și în fața căroro preoții și mulțimea ingenun-

ghiată s-au rugat pentru sufletul eroilor și martirilor care de-a lungul vremurilor s-au luptat și s-au jertfit pentru întregirea neamului, vis îndeplinit acum și pentru a cărui unitate și tărie lucrează cu atâta hotărâre „Liga Antirevizionistă Română”¹⁰⁰.

Aceste tradiții s-au păstrat până prin anul 1935, fiind reluate după Al Doilea Război Mondial, în timpul regimului comunist, dar fără a mai avea aceeași amploare și aceeași încărcătură emoțională. Teodor Săndulescu (Sandu), autorul unei monografii sentimentale a orașului, își amintește despre acele timpuri. „Întâmplarea a făcut ca în anul 1929, să mă duc cu niște vânători pe plaiurile Cireșoaiiei. Crucile de mesteacăn erau îngropate

în zăpadă și ninge frumos. Dintr-o parte veneau razele soarelui de iarnă. Am stat și am privit liniștea mormântală și mi-am adus aminte de neuitatele versuri ale poetului Artur Enășescu, din *Cruce albă de mesteacăn*:

„Și ca mâine fulgii iernii
Te vor prinde-n a lor salbă,
Și vei dispărea din lume,
Cruce de mesteacăn albă”.

Crucile de mesteacăn au putrezit, s-au rupt, au căzut. În anul 1935 au fost înlocuite. Mi-a rămas în firea mea, ca iarna, mai ales când ninge, ca o obișnuință, să privesc spre vârfulire Cireșoiaiei, acolo unde crucile de mesteacăn... au căzut. Au rămas, cum spun versurile, numai sfinții de sub ele”¹⁰¹.

În afara zecilor de monumente ridicate în această zonă, a denumirilor date

unor străzi ale orașului, mulți ani, de 9 mai, iar în ultimul timp de „*Înălțare*”, au fost cinși eroii acelor luni de foc a anilor 1916–1917 „*sortiți să lupte și să moară pentru salvarea patriei*”.

Imensul sacrificiu uman și material al poporului nostru, locuitorii din județul Bacău aducându-și și ei un aport însemnat¹⁰², va fi încununat de acea zi unică de 1 Decembrie 1918 care va marca desăvârșirea statului național unitar român. Prin acest act istoric dispărea și arbitrara graniță ce despărțise sute de ani Transilvania de celelalte provincii istorice românești, iar Târgu-Ocna, dintr-un oraș la granița vestică a regatului român, devenea un oraș situat aproape central în cadrul României Mari.



79

☉ Muntele Măgura. Depuneri de coroane de flori la Monumentul Eroilor, de Ziua Vânătorilor de Munte (2006). O tradiție respectată până astăzi



MONUMENTE COMEMORATIVE (1916–1919)

Monumentul Eroilor de pe muntele MĂGURA

În memoria celor 14.000 de eroi isortiți să lupte și să moară pentru apărarea țării s-au ridicat numeroase monumente comemorative. Pe teritoriul orașului se găsesc 7 asemenea monumente.

Cel mai cunoscut este, fără îndoială, Monumentul Eroilor de pe Muntele Măgura.

Aflat la cota 504, într-o poziție care domină împrejurimile, cu frumoasa Mănăstire Măgura Ocnei doar la câțiva pași, acest monument atrage irezistibil privirile tuturor. Construcția sa a început în 1925 și prin efortul istovitor al celor 40 de pietrari și al militarilor care au transportat piatra de la circa 300 de metri distanță, el a putut fi inaugurat la 6 august 1928.

Până la începutul celui de-al Doilea Război Mondial, monumentul era păzit zi și noapte de ostașii din garnizoana orașului. După război monumentul a fost lăsat în părăsire și paragină. El va fi restaurat prin efortul și străduințele colonelului (r) Nicolae Costin, în anii 1972–1974¹⁰³.

Monumentul s-a construit după proiectul arhitectului Constantin Ciogolea, fiu al orașului, stabilit la București. Are o înălțime de 22 m și este în întregime din piatră cioplită. La parter era o cameră de refugiu cu portretele Regelui



Aspect din timpul inaugurării Monumentului Eroilor, de pe Muntele Măgura (august 1928)

Ferdinand I, al Reginei Maria, în mărime naturală, și al lui Carol al II-lea în uniformă de vânător de munte. Există și un mic muzeu cu fotografii, memorii de război, printre care și a generalului Henri Mathias Berthelot, cărți poștale scrise pe coji de mesteacăn, trimise de pe câmpul de luptă acasă de către ostași¹⁰⁴.

După 1975, prin stăruința aceluiași inimos colonel (r) Nicolae Costin s-a reamenajat la primul etaj un mic muzeu cu fotografii, armament, uniforme, planuri de luptă, tablouri, medalii, decorații, arme ș.a.¹⁰⁵, care sugerează dramatismul acelor luni de foc din vara anului 1917, când la Coșna și Cireșoia s-au purtat cele mai crâncene lupte de pe frontul românesc. Muzeul așteaptă noi donații în obiecte și documente care să îmbogățească patrimoniul existent.



82

📍 Monumentul Eroilor, de pe Muntele Măgura. Parter. Mormântul „Eroului Necunoscut” și două drapele de luptă

La parter există o emoționantă placă comemorativă pusă pe mormântul eroului necunoscut:

*„Ostași ce-ați căzut
pentru țară,*

*Viteji ai credinței,
soldați,*

*Oriunde în morminte
voi stați,*

*Vă fie țărâna ușoară !
(Eroilor căzuți în
războiul 1916– 1919)”*.

Deasupra acestei plăci comemorative străjuiesc două frumoase drapele de luptă din Războiul de Independență (1877)¹⁰⁶.

Și astăzi, vizitatorul care se încumetă să urce pe Muntele Eroilor

**SPUNEȚI GENERAȚIILOR VIITOARE
CĂ NOI NE-AM FĂCUT DATORIA**
(Text, pe arcada exterioară de la primul etaj)



83

📍 Monumentul Eroilor, de pe Muntele Măgura (cota 504 m). Parter. Aspect cu expozate documentare și scările care urcă la cele 2 etaje ale monumentului, care găzduiesc, la rândul lor, alte expozate tematice

Enumerăm doar câteva din tablourile în ulei expuse aici și care constituie adevărate documente în imagini: portretul mareșalului Alexandru Averescu (de col. (r) Popescu Drăgușeni); *Asaltul Cireșoaiiei* (de col. (r) Nicolae Nica; *Post de prim ajutor regimentar* (la vechiul Schit „Măgura Ocnei”, de slt. (r) Nicolae Petrovici). Aceste tablouri au fost realizate în anul 1977, când s-au împlinit șase decenii de la luptele purtate pe înălțimile din apropiere (Coșna, Măgura și Cireșoiaia).



📍 **Monumentul Eroilor. Etajul 1. Aspect din micul muzeu, cu exponate ilustrând luptele de la Coșna și Cireșoia, din 1917**

va putea citi în camera de la parter următoarea pisanie: *„Pentru veșnică amintire a sutelor de mii de eroi căzuți pentru întregirea neamului românesc precum și a tuturor luptătorilor din anii 1916–1918, asemenea pentru a rămâne pildă urmașilor, s-a început ridicarea acestui monument în anul 1925 sub glorioasa domnie a marelui rege Ferdinand I și a reginei Maria și s-a terminat în anul 1928 sub domnia maiestății sale regelui Mihai I și a înaltei Regențe compusă de alteța sa regală principele Neculai, Înalt Prea Sfinția sa Patriarhul dr. Miron Cristea și domnul Gh. Buzdugan. Lucrările s-au executat de militari iar fondurile s-au adunat prin subscripție publică de domnul Mihai Teodoru, inițiatorul și*

președintele comitetului, cu concursul domnilor membri, înscrși în Cartea de aur conservată în monument”.

În 1977, în apropierea acestui monument, a fost adusă de pe Coșna, de către colonelul (r) Nicolae Costin și câțiva locuitori din Nicorești, crucea sergentului grenadier Constantin Mușat, care fusese ridicată chiar pe locul în care căzuse eroul¹⁰⁷. În locul ei, locuitorii comunei Pârgărești au ridicat un monument nou, din piatră.

Ocazional sunt organizate manifestări comemorative în cinstea eroilor.

Monumentul poate fi vizitat, între 1 Mai – 1 Decembrie, în zilele de vineri, sâmbătă și duminică, între orele 9–17.



📍 **Monumentul sergentului grenadier Constantin Mușat, din Regimentul 2 Grăniceri, căzut eroic pe Coșna, pe 13 august 1917**

Monumentele Eroilor căzuți pe muntele COȘNA



86

📍 **Marginea - Oituz. Monumentul Eroilor Cavaleriști, cea mai frumoasă realizare artistică în amintirea eroilor din Divizia 1 Cavalerie căzuți în luptele de pe Coșna (august 1917)**

În memoria tuturor unităților militare ce formau Divizia 1 Cavalerie, condusă de generalul Mihail Schina, și Brigada 2-a Călărași, care au luptat cu un eroism fără seamăn în vara anului 1917, s-a construit un monument în anii 1924–1925, opera sculptorului Vasile Ionesco-Varo (1887–1966), din București¹⁰⁸. Ansamblul este format dintr-un obelisc placat cu marmură, care este încadrat de un cavalerist descălecat, în poziție de atac, și un cal, ambele statui au fost turnate în bronz. Deasupra obeliscului străjuiește un vultur de bronz, simbol al vitejiei legendare a cavaleriștilor români.

Pe placa de marmură este scris: „În amintirea eroilor din Divizia 1 Cavalerie, Regimentele 1, 4, 5, 9, 10 Roșiori, 3 Călărași și 1 Cavalerie pe jos, compania 1 și compania 2 cicliști, Divizionul artilerie călăreață, Brigada a II-a Călărași, Reg. 7 și 9 Călărași căzuți în timpul războiului pentru întregirea neamului 1916–1918”.

Drumul de acces a fost amenajat, în ultimii ani de primăria comunei Oituz, și oferă prilejul de a ajunge la spectaculosul monument, de unde se deschide o splendidă priveliște spre Oituz. Pe culmea înaltă a Coșnei, nu departe

de cota 789 m, se găsește Monumentul Vânătorilor de Munte, ridicat în anul 1923 sub forma unei cruci de piatră. Monumentul este restaurat în 1987 de ing. Nicolae Costin, care adaugă două plăci de marmură cu textele vechi șterse și gard de metal pe o fundație de beton. Cele două texte: „*Admirație și recunoștință*” din partea Bat. 23 vânători de munte”. „*Aici în august 1917 vânătorii de munte au căzut vitejește apărând Patria și Tronul*”¹⁰⁹. Sub cota 789 m, s-a construit, în 1978, o Cruce comemorativă din gresie, cu inscripția: „*Sergent grenadier Constantin Mușat, R.2 grenadier. Erou legendar al primului război mondial căzut eroic în acet loc la 13 august 1917*”.



📍 Muntele Coșna. Cruce comemorativă dedicată sergentului grenadier Constantin Mușat



📍 Muntele Coșna. Monumentul Vânătorilor de Munte



89

📍 Nicorești. Monumentul Eroilor din Războiul Întregirii Neamului (1916–1919)



90

📍 Satu Nou. Monumentul Eroilor din Războiul Întregirii Neamului (1916–1919)

În fiecare din satele comunei Pârgărești, aflată la poalele Coșnei, vom întâlni câte un monument închinat luptelor care s-au dat în vara anului 1917 pe aceste locuri.

În satul Nicorești se află Monumentul Eroilor, construit din gresie, sub forma unui obelisc cu cruce în vârf, iar postamentul de gresie este de dată recentă. Pe latura principală este scris: *„Monumentul acesta s-a ridicat în onoarea eroilor căzuți pe frontul Oituz-Coșna 1916–1918”*.

În Satu Nou, Monumentul eroilor din Războiul Întregirii Neamului, amplasat inițial în fața bisericii romano-catolice, astăzi în parcul din vecinătate, a fost construit în 1921. Are forma unui obelisc cu cruce în vârf și un soclu în trei trepte. Pe latura din față este inscripția: *„În amintirea eroilor căzuți cu glorie pe câmpul de luptă pentru întregirea neamului în anii 1916–1918”* și cuvintele regelui Ferdinand către generalul Eremia Grigorescu: *„Generale dumneata intrupezi Gloria”*.

Pe celelalte laturi sunt trecuți 42 de eroi din Satu Nou și 10 eroi din satul Nicorești împreună cu inscripția: *„Sfințit și inaugurat la 13 noiembrie 1921 de I.P.S.S. Monsenior Alex Gh. Cezar episcop de Iași”*.

Monumentul Eroilor Neamului a fost restaurat, pe un nou amplasament, într-un părculeț amenajat pe locul fostului dispensar, în vecinătatea Bisericii Romano-Catolice „Sfântul Mihail”, și resfințit după 90 de ani, pe 23 octombrie 2011.

În satul Pârgărești, Monumentul Eroilor a fost la marginea drumului comunal, lângă gardul unei gospodării. Crucea de dimensiuni modeste avea următorul text: „Aici au căzut 100 de eroi 1916–1917”. În 1993, crucea a fost mutată în fața bisericii romano-catolice din Pârgărești, unde, în 1994, preotul paroh Ioan Anton a construit, în spatele ei, Monumentul Eroilor din satul Pârgărești. Noul monument este o cruce masivă din beton, înaltă de 4 m. Pe două plăci de marmură sunt scriși 20 de eroi, din care 8 din Primul Război Mondial (Matei Ștefan, Bejenaru Gheorghe, Ioncica Petrea, Crîșmaru Ștefan, Dorvoș Petrea, Iulișca Ianoș, Andrioaie Ștefan, Andrioaie M. Ștefan).

În curtea Bisericii Ortodoxe „Sfântul Dimitrie” din Pârâu Boghii, se află ultimul monument comemorativ din comuna Pârgărești. Este un monument sub formă de cruce din gresie cu următorul text: „Aici au căzut 100 de eroi 1916–1917”. Deasupra brațului crucii sunt trecute numele a 4 eroi locali, iar în partea inferioară numele a 11 eroi locali căzuți în Al Doilea Război Mondial¹¹⁰.

În cartierul Tisești, în cimitirul Bisericii Ortodoxe „Sfântul Gheorghe”, se află mormântul căpitanului Gheorghe Demetriade, din Regimentul 9 Roșiori, căzut eroic în ziua de 13 august 1917, în luptele de pe Coșna.

Un colier de monumente întâlnim la poalele muntelui Coșna, pe laturile sud-est-nord (Marginea, Nicorești, Satu Nou, Pârgărești, Pârâu Boghii, Tisești), dar niciunul pe măsura luptelor purtate aici.



91

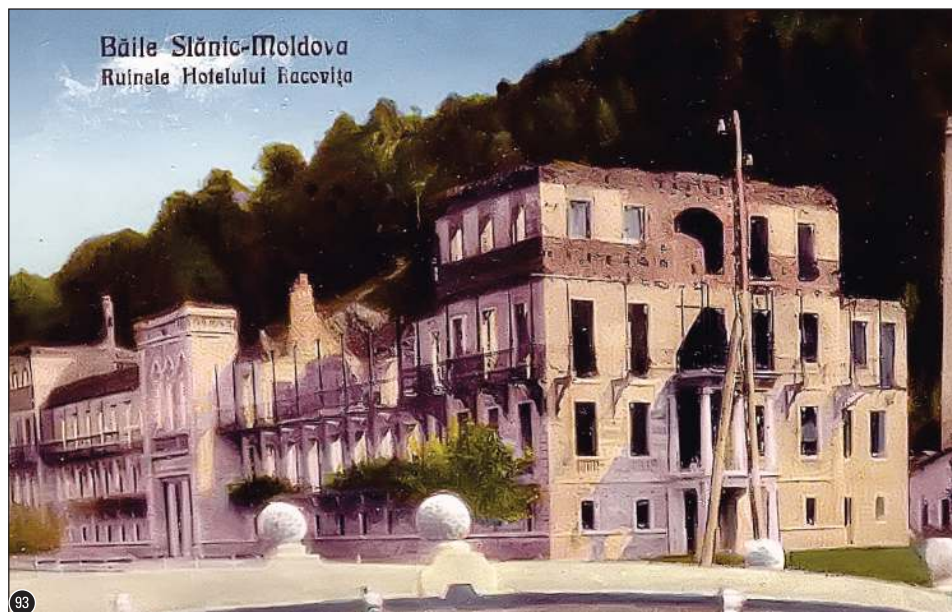
➊ Pârgărești. Monumentul Eroilor din Războiul Întregirii Neamului (1916–1919)



92

➋ Pârâu Boghii. Monumentul Eroilor din Războiul Întregirii Neamului (1916–1919)

Monumentele Eroilor de pe valea Slănicului



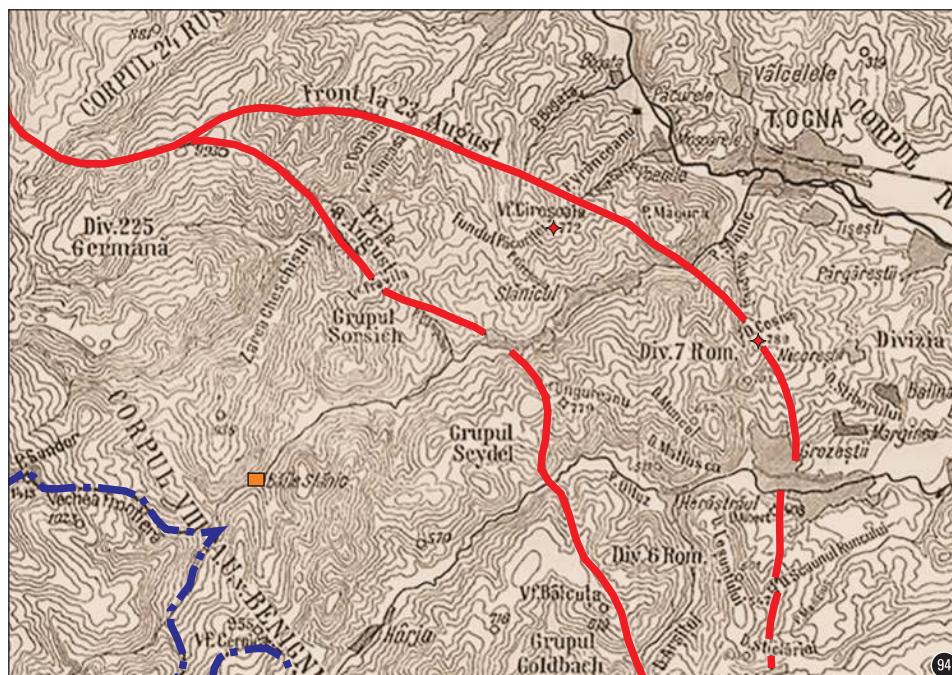
❶ Carte poștală ilustrată, *Băile Slănic-Moldova, Ruinele Hotelului Racovița*, Editura Librăriei H. Auchberg, Târgu-Ocna, Circulată: anul 1920

Aflată în apropierea frontierei austro-ungare, stațiunea Băile Slănic-Moldova, a cunoscut vitregiile războiului încă din toamna anului 1916. Apărarea sectorului dintre văile Slănicului și Cașinului a revenit Grupului Oituz, condus de generalul Eremia Grigorescu, care s-a confruntat cu Grupul von Gerok. Lupte aprige s-au desfășurat între 28 sept./11 oct.–2/15 nov. 1916, inamicul reușit să ocupe vârful Cernica și să amenințe direct Băile Slănicului, patrulare austro-ungare controlând zona izvoarelor. Timp de doi ani (1917–1918), stațiunea de la poalele Nemirei va cunoaște ocupația germano-austriacă. Inamicul va rechiziționa

principalele hoteluri și vile din Băile Slănic (Racovița, Cerbu, Pufu ș.a.), va administra zona izvoarelor minerale și toate resursele locale. Până în vara anului 1917, situația va fi calmă în sectorul văii Slănicului, existând o anumită complicitate între ofițerii germani, austrieci și cei ruși, care își aveau comandamentul militar în Târgu-Ocna. Nu odată, ofițeri și ostași ruși ajungeau la Slănic unde participau la chefuri organizate de ocupații germano-austrieci. Situația s-a schimbat radical atunci când unități, ale Diviziei a 7-a române, înlocuiesc trupele rusești în întregul sector dintre văile Doftenei și Oituzului. Pe culmile ce mărginesc valea Slănicului acționau

regimentele 15 și 27 infanterie din cadrul Brigăzii a 13-a, condusă de colonelul Darvari. Forțele inamice, constituite în Corpul VIII austro-ungar Benigni, cuprindea două corpuri de armată, Sorsich, între văile Slănic și Doftena și Seydel, între văile Slănic și Oituz, formate din unități ale Diviziei 71 Infanterie austro-ungară și Diviziei 117 Infanterie germană. Atacul germano-austro-ungar a început pe 8 august 1917, când după atacuri repetate vor ocupa vârfurile Pravila (cota 875) și Ungureanu (cota 779). Ținta atacului era orașul Târgu-Ocna, de unde trupele inamice ar fi putut coborî pe valea Trotușului spre Adjud și Mărășești, obligând armata română să capituleze. Începea bătălia de la Cireșoia (28 iul./8 aug.–29

aug./11 sept. 1917), care face parte din a treia bătălie de la Oituz (26 iul./8 aug.–29 aug./11 sept. 1917) (vezi capitolul Cireșoia — ultima luptă). Ocupația germano-austro-ungară a durat până în decembrie 1918, când trupele române au ordina de a trece Carpații spre a sprijini marele act al unirii cu Transilvania. În urma retragerii inamicului a rămas o stațiune în ruine. Hotelurile Racoviță, Cerbu, Pufu, Zimbru, Nemira, numeroase vile, ofereau o imagine dezolantă. Stațiunea va fi refăcută în perioada interbelică. Mărturie a anilor plini de zbugium din timpul Primului Război Mondial sunt Cimitirul internațional din Slănic-Moldova, Troița Eroilor din Cerdac și cele câteva monumente de pe Cireșoia.



Hartă topografică română, cu evoluția frontului în bătălia de la Oituz, între 8 și 23 august 1917

Cimitirul internațional din Slănic-Moldova



95
❶ Slănic-Moldova. Cimitirul internațional. Vedere generală a nișei care adăpostește o placă de marmură cu dedicație către ostașii căzuți în Primul Război Mondial

Cimitirul internațional din stațiunea Slănic-Moldova, asemănător celui de la Poiana Sărată, a fost construit, în anii 1930–1931, pentru ostașii căzuți pe valea Slănicului în Primul Război Mondial (români, germani, austrieci, unguri, ruși). Cimitirul are o formă dreptunghiulară, cu o suprafață de 480 m.p. și este împrejmuit cu un zid nu prea înalt, din piatră. Intrarea este marcată de două colonade de circa 1,5 m înălțime. Pe cea din stânga este o placă de marmură cu inscripția: „Aici odihnesc ostași români, ruși, germani și unguri căzuți în războiul

1916–1919”, iar pe cea din dreapta o altă placă de marmură cu inscripția: „Construit de Societatea Cultul Eroilor. Comitetul Central București 1930–1931” Spre capătul potecii se înalță un obelisc simplu, văruiat în alb, cu inscripția: *Aici odihnesc ostașii români căzuți în războiul 1916–1919*

În spatele cimitirului se află un parapet din piatră fasonată, cu o nișă centrală mai înaltă și câte 4 nișe de o parte și de alta a celei centrale. Pe nișa centrală, într-o arcadă sprijinită pe două rânduri de coloane de piatră, se

află o placă de marmură cu următoarele două inscripții: „Aici odihnesc osemintele a... ostași necunoscuți căzuți în războiul 1916–1919” și versurile:

„Viteji ce ați căzut pentru țară
Ostași ai credinței soldați
Vă fie țărâna ușoară
Oriunde în mormânt voi stați
Viteji ce ați căzut pentru țară”

Mircea Rădulescu

La baza tuturor celor nouă nișe se găsesc osuare, care adăpostesc osemintele a circa 3500 de ostași necunoscuți (români, germani, austrieci, unguri, ruși). În cele 4 parcele din cimitir sunt 108 morminte cu pietre funerare (26 români, 24 germani, 46 unguri, 10 austrieci, 2 ruși)¹¹¹.



98

📍 Slănic-Moldova. Cimitirul internațional. Vedere cu obeliscul înălțat la capătul potecii de acces spre zona nișelor și a osoarelor



96

📍 Slănic-Moldova. Cimitirul internațional. Vedere generală cu cele două mici coloane de la intrare



97

📍 Slănic-Moldova. Cimitirul internațional. Vedere cu mormintele ostașilor de pe partea stângă a cimitirului



99

📍 Slănic-Moldova. Cimitirul internațional. Vedere cu mormintele ostașilor de pe partea stângă a cimitirului

Troița Eroilor din Cerdac



100
Cerdac. Vedere generală cu Troița Eroilor

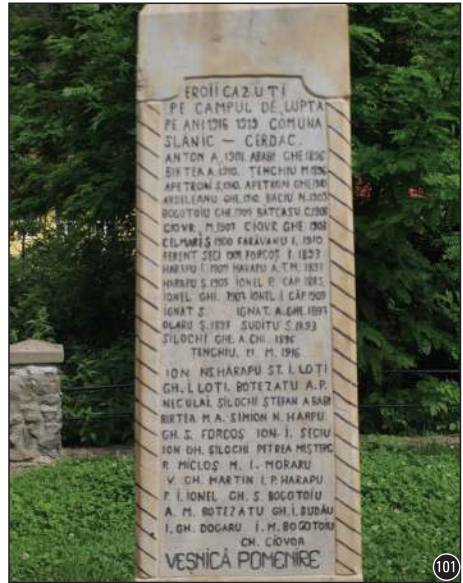
În centrul localității Cerdac, lângă Șoseaua Târgu-Ocna–Slănic-Moldova, se află un ansamblu memorial format dintr-o troiță și un obelisc. Ansamblul memorial a fost construit în anul 1935 în memoria eroilor căzuți în Războiul Întregirii Neamului (1916–1919). Troița, din gresie, înaltă de trei metri, este ridicată pe un postament de beton în trei trepte. Troița din gresie, cu trei stâlpi centrali și două brațe ușor curbate, se termină cu un acoperiș stilizat. Ea este împodobită cu elemente florale (frunze de stejar) și geometrice specifice zonei Cerdac. În partea superioară se află și o cască ostășească în basorelief. La bază, troița are încrustate următoarele slove: „Troița de o ființă fie-ne-ntr-ajutorință pe

tine te preamărește”. Obeliscul, situat în dreapta troiței, construit tot din gresie de Slănic, are în vârf o cruce, iar la bază un postament în două trepte.

Pe obelisc sunt gravate 52 de nume, cu următoarea inscripție: „Eroii căzuți pe câmpul de luptă pe anii 1916 1919 Comuna Slănic-Cerdac Antohi A. 1901 Ababi Ghe. 1896 Birtea A. 1910 Țenchiu M. 1896 Apetroai S. 1910 Apetroai Ghe. 1910 Ardeleanu Ghe. 1910 Baciu N. 1905 Bogătoiu Ghe. 1909 Bătașul C. 1908 Ciovor N. 1907 Ciovor Ghe. 1908 Celmare Ș. 1900 Ferăuanu I. 1910 Ferenț Seci. 1908 Forcoș I. 1893 Harapu S. 1909 Harapu A.T.M. 1893 Harapu S. 1905 Ionel P. cap. 1885 Ionel Ghe. 1907 Ionel I cap.

1909 Ignat S. Ignat T.A. Ghe. 1897 Olaru Ș. 1897 Suditu S. 1893 Șilochi Ghe. A. Chi. 1896 Țenchiu M.M. 1916 Ion NS Harapu St. I. Loși Gh. L. Loși Botezatu A.P. Neculai Șilochi Ștefan Ababi Birtia M.A. Simion N. Harapu Gh. S. Forcoș Ion I. Seciu Ion Gh. Șilochi Petrea Meșterca R. Micloș M.I. Moraru V.Gh. Martin I.P. Harapu P.I. Ionel Gh.S. Bogătoiu A.M. Botezatu Gh.I. Budău I.Gh. Dogaru I.M. Bogătoiu Gh. Ciovor
Veșnică pomenire”

La fel ca Băile Slănic, localitatea Cerdac a cunoscut dramatismul unor bombardamente necruțătoare și ocupația germano-austro-ungară timp de doi ani (1917–1918). De aici începea urcușul spre vârful Cireșoia (cota 1772), ultima barieră spre Târgu-Ocna și valea Trotușului.



📍 Cerdac. Obeliscul, cu numele a 52 de eroi ai satului Cerdac



📍 Cerdac. Troița Eroilor. Vedere generală



📍 Cerdac. Vedere generală a obeliscului

Monumentele Eroilor căzuți pe muntele Cireșoia



104

📍 Vârful Cireșoia, cota 772 m, sub mantia zăpezii.
Monument dedicat eroilor din Regimentul 27 Bacău,
căzuți la datorie în 1917

Pe muntele Cireșoia, nu departe de cota 772, acolo unde s-a dat una dintre cele mai dramatice și sângeroase bătălii în toamna lui 1917, s-a amenajat încă din 1918 un mic cimitir cu cruci simple de mestecăn. În anul 1935 au fost înlocuite cu altele de același fel. După Al Doilea Război Mondial, crucile au putrezit, au căzut, iar locul nu s-a mai bucurat de aceeași atenție. Tot în anul 1935, s-a înălțat o cruce de piatră, înaltă de 3 m, cu mai multe inscripții din 1935 și una din 1971. Le redăm pe cele din 1935:



105

📍 Poiana Vrânceanului. Cimitirul în care a fost înmormântat scriitorul Ion Grămadă, până în 1926, când a fost reînhumat la Suceava (foto C. Ușurelu, Escadrila F2)

„La 1 septembrie 1935 luptătorii rămași în viață ridicat-au această cruce ca simbol de jertfă și biruință”; „Cireșoiaia — ca o redută a veacului de întregire națională — a străjuit poarta de apărare a Moldovei în 1917”; „La Cireșoiaia în 1917. Regimentul Bacău nr. 27 a jertfit 30 de ofițeri, 1570 gradați și soldați”;

„Admirație, recunoștință și eternă amintire eroilor din Reg. 27 Bacău, căzuți pentru apărarea patriei și întregirea neamului”.

Astăzi, s-au mai păstrat: „Masa Reginei”, o cruce cu 110 eroi, aflată la 1 km de Schitul „Cireșoiaia”, o altă cruce cu 110 eroi, pe vârful Cireșoiaia, tot la distanță de 1 km, și o a treia cruce, pe vârful Vranceanu, îngrădită cu gard de fier, în 1978, de o unitate de transmisioniști. Despre cele trei vizite ale Reginei Maria pe aceste locuri am amintit în capitoul precedent.



107

↻ Vârful Cireșoiaia, cota 772 m, în arșița verii. Monument dedicat eroilor din Regimentul 27 Bacău



106

↻ Platoul Cireșoiaiei. Cruce ridicată de Batalionul 2 Vânători de Munte în 1923



108

↻ Vârful Vranceanu. Cruce ridicată de sergentul Onofrei în amintirea comandanților de companie căzuți la această cotă în zilele de 28 și 29 iulie 1917



109

↻ „Masa Reginei”. Poiană situată la cca 1 km vest de Schitul „Cireșoiaia”. Cruce în memoria a 110 eroi. Aici a luat masa, în 1918, Regina Maria

Schitul „Sfântul Cuvios Eftimie cel Mare” („Cireșoaia”)



📍 Schitul „Sfântul Cuvios Eftimie cel Mare” („Cireșoaia”). Vedere generală



📍 Monumentul ridicat în amintirea Batalionului Vânătorilor de Munte

În apropierea locurilor încărcate de dramatismul luptelor purtate în vara anului 1917, a fost înființat de către protosinghelului Claudiu-Constantin Panțîru, în anul 2000, Schitul „Sfântul Cuvios Eftimie cel Mare” („Cireșoaia”), menit a fi un altar închinat celor 2500 de ostași din Regimentele 15 și 27 Infanterie, Batalionului Vânătorilor de Munte și altor unități militare, căzuți în luptă pentru apărarea patriei. În incinta schitului, în anul 2012, a fost ridicat un monument comemorativ, cu inscripția: *„În amintirea și pomenirea veșnică a jertfei ostașilor Batalionului Vânătorilor de Munte, care au căzut eroic apărând Dealul Cireșoaia în anul de foc 1917 al Primului Război Mondial.”*

Cimitirul Eroilor de la POIENI



📍 **Poieni. Ansamblul memorial, inaugurat în 1934, în memoria eroilor români căzuți în luptele din zona culmilor Cireșoia și Vranceanu**

Cimitirul Eroilor din Primul Război Mondial, de la Poieni, adăpostește un osuar și mormintele a 80 de eroi din Regimentele 17 Infanterie, 19 Infanterie și 1 Vânători de Munte, care au sângerat în bătălia de la Cireșoia¹¹².

Cimitirul are o formă trapezoidală, cu latura mică de 16, 33 m și latura mare de 44 m, fiind împrejmuit cu un zid de piatră nu prea înalt, de 0,70–1,20 m¹¹³. Ansamblul este format dintr-un obelisc de formă dreptunghiulară, înalt de 7,80 m, flancat de două coloane semicirculare care se termină cu câte un capitel sculptat repre-

zentând frunze de stejar. Într-o nișă de 1,7 m înălțime și 0,70 m lățime se găsește următoarea inscripție:

„Aici odihnesc ostași necunoscuți”

*Ostași ce ați căzut pentru țară
Viteji ai credinței soldați
Ori unde-n morminte voi stați
Vă fie țărâna ușoară”.*

Mircea D. Rădulescu

În partea sa superioară obeliscul are o cruce din bronz, iar deasupra este fixat un tricolor metalic. La baza obeliscului se găsește o criptă dreptunghiulară în care sunt depuse osemintele unor soldați necunoscuți.

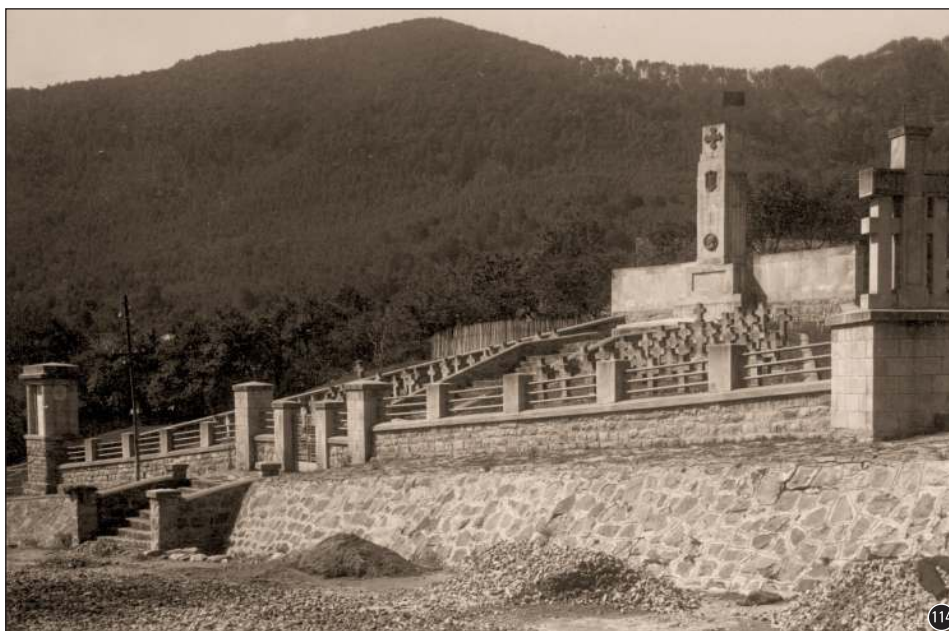
Pe o placă de marmură, plasată pe stâlpul din extremitatea stângă a cimitirului, este trecută următoarea inscripție: „Aici odihnesc ostași căzuți pe aceste locuri în războiul 1916–1919. Construit de Societatea Cultul Eroilor, Comitetul Central, București, 1934”.

În acest cimitir au fost înmormântați o parte din eroii căzuți la Cireșoiaia¹¹⁴, locotenent Ion Dimitrescu, căpitani Gheorghe Scaridor și Dumitru Căpățână, sublocotenent Constantin Palade, și mulți alții.

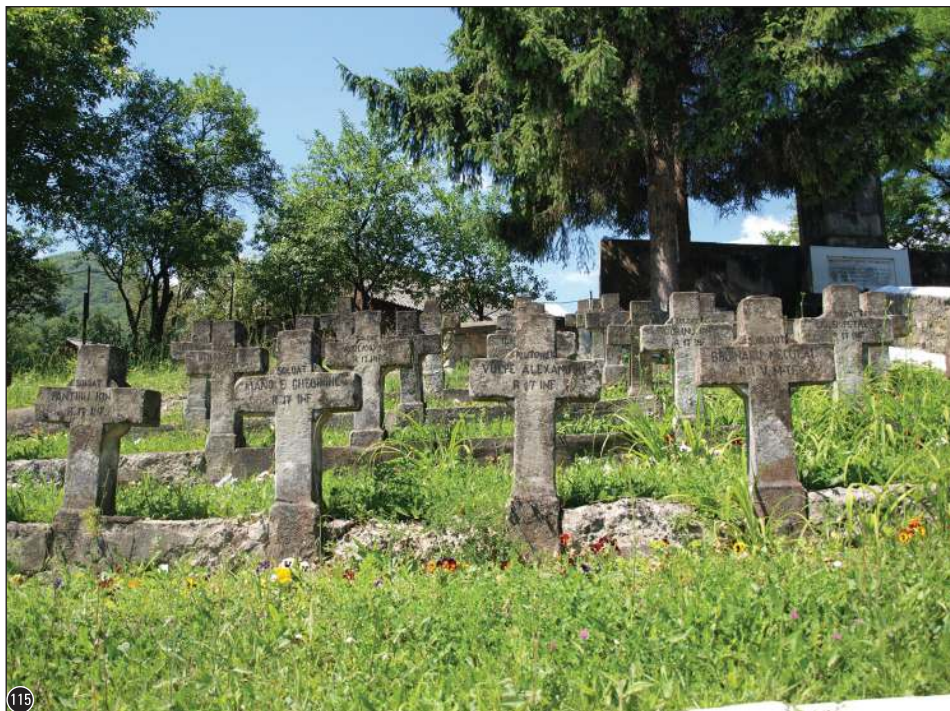
La inaugurarea acestui ansamblu comemorativ construit de Societatea Cultul Eroilor, în 1934, în prezența oficialităților și a sute de locuitori ai orașului Târgu-Ocna, a participat și bătrâna călăuză a Vânătorilor de Munte, Elisei Ursac.



📍 Placă de marmură, cu inscripție, cu datele construcției (1934)



📍 Cimitirul Eroilor de la Poieni, la mai puțin de un deceniu de la inaugurare (1940)



115 Poieni. Cimitirul Eroilor. Pietre funerare din parcela stângă a cimitirului



116 Poieni. Cimitirul Eroilor. Cruce ridicată de Vânătorii de Munte, în 1923

În cimitirul de la Poieni, în cele două parcele, separate de scările care urcă spre obelisc se află 80 de pietre funerare a unor ostași din Regimentul 17 Infanterie, Regimentul 27 Infanterie, Regimentul 4 Artilerie Grea și Regimentul 1 Vânători de Munte.

În spatele ansamblului memorial, zărim o cruce cu inscripția: „1.IV.1923, Aici am fost și noi, Comp. mitr. B.3. V.M.”, ridicată cu mult înainte de a se începe construirea ansamblului de la Poieni.

În apropierea Bisericii Schimbarea la Față, din Poieni, sunt două cruci de piatră ridicate, în august 1923, de ostașii Batalionului 2 Vânători de Munte. Pe crucea din stânga scrie: „Slavă și cinste

vouă nemuritori ai neamului românesc, I.VIII,1923”, iar pe cea din dreapta, inscripția: „Amintire și recunoștință din partea Bat. 2 Vânători de Munte, 1923”. În anul 1923, vânătorii de munte au reușit să-și cinstească camarazii morți, ridicând cruci de piatră pe Coșna, la Poieni și pe Cireșoia.

În partea de nord-vest, față de Biserica Schimbarea de Față, a cimitirului, se găsește mormântul lui Elisei Ursac (1849–1952), legendara călăuză a Vânătorilor de Munte în asaltul acestora asupra vârfului Cireșoia (cota 1772), în august 1917. Elisei Ursac a primit în semn de prețuire o uniformă de gală a vânătorilor de munte, cu care era îmbrăcat la fiecare festivitate care omagia eroii bătăliei de la Cireșoia.



117 Poieni. Cimitirul Eroilor. Obeliscul, cu placa de marmură și osuarul



118 Poieni. Cimitirul Bisericii Schimbarea la Față. Cruce ridicată de Batalionul 2 Vânători de Munte



119 Poieni. Cimitirul Bisericii Schimbarea la Față. Mormântul lui Elisei Ursac

„Cimitirul cu tunuri” Biserica „Sfântul Nicolae”



120 „Cimitirul cu tunuri”. Vedere din vest. În fundal, clădirea bisericii „Sf. Nicolae”

Cimitirul cu tunuri, din incinta Bisericii Sf. Nicolae, este un alt monument reprezentativ. Avem un ansamblu alcătuit dintr-un obelisc, o placă comemorativă și mormintele a 69 de eroi din Regimentele 12 Infanterie, 13 Infanterie, 14 Infanterie, 17 Infanterie, 27 Infanterie, 31 Infanterie, 46 Infanterie, 8 Obuziere, 1 Artilerie Munte, 7 Pioneri, 1 Vânători de Munte și 3 Vânători de Munte¹¹⁵.

Centrul cimitirului este dominat de un obelisc înalt de 3,60 m ridicat pe un postament masiv de gresie. Pe fațada principală, sudică, a obeliscului sunt săpate următoarele inscripții:

„Vitejilor căzuți pe aceste meleaguri în războiul de întregire 1916–1919”

„Cei ce căzut-au pentru țară
Pe lanul câmpului bogat
Jertfind o întreagă primăvară
Nu au murit, ci au înviat”.

Recent a fost pusă o placă de marmură neagră, pe latura vestică a obeliscului, cu numele a 66 de eroi căzuți pentru întregirea neamului în Primul Război Mondial, din orașul Târgu-Ocna.

Pe o placă de marmură albă, de pe un fel de portic flancat de două coloane adosate ce se detașează din zidul exterior vestic, se poate citi:

„Aici odihnesc eroii căzuți pe aceste

locuri în războiul 1916–1919”

Construit de Societatea Cultul Eroilor. Comitetul Central București în anul 1932”.

Două tunuri de campanie străjuiesc accesul în cimitir. Acest ansamblu a fost amenajat de Societatea Cultul Eroilor din București în 1932. În ziua de „Înălțare”, aici și pe muntele Măgura, se oficiau slujbe religioase și se țineau manifestări care comemorau eroismul și sacrificiul miilor de ostași căzuți la datorie pentru apărarea țării, din care și 107 fii ai orașului. Menționăm că biserica a fost grav avariata în urma bombardamentelor violente din vara anului 1917, când turla și acoperișul au fost distruse. O restaurare a ansamblului comemorativ, împreună cu Biserica „Sfântul Nicolae”, monument istoric, se impune cu necesitate pentru a pune în valoare un loc cu mare încărcătură spirituală.



📍 Inscripție, cu datele construcției (1932)



📍 „Cimitirul cu tunuri”. Vedere din sud-vest, cu obeliscul în plan depărtat



📍 „Cimitirul cu tunuri”. Vedere din sud-est. În plan apropiat, un tun de campanie

Eroii din Războiul pentru Întregirea Neamului (1916–1919), înmormântați în cimitirele orașului Târgu-Ocna

1. Cimitirul de la Poieni

- | | | |
|-----------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|
| 1. Soldat Tănase Dumitru
Regimentul 17 Infanterie | Regimentul 17 Infanterie | Regimentul 17 Infanterie |
| 2. Sblt. Iftimescu Elefterie
Regimentul 17 Infanterie | 19. Soldat Pascu Alexandru
Regimentul 17 Infanterie | 37. Cpt. Milea Imisicu |
| 3. Erou plt. Ion Grămadă | 20. Soldat Negoiescu Mihai
Regimentul 17 Infanterie | 38. Un ostaș român
necunoscut |
| 4. Soldat Gheorghică Volou
Regimentul 17 Infanterie | 21. Soldat Gheorghe Ghioagă
Regimentul 17 Infanterie | 39. Căpitan Scaridor
Gheorghe |
| 5. Lt. Preoteasa Constantin
Regimentul 17 Infanterie | 22. Soldat Bușu Mihai
Regimentul 17 Infanterie | Regimentul 17 Infanterie |
| 6. Soldat Barbu Vasile
Regimentul 17 Infanterie | 23. Soldat Bozdoc Gheorghe
Regimentul 17 Infanterie | 40. Soldat Trifan Ion
Regimentul 17 Infanterie |
| 7. Lt. Vasiliu Grigore
Regimentul 27 Infanterie | 24. Soldat Niculescu
Constantin | 41. Lt. Mihalache Răuță
Regimentul 27 Infanterie |
| 8. Soldat Mihalache Pascu
Regimentul 17 Infanterie | Regimentul 17 Infanterie | 42. Căpitan Căpățână Dumitru
Regimentul 17 Infanterie |
| 9. Soldat Sfetcu Ion
Regimentul 17 Infanterie | 25. Sblt. Spiru Ion | 43. Sblt. Palade Constantin
Regimentul 27 Infanterie |
| 10. Soldat Tomileanu Ion
Regimentul 17 Infanterie | 26. Soldat Adam Gheorghe
Regimentul 17 Infanterie | 44. Soldat Popârlău Dumitru
Regimentul 17 Infanterie |
| 11. Lt. Dimitrescu Ion
Regimentul 31 Infanterie | 27. Soldat Boldeanu Marin
Regimentul 17 Infanterie | 45. Soldat Năstase Ion |
| 12. Soldat Stambele
Constantin | 28. Soldat Ciocănaru Neculai
Regimentul 17 Infanterie | 46. Căpitan Nistor Mihail
Regimentul 17 Infanterie |
| Regimentul 17 Infanterie | 29. Soldat Coreață Ion
Regimentul 17 Infanterie | 47. Soldat Amăriuței
Gheorghe |
| 13. Soldat Baidoc Ion
Regimentul 17 Infanterie | 30. Soldat Bălțeanu Nicolae
Regimentul 17 Infanterie | Regimentul 17 Infanterie |
| 14. Soldat Cojocar Alexandru
Regimentul 17 Infanterie | 31. Soldat Dorobanțu Tudor
Regimentul 17 Infanterie | 48. Soldat Mămăligaru Oprea
Regimentul 17 Infanterie |
| 15. Soldat Barbu Regimentul
17 Infanterie | 32. Soldat Turcea Ion
Regimentul 17 Infanterie | 49. Soldat Drugă Marcu
Regimentul 17 Infanterie |
| 16. Soldat Stoian Gheorghe
Regimentul 17 Infanterie | 33. Soldat Neteclu Ion
Regimentul 17 Infanterie | 50. Soldat Bălan Ion
Regimentul 16 Infanterie |
| 17. Soldat Bărzuleanu Nicolae
Regimentul 27 Infanterie | 34. Lt. Bădulescu Mircea | 51. Soldat Tănase Gheorghe
Regimentul 17 Infanterie |
| 18. Soldat Mirca Radu | 35. Soldat Nițulescu Marin
Regimentul 17 Infanterie | 52. Soldat Văleanu Vasile
Regimentul 17 Infanterie |
| | 36. Soldat Ciumete Dumitru | 53. Soldat Militaru Gheorghe
Regimentul 17 Infanterie |

- | | | |
|---------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|
| 54. Soldat Traian Caraiman
Regimentul 17 Infanterie | Regimentul 17 Infanterie | Regimentul 17 Infanterie |
| 55. Căpitan Bujescu Aurel
Regimentul 27 Infanterie | 63. Soldat Iliescu Ion
Regimentul 17 Infanterie | 72. Sblt. Cătănescu Constantin
Regimentul 27 Infanterie |
| 56. Soldat Alexiu Dumitru
Regimentul 17 Infanterie | 64. Soldat Bancău Gheorghe
Regimentul 17 Infanterie | 73. Sergent Nedelcu Anastasie
Regimentul 4 Artilerie Grea |
| 57. Soldat Ciulea Alexandru
Regimentul 17 Infanterie | 65. Soldat Popescu Dumitru
Regimentul 17 Infanterie | 74. Sergent Crăciun Alexandru
Regimentul 27 Infanterie |
| 58. Soldat Racă Barbă
Regimentul 17 Infanterie | 66. Soldat Oțeliu Ion
Regimentul 17 Infanterie | 75. Soldat Chițioaru Gheorghe
Regimentul 17 Infanterie |
| 59. Soldat Bija Miru
Regimentul 17 Infanterie | 67. Soldat Văideanu Ion
Regimentul 17 Infanterie | 76. Soldat Panțăru Ion
Regimentul 17 Infanterie |
| 60. Soldat Iarlacu Ion
Regimentul 17 Infanterie | 68. Soldat Ilie Dumitru
Regimentul 17 Infanterie | 77. Soldat Manole Gheorghe
Regimentul 17 Infanterie |
| 61. Soldat Cancea Dumitru
Regimentul 19 Infanterie | 69. Soldat Ciobanu Ion
Regimentul 17 Infanterie | 78. Plt. Vulpescu Alexandru
Regimentul 17 Infanterie |
| 62. Sblt. Milinescu Ion | 70. Soldat Ciulei Petru
Regimentul 17 Infanterie | 79. Sblt. Bujinaru Nicolae
Regimentul 1 Vânători de Munte |
| | 71. Sblt. Ene Dinbogă | 80. Lt. Oțefeșteanu Ion
Regimentul 1 Vânători de Munte |

2. „Cimitirul cu tunuri”

- | | | |
|------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|
| 1. Un ostaș necunoscut | Dumitru | Regimentul 27 Infanterie |
| 2. Un ostaș necunoscut | Regimentul 17 Infanterie | 31. Sergent Gheorghe
Dumitru |
| 3. Sergent Mucioacă Barbu
Regimentul 17 Infanterie | 18. Sblt. Petrescu Aurel
Regimentul 8 Obuziere | Regimentul 27 Infanterie |
| 4. Plt. Georgescu Ioan
Batalionul 1 Vânători de
Munte | 19. Soldat Sion Alexandru
Regimentul 27 Infanterie | 32. Sergent Huțan Gheorghe
Regimentul 27 Infanterie |
| 5. Sergent Nițulescu Toader
Regimentul 8 Vânători de
Munte | 20. Căpitan Mateiescu Ignat | 33. Soldat Mărășanu Nicolae
Regimentul 27 Infanterie |
| 6. Plt. Munteanu Constantin
Regimentul 4 Vânători de
Munte | 21. Căpitan Soare Alexandru | 34. Soldat Mușețeanu Nicolae
Regimentul 27 Infanterie |
| 7. Un ostaș necunoscut | 22. Soldat Dima Nicolae | 35. Soldat Moise Nicolae
Regimentul 27 Infanterie |
| 8. Un ostaș necunoscut | 23. Soldat Gheorghe Dima | 36. Soldat Ababei Costache
Regimentul 27 Infanterie |
| 9. Un ostaș necunoscut | 24. Sergent Munteanu
Dumitru | 37. Sergent Vlad Marin
Regimentul 27 Infanterie |
| 10. Soldat Ciulica Ștefan | Regimentul 13 Infanterie | 38. Soldat Nicolae Gheorghe
Regimentul 27 Infanterie |
| 11. Un ostaș necunoscut | 25. Sergent Luca Nicolae
Regimentul 13 Infanterie | 39. Soldat Pascu Nicolae
Regimentul 27 Infanterie |
| 12. Soldat Nistor Vasile | 26. Sergent Marin Gheorghe
Regimentul 27 Infanterie | 40. Soldat Gherman Neculai
Regimentul 27 Infanterie |
| 13. Sblt. Vamă Constantin
Regimentul 14 Infanterie | 27. Sergent Popa N. Oprea
Regimentul 27 Infanterie | 41. Soldat Anghel Neculai
Regimentul 27 Infanterie |
| 15. Un ostaș necunoscut | 28. Caporal Spoială Mihalache
Regimentul 27 Infanterie | |
| 16. Un ostaș necunoscut | 29. Soldat Duma Mihai
Regimentul 27 Infanterie | |
| 17. Elev plt. Munteanu | 30. Soldat Tancu | |

- | | | |
|-------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|
| 42. Soldat Potoc Nicolae
Regimentul 27 Infanterie | Regimentul 27 Infanterie | Regimentul 31 Infanterie |
| 43. Sergent Haidu Nicolae
Regimentul 27 Infanterie | 51. Soldat Ilie Dumitru
Regimentul 27 Infanterie | 62. Caporal Ariciu Dumitru
Regimentul 8 Obuziere |
| 44. Sergent Boroș Gheorghe
Regimentul 8 Vânători de
Munte | 52. Soldat Popa Ion
53. Soldat Popescu Gheorghe
54. Sergent Stancu Dumitru
Regimentul 27 Infanterie | 63. Soldat Sătaru Ion
Regimentul 7 Pioneri |
| 45. Caporal Pruteanu
Gheorghe
Regimentul 8 Obuziere | 55. Soldat Brodescu Dumitru
56. Soldat Mocanu Alexandru
Regimentul 46 Infanterie | 64. Soldat Văcuș Ștefan
Regimentul 1 C.F.R. |
| 46. Un ostaș român
necunoscut | 57. Un ostaș român
necunoscut | 65. Soldat Radu Gheorghe
Regimentul 1 Artilerie de
Munte |
| 47. Sergent Deriga Alexandru
Regimentul 8 Vânători de
Munte | 58. Sergent Topoloagă
Gheorghe | 66. Sergent Eapa Gheorghe
Regimentul 31 Infanterie |
| 48. Caporal Buheș Constantin
Regimentul 27 Infanterie | 59. Soldat Gheorghe Alexandru
Regimentul 1 Artilerie de
Munte | 67. Caporal Popescu Gheorghe
Regimentul 1 Artilerie de
Munte |
| 49. Sergent Beteloiu Mihai
Regimentul 27 Infanterie | 60. Soldat Noia Gheorghe
Regimentul 1 Artilerie de
Munte | 68. Caporal Pătrunjel
Gheorghe
Regimentul 15 Infanterie |
| 50. Sergent Munteanu
Gheorghe | 61. Soldat Paraschiv Nicolae | 69. Caporal Marcu Vasile
Regimentul 15 Infanterie |

După lt. col. (r) Vasile OGLAN, *80 de ani — Mărăști, Mărășești, Oituz*, Bacău, 1997, p. 49–54.

3. Eroii orașului Târgu-Ocna căzuți în Războiul pentru Întregirea Neamului (1916–1919)

- | | | |
|-----------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|
| 1. Soldat Ajităriței Vasile
Regimentul 27 Infanterie | 8. Soldat Antohi Ștefan
Regimentul 67 Infanterie | 15. Soldat Bernștein Samuel
Regimentul 67 Infanterie |
| 2. Soldat Anghel Gheorghe
C.R. Bacău | 9. Soldat Axente Constantin
Regimentul 67 Infanterie | 16. Soldat Boaru Costache
Regimentul 67 Infanterie |
| 3. Soldat Anghel Ștefan
Regimentul 67 Infanterie | 10. Soldat Axinte Ion
Regimentul 67 Infanterie | 17. Soldat Bogătoiu Gheorghe
Batalionul 4 Vânători de
Munte |
| 4. Soldat Antimiu I. Gheorghe
Regimentul 27 Infanterie | 11. Soldat Azamfirei Vasile
Regimentul 67 Infanterie | 18. Soldat Bogătoiu Iordache
Regimentul 67 Infanterie |
| 5. Soldat Antimiu I. Ștefan
Regimentul 27 Infanterie | 12. Soldat Bâzboi Gheorghe
Regimentul 67 Infanterie | 19. Sergent Bogdan Gheorghe
Regimentul 67 Infanterie |
| 6. Soldat Antohi Dumitru
Regimentul 67 Infanterie | 13. Soldat Beleni Mihai
Regimentul 67 Infanterie | 20. Căpitan Boga Gheorghe
Regimentul 1 Grăniceri |
| 7. Soldat Antohi Gheorghe
Regimentul 67 Infanterie | 14. Soldat Bercovici Ludwig
Regimentul 35 Infanterie | |

- | | | |
|--------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|
| 21. Soldat Bordea Dumitru
Regimentul 67 Infanterie | Regimentul 67 Infanterie | Regimentul 17 Artilerie |
| 22. Soldat Borstie Neftule
Regimentul 67 Infanterie | 44. Soldat Cluțcova Grigore
Regimentul 67 Infanterie | 65. Locotenent Fertu Mihail
Regimentul 3 Artilerie |
| 23. Soldat Botez Ioan
Regimentul 27 Infanterie | 45. Soldat Cocanu Mihai
Regimentul 67 Infanterie | 66. Soldat Frențușcă Ștefan
Regimentul 67 Infanterie |
| 24. Soldat Botez Mihai
Regimentul 67 Infanterie | 46. Soldat Cociș Andrei
Regimentul 67 Infanterie | 67. Soldat Ganea Petru
Regimentul 67 Infanterie |
| 25. Soldat Botez Ștefan
Regimentul 67 Infanterie | 47. Soldat Copăcel Luca
Regimentul 67 Infanterie | 68. Soldat Gavrilă Alexandru
Batalionul 4 Vânători de
Munte |
| 26. Soldat Botezatu Dumitru
Regimentul 67 Infanterie | 48. Soldat Corodeanu
Constantin C.R. Bacău | 69. Soldat Gavrilescu Ioan
Regimentul 36 Infanterie |
| 27. Soldat Botezatu Gheorghe
Regimentul 67 Infanterie | 49. Soldat Cristache Costică
Regimentul 67 Infanterie | 70. Sergent Ghensberg
Gherman
Regimentul 67 Infanterie |
| 28. Soldat Botezatu Ștefan
Pirotehnia Armatei | 50. Soldat Cristodor
Constantin
Regimentul 67 Infanterie | 71. Soldat Ghibilic Ilie
Regimentul 67 Infanterie |
| 29. Soldat Botică Vasile
Regimentul 67 Infanterie | 51. Soldat David Herscu
Regimentul 67 Infanterie | 72. Soldat Ghiurcă Mihail
Regimentul 4 Obuziere |
| 30. Soldat Buftea Toader
Regimentul 67 Infanterie | 52. Caporal Dănăilă Boia
Constantin
Regimentul 67 Infanterie | 73. Soldat Goagă Teodor
Regimentul 67 Infanterie |
| 31. Soldat Buucaru Vasile
Regimentul 27 Infanterie | 53. Soldat Dănilă C.
Constantin
Regimentul 67 Infanterie | 74. Soldat Grinberg Heinrih
Regimentul 27 Infanterie |
| 32. Soldat Bulgaru Antohi
Jandarmi Pedestri | 54. Soldat Dima Vasile
Regimentul 27 Infanterie | 75. Soldat Grinberg Iosef
Regimentul 67 Infanterie |
| 33. Soldat Cerchez Constantin
Pază-Poduri | 55. Soldat Dingă Scarlat
Regimentul 27 Infanterie | 76. Soldat Grozavu Chiriac
Regimentul 67 Infanterie |
| 34. Soldat Cheptănau
Gheorghe Spital Militar Iași | 56. Soldat Dodoancă Neculai
Regimentul 27 Infanterie | 77. Soldat Guguianu Costache
Regimentul 27 Infanterie |
| 35. Soldat Chiper Ilie
Regimentul 27 Infanterie | 57. Soldat Dohotaru Ioan
Regimentul 27 Infanterie | 78. Soldat Haber Leon
Regimentul 27 Infanterie |
| 36. Soldat Chiper Vasile
Regimentul 67 Infanterie | 58. Soldat Dorneanu Dumitru
Regimentul 24 Artilerie | 79. Soldat Hadarag Vasile
Regimentul 13 Infanterie |
| 37. Soldat Chiriac Vasile
Regimentul 67 Infanterie | 59. Căpitan Dragomir
Dumitru
Regimentul 67 Infanterie | 80. Soldat Herșcu Avram
David
Regimentul 55 Infanterie |
| 38. Soldat Chirilă Neculai
Regimentul 67 Infanterie | 60. Soldat Dragulele Ioan
Regimentul 67 Infanterie | 81. Soldat Hughineăță
Constantin Batalion Mobil |
| 39. Soldat Chitcoace Dumitru
Regimentul 67 Infanterie | 61. Soldat Dragastan Neculai
Regimentul 67 Infanterie | 82. Soldat Hughineăță
Gheorghe Regimentul 27
Infanterie |
| 40. Soldat Chitcoace Grigore
Regimentul 67 Infanterie | 62. Soldat Dudu Gheorghe
Regimentul 67 Infanterie | 83. Soldat Hulub Franț
Regimentul 11 Infanterie |
| 41. Soldat Chițcoacu
Gheorghe
Regimentul 67 Infanterie | 63. Caporal Dumache Petru
Regimentul 67 Infanterie | 84. Soldat Huțanu Gheorghe
Regimentul 14 Infanterie |
| 42. Soldat Cimpu Teodor
Regimentul 27 Infanterie | 64. Soldat Dumitrașcu Vasile | 85. Soldat Iacob Gheorghe |
| 43. Soldat Ciubotaru Ioan | | |

- Regimentul 67 Infanterie
86. Soldat Ianuș Andrei
Regimentul 27 Infanterie
87. Soldat Ianuș Ștefan
Regimentul 27 Infanterie
88. Soldat Ifenihart Leibu
Regimentul 67 Infanterie
89. Soldat Ionescu Constantin
Regimentul 67 Infanterie
90. Soldat Iorga Constantin
Regimentul 27 Infanterie
91. Soldat Iorga Grigorie
Regimentul 67 Infanterie
92. Soldat Iorga Vavril
Regimentul 67 Infanterie
93. Soldat Iosig Gheorghe
Regimentul 67 Infanterie
94. Soldat Iosif Ștefan
Regimentul 27 Infanterie
95. Soldat Iosub Gheorghe
Regimentul 27 Infanterie
96. Soldat Iosub Petrică
Constantin
Regimentul 27 Infanterie
97. Soldat Iosub Ștefan
Regimentul 27 Infanterie
98. Soldat Ispas
Regimentul 80 Infanterie
99. Soldat Libruș Faibiș
Regimentul 67 Infanterie
100. Soldat Lovin Pintilie
Regimentul 67 Infanterie
101. Soldat Lucaci Gheorghe
Regimentul 27 Infanterie
102. Soldat Lucaci Grigore
Batalionul 2 Vânători de
Munte
103. Sergent Lungu
Gheorghe
Regimentul 27 Infanterie
104. Soldat Lupașcu L.
Gheorghe
Regimentul 67 Infanterie
105. Soldat Lupașcu G. Ion
Regimentul 67 Infanterie
106. Soldat Lupașcu Vasile
- Regimentul 67 Infanterie
107. Soldat Manciu Petrache
Regimentul 15 Obuziere
108. Sergent Manole Mihai
Regimentul 67 Infanterie
109. Soldat Mardiaș Gheorghe
Regimentul 67 Infanterie
110. Soldat Martin P.
Gheorghe
Regimentul 27 Infanterie
111. Soldat Matei Alexandru
Regimentul 27 Infanterie
112. Soldat Matei Constantin
Regimentul 27 Infanterie
113. Sergent Mihăilă
Constantin
Regimentul 24 Artilerie
114. Soldat Milea Leonte
Regimentul 27 Infanterie
115. Soldat Moisă Simion
Batalionul 4 Vânători de
Munte
116. Sergent Moise Gheorghe
Regimentul 27 Infanterie
117. Soldat Moise Ioan
Regimentul 27 Infanterie
118. Soldat Moraru Gheorghe
Regimentul 67 Infanterie
119. Sergent major Manole
Ilie Compania II-a subzistență
120. Soldat Munteanu
Mihalache Regimentul 67
Infanterie
121. Sergent Moisă Gheorghe
Batalionul 4 Vânători de
Munte
122. Soldat Mânvilă Costache
Regimentul 67 Infanterie
123. Caporal Milin A.
Constantin Regimentul 20
Artilerie
124. Soldat Mușat Dumitru
Regimentul 27 Infanterie
125. Soldat Moisă Dumitru
Regimentul 67 Infanterie
126. Soldat Matei Gheorghe
- Regimentul 67 Infanterie
127. Soldat Martin Gheorghe
Regimentul 67 Infanterie
128. Soldat Milea Leonte
Regimentul 27 Infanterie
129. Soldat Neagu Gheorghe
Regimentul 67 Infanterie
130. Soldat Negri Dumitru
Regimentul 27 Infanterie
131. Caporal Negri Gheorghe
Regimentul 27 Infanterie
132. Soldat Olaru Dumitru
Regimentul 67 Infanterie
133. Soldat Panaghiu Toader
Regimentul 27 Infanterie
134. Soldat Pană Petrea
Regimentul 27 Infanterie
135. Soldat Pavalache Niță
Regimentul 27 Infanterie
136. Soldat Părăuanu Ioan
Regimentul 27 Infanterie
137. Soldat Păscălin Ioan
Regimentul 27 Infanterie
138. Soldat Păscălin Vasile
Regimentul 27 Infanterie
139. Plutonier major Pelin
Adam
Regimentul 27 Infanterie
140. Soldat Pelin Gheorghe
Regimentul 27 Infanterie
141. Soldat Pelin Ioan
Regimentul 27 Infanterie
142. Soldat Pelin Iordache
Regimentul 27 Infanterie
143. Soldat Pelin Jenică
Regimentul 27 Infanterie
144. Soldat Petrică Constantin
Regimentul 27 Infanterie
145. Soldat Plăeșu Gheorghe
Regimentul 67 Infanterie
146. Soldat Podeanu Marin
Regimentul 67 Infanterie
147. Soldat Radu Dumitru
Regimentul 27 Infanterie
148. Soldat Radu Toader
Regimentul 27 Infanterie

- | | | |
|---------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 149. Soldat Radu Vasile
Regimentul 27 Infanterie | Botoșani | 168. Soldat Ursu Iosef
Regimentul 67 Infanterie |
| 150. Soldat Rebegea Neculai
Regimentul 27 Infanterie | 159. Soldat Tarcă Ion
Regimentul 27 Infanterie | 169. Soldat Uruc Iosef
Regimentul 27 Infanterie |
| 151. Soldat Rusu Gheorghe
Regimentul 27 Infanterie | 160. Soldat Tănase Vasile
Regimentul 67 Infanterie | 170. Soldat Vizdovschi Chircu
Regimentul 27 Infanterie |
| 152. Soldat Rusu Ioan
Regimentul 27 Infanterie | 161. Soldat Tudoreanu
Gheorghe
Regimentul 27 Infanterie | 171. Soldat Zamfir Vasile
Regimentul 67 Infanterie |
| 153. Soldat Rusu Iordache
Regimentul 27 Infanterie | 162. Soldat Tudoreanu Mihai
Regimentul 27 Infanterie | |
| 154. Soldat Solomon Solomon
Regimentul 15 Obuziere | 163. Soldat Tiutiu Ioan
Regimentul 27 Infanterie | |
| 155. Soldat Stan Gheorghe
Regimentul 27 Infanterie | 164. Soldat Toive H. Toive
Regimentul 24 Artilerie | După Teodor SÂNDULESCU, <i>Mono-
grafia Târgului Ocna</i> (1965). Comple-
tări după listele domnului colonel (r)
Ioan PETRESCU, președintele Asocia-
ției Naționale „Cultul Eroilor”, filiala
Târgu-Ocna și Colonel (r) Corneliu
CHIRIEȘ, <i>Județul Bacău altar de jertfă
și eroism</i> , Ediția a II-a revizuită și
adăugită, Bacău, Editura Babel, 2009,
p. 87–88. |
| 156. Soldat Sticlaru L. Faibiș
Divizionul 3 Tren | 165. Soldat Ursache Toader
Regimentul 27 Infanterie | |
| 157. Căpitan Sturza Ioan
Regimentul 67 Infanterie | 166. Soldat Ursachi Neculai
Regimentul 27 Infanterie | |
| 158. Sergent Șvartz Velneru
Compania a 4-a Sanitară | 167. Soldat Ursu Ion
Regimentul 1 Grăniceri | |

4. Eroii din cimitirele orașului Târgu-Ocna

În cimitirele orașului, adevărate „orașe tăcute”, ortodoxe (7), catolice (3), armenești (1) și evreiești (2), „odihnesc” numeroși eroi ai Războiului pentru Întregirea Neamului (1916–1919). O inventariere a mormintelor acestor eroi nu s-a făcut până astăzi, dar ele sunt numeroase și descoperite întâmplător printre sutele de locuri de veci ale cimitirelor orașului. Întâlnim mormintele unor eroi căzuți în luptele de la Oituz, Coșna și Cireșoia din vara anului 1917. În cimitirul Bisericii Sf. Gheorghe, din Tișești, se află, în apropierea bisericii, mormântul căpitanului Ghighi DEMETRIADE (1888–1917), căzut în 13 august 1917, pe Coșna, cu inscripția: „*Coți 1916 Robănești – Dealul Coșna 1917 — 16 august 1888, 731 iulie 1917. Căpitan Ghighi C. Demetriade din Regimentul 9 Roșiori căzut vitejește la 31 iulie 1917 pe Dealul Coșna, Cota 703, cucerită de el cu unitatea ce comanda.*” În cimitirul evreiesc (aflat lângă cel ortodox și catolic), întâlnim monumentul soldatului Heinrich Grinberg (1886–1917), din Regimentul 27 Bacău, căzut eroic în luptele de la Cireșoia, cu inscripția: „*Trecătorule prieten sau drumeți necunoscut stai o clipă și te roagă pentru mine eroiu mut. Spune tuturor că Grinberg Heinrich, evreu curat, ia iubit pe toți sârmanul și a murit viteaz soldat. Mort în luptele de la Oituz în 8 august 1917. Etate de 31 ani.*” Cei mai mulți dintre eroii târg-

ocneni căzuți în luptele de la Coșna și Cireșoia, aproape de casă, alții luptând în alte locuri mai îndepărtate, odihnesc în cimitirele eroilor de la Poieni, „Cimitirul cu tunuri”, Bogdănești sau alte cimitire încă necercetate. Alți combatanți (soldați, ofițeri, preoți, medici, institutori), care au supraviețuit războiului, „odihnesc” și ei în cimitirele orașului. În cimitirul „Domneasca”, aflăm mormântul colonelului Gheorghe A. ENESCU (1887–1977), fost locotenent în Primul Război Mondial, Cavaler al ordinului Mihai Viteazul, clasa a III-a. În apropiere, găsim mormântul căpitanului Dumitru CURPĂN, cu inscripția: „*Căpitan Curpăn Dumitru, 1885–1982, Erou în Primul Război Mondial, decorat cu Steaua României, Victoria 1919–1921, Crucea comemorativă cu barete Ardeal, București, Carpați, Tirgu Ocna și Virtutia ostășească, clasat antifascistă*”, dar și a maiorului Victor GHERASIM (1888–1930). În cimitirul Bisericii Schimbarea la Față, din Poieni, găsim mormântul lui Elisei URSAC (1849–1952), iar în cel al Bisericii Sfinții Apostoli Petru și Pavel, din Vâlcele, mormântului lui Gheorghe Iordache, soldat în Regimentul 27 Infanterie Bacău. Și să nu uităm de sutele de locuitori ai orașului-martir, Târgu-Ocna, care au fost uciși sau răniți sub bombardamentul necruțător al artileriei germane și austro-ungare în vara anului 1917.



125

📍 Cimitirul Bisericii Sf. Gheorghe. Mormântul căpitanului Ghighi DEMETRIADE



126

📍 Cimitirul Bisericii Cuvioasa Parascheva. Mormântul colonelului Gheorghe A. ENESCU



127

📍 Cimitirul Bisericii Cuvioasa Parascheva. Mormântul căpitanului Dumitru CURPĂN



128

📍 Cimitirul evreiesc. Mormântul soldatului Heinrich GRINBERG

Note

¹ Stilul vechi a fost folosit în România până pe 1 aprilie 1919, care a devenit 14 aprilie 1919. În cuprinsul lucrării, pentru documentele românești și rusești se folosesc ambele stiluri (4/17 august 1916), iar pentru celelalte documente (germane, austro-ungare, franceze și britanice) doar stilul nou. Comemorările tuturor evenimentelor istorice românești, de până la 1919, trebuie făcute după stilul vechi.

² Apud Prof. Vasile Pascu, *Istoria modernă a românilor (1821–1918)*, București, 1996, p. 229.

³ Constantin Kirițescu, *Istoria războiului pentru întregirea României, 1916–1919*, vol. I, București, 1989, p. 58.

⁴ *Istoria militară a poporului român*, vol. V, București, 1988, p. 363–386.

⁵ *Ibidem*, p. 372.

⁶ *Ibidem*, p. 521.

⁷ *Ibidem*, p. 529.

⁸ *Ibidem*, p. 531.

⁹ *Ibidem*, p. 686.

¹⁰ *România în anii primului război mondial*, vol. 2, București, 1987, p. 202–203; *Istoria militară a poporului român*, vol. V, București, 1988, p. 400–401.

¹¹ *Ibidem*, p. 460.

¹² General de Infanterie Erich von Falkenhayn, *Campania Armatei a 9-a împotriva Românilor și Rușilor 1916/ 1917*, București, Editura Librăriei Alcalay & Co., S.A., 1937, p. 106.

¹³ Ion Scurtu, *Presărați pe-a lor morminte ale laurilor foi — Eroi ai luptei pentru independența și unitatea patriei (1916–1917)*, București, 1978, p. 119.

¹⁴ *Istoria militară a poporului român*, vol. V, p. 463.

¹⁶ O prezentare a bătăliilor de la Oituz la Luxa Dobrotă, *Oituz – Termopile al românilor*, Bacău, p. 15–26.

¹⁷ Florian Tucă, *Triunghiul eroic Mărăști, Mărășești, Oituz*, Iași, Editura Junimea, 1977, p. 207.

¹⁷ Augustin Deac, Ion Toacă, *Lupta poporului român împotriva cotropitorilor 1916–1917*, București, Editura Militară, 1978, p. XXIX.

¹⁸ Apud Luxa Dobrotă, *op. cit.*, p. 29–30.

¹⁹ *Istoria militară a poporului român*, vol. V, p. 611.

²⁰ Ion Cupșa, *Armata română în campaniile din anii 1916–1917*, București, 1967, p. 284–285.

²² *Istoria militară a poporului român*, vol. V, p.

612–613; *România în anii primului război mondial*, vol. 2, p. 298.

²³ *Mărăști, Mărășești, Oituz. Documente militare*, București, 1977, p. 194–195, nr. 94.

²⁴ *Istoria militară a poporului român*, vol. V, p. 615–617.

²⁵ *Ibidem*, p. 618.

²⁶ General Dr. Vasile-Jenică Apostol, *Regimentul nr. 15 Infanterie în vara de foc a Oituzului (iulie–august 1917)*, în „Sarea Pământului”, an IV, nr. 3/iul.–sept. 2008, p. 12.

²⁷ *România în anii primului război mondial*, vol. 2, p. 301.

²⁸ Constantin Kirițescu, *op. cit.*, vol. II, p. 141–144.

²⁹ *Istoria militară a poporului român*, vol. V, p. 627; *România în anii primului război mondial*, vol. 2, p. 321.

³⁰ *Istoria militară a poporului român*, vol. V, p. 627.

³¹ Constantin Kirițescu, *op. cit.*, vol. II, p. 137–138.

³² *Ibidem*, p. 136–137; În primele trei zile ale atacului inamic contra Coșnei au fost prezente și unități ale Regimentului 14 Dorobanți „Roman”, trecute apoi în rezerva Regimentului 16 Infanterie (Sorin Grumuș, *Istoricul Regimentului 14 Dorobanți „Roman” (1872–1944)*, București, Editura Centrului Tehnic-Editorial al Armatei, 2015, p. 68–69).

³³ *Istoria militară a poporului român*, vol. V, p. 615–617.

³⁴ Constantin Kirițescu, *op. cit.*, vol. II, p. 140; *România în primul război mondial*, coord. Victor Atanasiu, București, 1979, p. 301.

³⁵ Despre toate aceste evenimente, vezi Iulian Stelian Botoghina, *Camil Petrescu pe front și în lagărele de prizonieri* (www.memoria.ro) și Ioana Pârăulescu, *La război, ca la război...* (www.romlit.ro).

³⁶ Apud Luxa Dobrotă, *op. cit.*, p. 72.

³⁷ General Vasile-Jenică Apostol, *Regimentul 15 Infanterie în vara de foc a Oituzului (iulie – august 1917)*, în „Sarea pământului”, an IV, nr. 3, iul.–sept. 2008, p. 12; idem, *Jertfă și glorie în triunghiul speranței (Cireșoia, Coșna, Măgura)*, în *File de istorie*, Ediția a II-a, Onești, Editura Magic Print, 2012, p. 73–77.

^{37a} *Aviația română la 1917*, în „Magazin istoric”, an XLI, nr. 8 (485), aug. 2007, p. 12–13.

³⁸ *România în primul război mondial*, coord.

Victor Atanasiu, vol. 2, București, 1979, p. 301.

³⁹ Constantin Kirițescu, *op. cit.*, vol. II, p. 141–144.

⁴⁰ Erwin Rommel, *The Romanian campaign*, Vienna, 1979.

⁴¹ Apud Dan Dimăncescu, *O țară și un ofițer își dau majoratul pe frontul românesc al Primului Război Mondial*, în *National Geographic Romania*, December 4, 2008.

⁴² *Ibidem*.

⁴³ *Ibidem*.

⁴⁴ *Mărăști, Mărășești, Oituz. Documente militare*, București, 1977, p. 364.

⁴⁵ Alexandru Marghiloman, *Note politice 1897–1924*, București, Editura Institutului de Arte Grafice „Eminescu”, 1927, p. 82.

⁴⁶ *România în primul război mondial*, vol. 2, p. 306–308.

⁴⁷ *Istoria militară a poporului român*, vol. V, p. 623–624.

⁴⁸ Constantin Kirițescu, *op. cit.*, vol. II, p. 149.

⁴⁹ Constantin Tatu, *Grenadierul Mușat*, 1979; Ioan Scurtu, *op. cit.*, p. 6; General Vasile Apostol, *Jertfa grănicerilor în bătălia de la Oituz*, în *File de istorie*, lucr. cit., p. 97–103.

⁵⁰ Constantin Tatu, *op. cit.*

⁵¹ Constantin Kirițescu, *op. cit.*, vol. II, p. 150.

⁵² Constantin Tatu, *op. cit.*

⁵³ Alexandru Marghiloman, *op. cit.*, p. 84.

⁵⁴ *Istoria militară a poporului român*, vol. V, p. 625.

⁵⁵ *Ibidem*.

⁵⁶ Dan Dimăncescu, *O țară și un ofițer își dau majoratul pe frontul românesc al Primului Război Mondial*, în *National Geographic Romania*, December 4, 2008; vezi și documentarul, realizat de Dan Dimăncescu, sub titlul *Hill 789 – The Last Stronghold* (2010).

⁵⁷ *Ibidem*.

⁵⁸ *Ibidem*, p. 626–627.

⁵⁹ Vezi nota 56.

⁶⁰ *Ibidem*.

⁶¹ *Istoria militară a poporului român*, vol. V, p. 627; *România în anii primului război mondial*, vol. 2, p. 321.

⁶² *Istoria militară a poporului român*, vol. V, p. 615–617.

⁶³ *Ibidem*, p. 6187.

⁶⁴ C. Azoitei, *Ce știți despre ciobanul erou Elisei Ursac?*, În „Almanahul Veteranul de război”, Bacău, 2002, p. 202–203; *Balada moșului Elisei* este redată

de Ion (Nelly) Ursac, nepotul său, în volumul *Fruitele Singurătății*, Onești, Editura Magic Print, 2010, p. 55–62.

⁶⁵ *Mărăști, Mărășești, Oituz. Documente militare*, p. 364.

⁶⁶ *Ibidem*, p. 255–257, nr. 124.

^{37a} *Aviația română la 1917*, în „Magazin istoric”, an XLI, nr. 8 (485), aug. 2007, p. 11.

⁶⁷ Apud Teodor Săndulescu, *Monografie*.

⁶⁸ *Mărăști, Mărășești, Oituz. Documente militare*, p. 263–266, nr. 129.

p. 321.

⁶⁹ *Istoria militară a poporului român*, vol. V, p. 625.

⁷⁰ Constantin Kirițescu, *op. cit.*, p. 182; vezi și D. Marmeliuc, I. Adrieșescu, *Eroului de la Cireșoia, I. Grămadă. 20 de ani de la moartea sa. Omagiu prietenesc și camaraderesc*, Cernăuți, 1936; Eugen Budău, *Pentru a patriei unire — jertfa artiștilor*, în „Almanahul Ateneu”, 1988, p. 23–25; Vasile-Jenică Apostol, *Un brav erou la Cireșoia: Ion Grămadă*, în „Sarea Pământului”, an III, nr. 4/oct.–dec. 2007, p. 16–17.

⁷¹ Apud Protos. Claudiu Constantin Panțiru, *op. cit.*, p. 20.

⁷² *România în anii primului război mondial*, vol. 2, p. 73

⁷³ Ioan Missir, *Fata moartă*, București, 1937; volum reeditat de Editura Minerva în 1977.

⁷⁴ Vasile Oglan, Traian Jugureanu, *Regimentul 27 Infanterie Bacău — Drum de luptă —*, în „Almanahul Veteranul de război”, Bacău, 1997, p. 143; Colonel (r.) Paul-Valerian Timofte, *Eroismul Regimentului 27 Infanterie*, în *Bacău – consemnări istorice*, Onești, Editura Magic Print, 2013, p. 153–156.

⁷⁵ V. Oglan, *Pământul are prețul morților care s-au coborât în el*, în „Almanahul Veteranul de război”, Bacău, 1997, p. 90–91.

⁷⁶ Vasile Oglan Delabâlca, *Nunta în zona frontului*, în „Almanahul Veteranul de război”, Bacău, 1997, p. 117–111; Nicolae Dumbravă, *Bărbații din steaguri, File din cronică Regimentului „Războieni”*, București, 1976, p. 93–95; vezi și Vasile-Jenică Apostol, *Regimentul nr. 15 Infanterie în vara de foc a Oituzului (iulie–august 1917)*, în *File de istorie*, Onești, Editura Magic Print, 2012, p. 89–96.

^{76a} Sorin Grumuș, *Istoricul Regimentului 14 Dorobanți „Roman” (1872–1944)*, București, 2015, p. 70.

⁷⁷ *Idem*, *Istoricul și omul politic Gheorghe I. Brătianu*, în „Ziarul de Roman”, din 15 aug. 2016.

⁷⁸ Ioan Ungureanu, *Generalul Nicolae Șova, strălucit comandant și luptător în cele două războaie mondiale*, în „Almanahul Veteranul de război”, Bacău, 1997, p. 112.

⁷⁹ *Istoria militară a poporului român*, vol. V, p. 628–629.

⁸⁰ Teodor Săndulescu, *Monografie*.

⁸¹ Alexandru Marghiloman, *op. cit.*, p. 9.

⁸² Constantin Kirițescu, *op. cit.*, p. 155. Bombardamentele inamice au vizat și căile de comunicații din zonă care au suferit mari stricăciuni; vezi Lucia Antohi, *Câteva date privind distrugerile ale căilor de comunicație și transport din județul Bacău în anii 1916–1918*, în „Carpica”, XXIV, 1993, p. 177–180.

⁸³ Vezi supra, nota 73.

⁸⁴ Cezar Petrescu, *Întunecare*, vol. 2, București, Editura Litera Internațional, 2010, p. 24.

⁸⁵ Virgiliu Ștef. Serdaru, *Lupta de la Mărășești-Oituz*, București, Institutul de Arte Grafice „Minerva”, 1919, p. 174.

⁸⁶ *Istoria militară a poporului român*, vol. V, p. 641.

⁸⁷ *Ibidem*.

⁸⁸ Maurice Baumont, *Eroismul românesc rămâne exemplar*, în MI, nr. 8 (125), aug. 1977, p. 23.

⁸⁹ Gheorghe I. Brătianu, *Cuvinte către români*, București, 1942, p. 118.

⁹⁰ *Ibidem*, p. 151.

⁹¹ Maria, Regina României, *Povestea vieții mele*, Ediția a II-a, vol. III, Iași, 1991, p. 25.

⁹² *Ibidem*, p. 346–347.

⁹³ *Ibidem*, p. 394–396.

⁹⁴ Apud Teodor Săndulescu, *Monografie*.

⁹⁵ Mareșal Alexandru Averescu, *Notițe zilnice din războiul (1916–1918)*, București, [1935], p. 218.

⁹⁶ Teodor Săndulescu, *Monografie*.

⁹⁷ Gheorghe Iordache, *op. cit.*, p. 58.

⁹⁸ Vezi supra, nota 49.

⁹⁹ Vezi supra, nota 70.

¹⁰⁰ Colonel dr. Vasile Mocanu, *Anotimpurile de foc ale Oituzului. August 1916 – august 1917*, București, 1984.

¹⁰¹ Apud Luxa Dobrotă, *op. cit.*, p. 83–84.

¹⁰² Teodor Săndulescu, *Monografie*.

¹⁰³ M. Baciuc, V. Baciuc, *Aspecte ale contribuției economice și militare a județului Bacău în primul*

război mondial, în „Studii și cercetări științifice (științe umaniste)”, Bacău, 1983.

¹⁰⁴ Dr. Emanuil Anca, *Despre Târgu-Ocna ca stațiune climatică, balneară și turistică*, București, 1939, p. 13 (Monumentul ridicat de un comitet aflat sub patronajul Regelui Carol al II-lea. Unele amănunte despre construirea monumentului în broșura *80 de ani — Mărăști, Mărășești, Oituz*, Bacău, 1997, p. 38–43; vezi și Corneliu Chirieș, *op. cit.*, p. 78–79; General-maior doctor, Vasile Apostol, *op. cit.*, p. 214.

¹⁰⁵ Dr. Emanuil Anca, *op. cit.*, p. 13.

¹⁰⁶ Veniamin Ciobanu, *Monumentul Eroilor de pe Măgura Tg. Ocna, Muzeu și punct turistic*, în „Almanahul Veteranul de Război”, 1997, p. 115–116. Se face o prezentare generală a monumentului.

¹⁰⁷ Aceste două drapelul de luptă (ale Regimentului 15 Războieni Neamț și Regimentului 4 Artilerie Grea Roman) sunt copii fidele după originalele de la Muzeul Militar Central din București.

¹⁰⁸ Despre sergentul grenadier Constantin Mușat în broșura *80 de ani — Mărăști, Mărășești, Oituz*, Bacău, 1997, p. 44–45; vezi și Corneliu Chirieș, *op. cit.*, p. 80.

¹⁰⁹ Victor Marinovici, Cornel Carp, *Cavalerii Oituzului și istoria monumentului*, Onești, 2009, p. 93–150; Corneliu Chirieș, *Județul Bacău altar de jertfă și eroism*, Ediția a II-a revizuită și adăugită, Bacău, Editura Babel, 2009, p. 197.

¹¹⁰ *Ibidem*, p. 221.

¹¹¹ *Ibidem*, p. 218–219; Colonel (r.) Paul-Valerian Timofte, *Monumentul eroilor din Satu Nou, resfințit după 90 de ani, în Bacău – consemnări istorice*, Onești, Editura Magic Print, 2013, p. 96–98.

¹¹² Corneliu Chirieș, *op. cit.*, p. 75–78.

¹¹³ Planul și lista eroilor înhumați în cimitirul de la Poieni au fost publicate de lt. col. (r.) Vasile Oglan în broșura *80 de ani — Mărăști, Mărășești, Oituz*, Bacău, 1997, p. 44–45; General-maior doctor, Vasile Apostol, *op. cit.*, p. 212.

¹¹⁴ O prezentare generală a monumentului la Gheorghe Barbălată, *Cimitirul—monument de la Poieni-Târgu Ocna*, în „Variante”, an I, nr. 3, 2002, p. 16–17.

¹¹⁵ Locotenent-colonel Teofil Oroian, *Ion Grămadă — „Sfârșit glorios și tragic”*, în *80 de ani — Mărăști, Mărășești, Oituz*, Bacău, 1997, p. 46–48.

¹¹⁶ Planul și lista eroilor înhumați în acest cimitir publicat de lt. col. (r.) Vasile Oglan; cf. *Ibidem*, p. 52–54; Vasile Apostol, *op. cit.*, p. 211.

Bibliografie selectivă

AELENEI, Victor, *Retrospectivă în istoria grănicerilor români și a poliției de frontieră române*, București, Editura Pro Transilvania, 2001, 447 p.

APOSTOL, General Dr. Vasile, *File de istorie*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Onești, Editura Magic Print, 2012, 336 p.

APOSTOL, Vasile Jenică, *Regimentul nr. 15 Infanterie în vara de foc a Oituzului (iulie-august 1917)*, în „Sarea pământului”, an IV, nr. 3 (15)/iul.-sept. 2008, p. 12–13.

APOSTOL, General-maior doctor Vasile, *Slavă Eroilor Băcăuani*, București, Editura Pro Transilvania, 2002, 223 p.

ARGEȘAN, Căpitan Const., *Poveste pentru vremuri viitoare*, în RGr, în I, Iun.-Iul. 1920, p. 24–25.

ARGEȘANU, Florian T., *UCRAIN, Constantin, Tripticul vitejiei românești, 1877–1878, 1916–1918, 1944–1945*, București, Editura Sport-Turism, 1977, 207 p.

BERTHELOT, H. M., *Pe frontul românesc în 1917*, în „Magazin Istoric”, nr. 8/1980.

CHIRIEȘ, Colonel (r) Corneliu, *Județul Bacău, Altar de jertfă și eroism, Monografia monumentelor eroilor existente în localitățile județului Bacău, Biografii ale unor eroi băcăuani*, Ediția a II-a, Revizuită și adăugită, Bacău, Editura Babel, 2009, 464 p.

CHIRIEȘ, Corneliu, *Eroi români catolici din localitățile județului Bacău*, în „România Eroică”, an VI, nr. 25–26, 2004, p. 39–44.

COJAN, Vicențiu, *Primul război mondial, repere de cronologie militară*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1997, 119 p.

COȘA, Anton, *Monografia comunei Oituz*, Onești, Editura Magic Print, 2010, 455 p.

CUPȘA, Ion, *Armata română în campaniile din anii 1916–1917*, București, Editura Militară, 1967, 342 p.

CUPȘA, Ion, *Mărăști, Mărășești, Oituz*, București, Editura Militară, 1967, 156 p.

CUPȘA, I., TUȚU, D., Ilie, P., *Cincizeci de ani de la luptele de la Mărăști, Mărășești și Oituz*, în RdI, XX, 1967, nr. 4, p. 619–639.

CUPȘA, I., TUȚU, D., Ilie, P., *Un demi-siècle depuis les luttes de Mărăști, Mărășești et Oituz*, în RRH, VI, 1967, nr. 4, p. 507–532.

DOBROTĂ, Luxa, *Oituz – Termopile al românilor*, Bacău, Editura Diagonal, 2002, 110 p.

*** *Enciclopedia bătăliilor din istoria românilor*, coordonator: George MARCU, București,

Editura Meronia, 2011, 345 p.

FALKENHAYN von, Erich, General de Infanterie, *Campania Armatei a 9-a împotriva Românilor și Rușilor 1916/ 1917*, în românește de Maiorii Al. Budiș și C. Franc. București, Editura Librăriei Alcalay & Co., S.A., 1937, 219 p.

FLORESCU, Gheorghe I., *Generalul Henri M. Berthelot între Franța și România (1916–1918)*, în „Zargidava”, VI, 2007, p. 72–95.

*** *Grănicerii de la 3 Martie 1904 la 1934, Primele începuturi ale organizării Corpului Grănicerilor*, în RGr, Număr festiv, 3 Martie 1934, p. 17–21.

*** *Grănicerii în marele război de întregire*, în RGr, Număr festiv, 3 Martie 1934, p. 21–26.

HOLIC, Haralambie, *Peste culmi (regimentele 8 Vânători, Botoșani și 29 Infanterie, Dorohoi, în Campania din 1916–1918*, Iași, Editura PIM, 2014, 260 p.

HUGIANU, Ciprian, *Poiana Sărată – un sat românesc din Carpați, în văltoarea istoriei*, Sfântu Gheorghe, Editura Euro-carpatica, 2016, 576 p.

IONESCU, Adrian-Silvian, *The Great War, Photography from the Romanian front, 1916–1919*, București, Institutul Cultural Român, 2014, 303 p.

*** *Istoria militară a poporului român, vol. V, Evoluția organismului militar românesc de la cucerirea independenței de stat până la înfrățirea Marii Uniri din 1918. România în anii primului război mondial*, București, Editura Militară, 1988, 986 p. + 18 f. pl.

*** *Istoria Românilor, vol. VII/2, De la Independență la Marea Unire (1878–1918)*, București, Editura Enciclopedică, 2003, 692 p.

*** *La Roumanie et La Grande Guerre*, Ouvrage édité par Dumitru IVĂNESCU, Sorin D. IVĂNESCU, Iași, Editura Junimea, 2005, 319 p.

*** *La Roumanie dans la grande Guerre et l'effondrement de l'Armée russe*, Édition critique des rapports du général Berthelot, chef de la Mission militaire française en Roumanie, 1916–1918, Harmattan, 2000, 461 p.

MARINOVICI, Victor, *CARP, Cornel, Cavalerii Oituzului și istoria monumentului*, Onești, [Tipografia „Carta”], 2009, 151 p.

MISSIR, Ioan, *Fata Moartă*, București, Editura Ararat, 2009, 247 p.

Muzeul Militar Național, *Fotografii din Războiul pentru Întregirea Neamului 1916–1919*,

București, Institutul de Arte Grafice E. Marvan, 1936, 50 p. pl. foto.

PANȚÎRU, Claudiu Constantin, Preot, *Scurt istoric al Mănăstirii Cireșoia*, în „Sarea pământului”, an I, nr. 1/ian.–mart. 2005, p. 12.

PAVĂL, Vasile, *Gura Slănicului, județul Bacău, Ținut de istorie și credință*, Onești, Editura Magic Print, 2014, 219 p.

POPA, Mircea N., *Primul război mondial, 1914–1918*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, 555 p.

RADU, Teodor, maiorul, *Vânătorii de munte. 1916–1918. Înființare, pregătirea și luptele lor*, Târgoviște, 1920.

RĂCILĂ, Emil, *Contribuții privind lupta românilor pentru apărarea patriei în Primul Război Mondial, 1916–1918*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1981, 423 p.

*** *Regimente ale căror drapele sunt decorate cu ordinul „Steaua României” cu spade cl. V*, în „Revista Grănicerilor”, an II, Sept.-Oct. 1921, nr. 18 și 19, p. 15–18.

*** *Romanian during the World War I era*, editor Kurt W. TREPTOW, Center for Romanian Studies, 1999, 287 p.

*** *România în epoca primului război mondial, Romanian during the World War I*, Iași, Oxford, Portland, The Center for Romanian Studies, 1999, 287 p.

*** *România în anii primului război mondial, caracterul drept, eliberator al participării României la război*, vol. 1–2, București, Editura Militară, 1987; vol. 1, XXVII + 634 p.; vol. 2, 936 p.

*** *România în primul război mondial*, București, Editura Militară, 1979, 543 p.

*** *România în războiul mondial 1916–1919*, București, M.O. și Impr. Statului, Impr. Națională, t. 3, 1940–1941, Part.1, 1940, XXIV + 1122 p.; vol. 2, *Documente și Anexe*, 498p.; Part. 2, 1941, XVII, 906 p.

*** *România și primul război mondial*, Focșani, Muzeul Vrancei, Editura Empro, 1998, 506 p.

SERDARU, Virgiliu Ștef., *Lupta de la Mărășești–Oituz*, cu desene de A. Murnu, București, Institutul de Arte Grafice „Minerva”, 1918, 177 p.

STOICA, Corneliu, *Istoria ilustrată a orașului Târgu Ocna, Din cele mai vechi timpuri până la 1918*, Ediția a 2-a, revăzută și completată, Onești, Editura Magic Print, 2009, 360 p.

STOICA, Corneliu, „*Masa Reginei*”, mit și realitate, în „Sarea pământului”, an IV, nr. 4 (16)/oct.–dec. 2008, p. 13–14.

STOICA, Corneliu, *Mănăstirea Măgura Ocnei, Mai aproape de cer, mai aproape de Dumnezeu!*, Onești, Editura Magic Print, 2013, 56 p.

STOICA, Corneliu, *Târgu Ocna, eroism și tradiție*, în „Bacăul eroic”, nr. 1, anul I, 2010, p. 24–25.

STOICA, Corneliu, *Valea Troțușului de odinioară în cărți poștale ilustrate (1899–1939)*, Onești, Editura Magic Print, 2014, 400 p.

STOICA, Corneliu, *Valea Troțușului, Enciclopedie*, Ediție de lux, Onești, Editura Magic Print, 2017, 1064 p.

SUMAN, Gheorghe, CRISTEA, Vasile, STOENAC, Lucian Mircea, *Istoria batalionului 22 Vânători de munte Cireșoia*, București, Editura Pro Transilvania, 2010.

SUMAN, Gheorghe, colonel (r), *Strajă la porțile Carpaților Orientali, Album omagial dedicat jubileului Brigăzii 61 Vânători de Munte „General Virgil Bădulescu”*, 1991–2001, București, Editura Pro Transilvania, 2001, 164 p.

ȘENDREA, Eugen, *Eroi băcăuani în lupta pentru independență și unitatea României*, Bacău, Editura Vicovia, 2009, 240 p.

TIMOFTE, Colonel (r) Paul Valerian, *Consemnări istorice*, Onești, Editura Magic Print, 2013, 312 p.

TORREY, Glenn E., *Henri Mathias Berthelot. Soldier of France, Defender of Romania*, Iași, Oxford, Portland, The Center for Romanian Studies, 2001, 399 p.

TUCĂ, Dr. Florian, GHEORGHE, Dr. Cristache, IONESCU, Nicolae, *Triumful de foc, Mărăști–Mărășești–Oituz*, București, Editura Sylvi, 1997, 176 p.

TUCĂ, Florian, RAICU, Romulus, IONESCU, Nicolae, *Epopeea anilor 1916–1918. Războiul pentru fătura României Mari*, București, Editura Sylvi, 1998, 448 p.

*** *Uniformele Armatei Române 1830–1930*, Muzeul Militar Național, Bucharest, Atelierele Marvan, 1930.

ZĂRNEȘCU, Nicoleta, OCHIANĂ, Cristian, *Județul Bacău în timpul Primului Război Mondial. Efectele războiului asupra populației*, în „Acta Bacoviensia”, XI, 2016, p. 211–222.

CUPRINS

Eroi pentru Eternitate	3
Sfârșit de epocă	4
România în Războiul Întregirii Neamului (1919–1919)	6
Oituz – Termopile al românilor (28 sept./11 oct. 1916– 9/22 aug. 1917	12
A doua bătălie de la Oituz (28 oct./10 nov. – 2/15 nov. 1916	14
A treia bătălie de la Oituz (26 iul./8 aug.– 9 sept./11 sept. 1917	16
Coșna – ultima redută (26 iul./8 aug.– 9 aug./22 aug. 1917	24
Cireșoaia – ultima luptă (26 iul/8 aug.– 29 aug./11 sept. 1917)	38
Eroii bătăliilor de la Coșna și Cireșoaia (iulie–august 1917)	56
Orașul Târgu-Ocna în vâltoarea războiului (15/28 aug. 1916 – 29 aug./11 sept. 1917)	58
Monumente comemorative	72
Monumentul Eroilor de pe muntele Măgura	73
Monumentele Eroilor căzuți pe muntele Coșna	76
Monumentele Eroilor de pe valea Slănicului	80
Cimitirul internațional din Slănic-Moldova	82
Troița Eroilor din Cerdac	84
Monumentele Eroilor căzuți pe muntele Cireșoaia	86
Schitul „Sfântul Cuvios Eftimie cel Mare” („Cireșoaia”)	88
Cimitirul Eroilor de la Poieni	89
„Cimitirul cu tunuri”, Biserica Sfântul Nicolae”	93
Eroii din Războiul pentru Întregirea Neamului (1916–1919), înmormântați în cimitirele orașului Târgu-Ocna	95

1. Cimitirul din Poieni	95
2. „Cimitirul cu tunuri”	96
3. Eroii orașului Târgu-Ocna căzuți în Războiul pentru Întregirea Neamului (1916–1919)	97
4. Eroii din cimitirele orașului Târgu-Ocna	100
Note	102
Bibliografie selectivă	105
Cuprins	107
Surse iconografice	108

SURSE ICONOGRAFICE

- Colecția de fotografii a **Muzeului de Istorie al orașului Târgu-Ocna** și a colțului muzeistic din **Monumentul Eroilor**, de pe Muntele Măgura: 31, 36, 46–52, 57, 74, 77, 81; p. 56–57
- Muzeul Național de Istorie a României**, București: 73
- Colecția de fotografii **Album istoric trotușean** (profesor **Corneliu Stoica**, Târgu-Ocna): 1, 2, 4, 43, 64, 66, 67, 69, 70, 79–80, 82–86, 89–103, 105–109, 112–128
- Fotografii: pr. **Gabriel BORTOC** (Pârgărești): 87
- Fotografii: pr. **Cătălin ILIE** (Târgu-Ocna): 104
- Fotografii: **Daniel Necula** (Târgu-Ocna): 110
- Fotografii: **Iulian GEORGESCU**: 32), 25 (p. 34), 71 (p. 43)
- STOICA**, Corneliu, *Valea Trotușului de odinioară în cărți poștale ilustrate (1899–1939)*, Onești, Editura Magic Print, 2014: 3 (p. 271), 5 (p. 285), 61 (p. 354), 63 (p. 364), 75 (p. 330), 76 (p. 290), 78 (p. 239), 79 (p. 293), 93 (p. 194)
- *** *Uniformele Armatei Române 1830–1930*, Muzeul Militar Național, Bucharest, Atelierele Marvan, 1930: 8 (p. 25), 9 (p. 26)
- National Geographic România** (dec. 2008): 34, 40
- www.delcampe.net: 105
- www.ro.historylapse.org: 27, 30
- www.wikipedia.org: 21
- www.wikipedia.ro: 10, 11, 13, 14, 15, 19, 20, 21, 26, 28, 29, 32, 37, 39, 41, 42, 44, 54, 58, 59; p. 56–57
- Fotografii: col. (r.) **Gheorghe PAVEL** (Târgu-Ocna): 88
- Colecția de ilustrate de epocă ing. **Mihai CEUCĂ** (Bacău): 17, 62, 68
- Constantin Kirițescu, *Istoria războiului pentru întregirea României*, 1916–1919, vol. I, București, 1989, vol. II: 33, 45, 53, 55, 56, 60, 65
- *** *Istoria militară a poporului român*, vol. V, București, Editura Militară, 1988, 16 (p. 624, pl. 1), 38 (p. 619)
- Muzeul Militar Național, *Fotografii din Războiul pentru Întregirea Neamului 1916–1919*, București, Institutul de Arte Grafice E. Marvan, 1936: 12 (p. 1), 18 (p. 10), 23 (p. 9), 24 (p.

Coperta:

Pictură, de Nicolae Nica, expusă în colțului muzeistic din **Monumentul Eroilor**, de pe M. Măgura

Interiorul copertei:

www.wikipedia.org
Sorin Grumuș (Roman)

Unități militare
românești decorate
cu Ordinul „Mihai
Viteazul” pentru
eroismul lor în luptele
de la Oituz, Coșna și
Cireșoaia
(1916—1917)



Drapelul de luptă al Regimentului 4 Artilerie Roman

Regimentul 8 Vânători — Înalt Decret no. 223 din 22.I.1919

Regimentul 13 Infanterie „Ștefan cel Mare” — Înalt Decret no. 17 din 10.I.1917

Regimentul VII Rahova No. 25 — Înalt Decret no. 17 din 10.I.1917

Regimentul 27 Infanterie Bacău — Înalt Decret no. 4351 din 22.X.1920

Regimentul 53 Infanterie — Înalt Decret no. 17 din 10.I.1917

Regimentul 65 Infanterie — Înalt Decret no. 17 din 10.I.1917

Regimentul 4 Artilerie — Înalt Decret no. 3659 din 30.VIII.1920



Vasile IONESCO-VARO (1887—1966) — Basoreliev cu efigia Regelui FERDINAND I

SURSE

Ministerul de Războiu, **Anuarul ofițerilor și drapelelor Armatei Române cărora li s-au conferit ordinul „Mihai Viteazul”**, București, Atelierele grafice Socec&Co., 1922.

Ministerul Armatei, **Anuarul Suveranilor, Principilor, ofițerilor și drapelelor decorați cu Ordinul Militar „Mihai Viteazul”**, București, Monitorul de Stat, Imprimeria Națională, 1931, 265 p.

NECȘU, Eugen, PREDĂ, Gavril, COSMA, Mircea, STĂNESCU, Iulia, **Cavaleri ai ordinului militar de război „Mihai Viteazul”**, Sibiu, Editura SALGO, 2012, 380 p.

*** **Regimentele ale căror drapel sunt decorate cu ordinul „Mihai Viteazul”**, în „Revista Grănicerilor”, an 2, nr. 18-19 sept. 1921, p. 8—14.



Drapelul de luptă al Regimentului 14 Dorobanți Roman



Luptele de la Coșna și Cireșoaia, gemene prin ținta inamicului, ocuparea orașului Târgu-Ocna și apoi a Moldovei, au fost „piatra de încercare și, în același timp, lespede funerară a atâtor și atâtor regimente măcinate de uraganul de foc! Chenar de sânge nobil și curat, prelins de-a lungul vremii, din trupul Moldovei rănite; sigiliu mortuar, care pecetluiește pentru noi cartea războiului.” (Ioan Missir)